

keramiske noter 31/2010

16. årgang

Annie og Otto Detlefs' keramikpris 2010 til Karen Bennicke

Annie og Otto Johs. Detlefs' Keramikpris tildeles hvert år en talentfuld, yngre keramikker, som har markeret sig særligt i kraft af et eksperimenterende og fornyende kunstnerisk udtryk. Prisen blev indstiftet i 2004 af Annie & Otto Johs. Detlefs' Almen-nyttige Fond og er på 100.000 kr. Prisen blev for første gang uddelt i 2005 og derefter hvert år i januar. De hidtidige modtagere af prisen er Bente Skjøttgaard, Lone Skov Madsen, Anders Ruhwald, Louise Hindsgavl, Per Ahlmann og Michael Geertsen. Prismodtageren for 2010 er keramikeren Karen Bennicke.

Tale ved overrækkelsen af Annie og Otto Detlefs' keramikpris 2010 til Karen Bennicke

Karen Bennicke er en af Danmarks mest eksperimenterende og radikale keramiske kunstnere. Karens seismografiske blik har indfanget tidens videnskabelige, håndværksmæssige og sansemæssige erfaringer, og hun har skabt sine egne stærkt personlige billeder, former og tolkninger af disse afsøgninger.

Karen Bennicke er født i 1943 og kom i lære i Abbednæs pottemageri ved Næstved for ca. 50 år siden. Fra primært at have beskæftiget sig med brugsrettet keramik bliver Karen i stigende grad optaget af at udtrykke sig i et frit skulpturelt sprog, som det blandt andet kom frem gennem hendes deltagelse i gruppen 'Multi Mud', som i 1983 på en meget rost udstilling i Glyptoteket indvarslede nye tider i dansk keramik. Karen Bennicke har siden 1980 været et omdrejningspunkt i den avantgardistiske keramiske elite i Danmark, beundret af fagfæller og har gennem sin undervisning på Danmarks Designskole fra 1995 – 2003 haft indflydelse på den keramiske udvikling, som vi ser omkring os i dag.

Karen Bennicke inspireres især gennem indtryk fra kunst og arkitektur. De russiske suprematister, den tidlige avantgardes utopiske, eksperimenterende arkitektur, de italienske futurister og Bauhaus' integration af arkitektur, brugskunst og billedkunst er

nogle af de kilder, der har ført til forskellige temaer og afsøgninger i hendes produktion. Udgangspunkter kan også være brugsting fra andre kulturer, hvor tingene ofte har en både brugsmæssig, ceremoniel og magisk funktion. Det flertydige og poetiske i disse masker, stole eller skeer bevæger Karen Bennicke, som ønsker mystik – ”jeg er ikke meget for tydelighed som sådan. Værkerne må godt gemme på en hemmelighed, der først bliver synlig med tiden. Alt skal ikke blotlægges. Det skjulte taler sit eget sprog.”

Karen Bennicke's arbejder er præget af en stærk sans for form og rumlighed, som hun overfører til værkerne takket være sin håndværksmæssige kunnen og præcision, kombineret med analytisk skarphed og kritisk intelligens. Det kommer til udtryk i de forskellige serier af arbejder, fra 1980'ernes optiske vaser og skulpturer, over 1990'ernes mærkelige og bevægende antropomorfe væsener og de fascinerende variationer over hovedformer i forskellige materialer - til det seneste tiårs fremragende keramiske tolkninger af landskaber, byplaner, arkitektur og dynamiske rumligheder bl.a. inspireret af landkort og nyere computeranimeret arkitektur og formeksperimenter hos nutidens unge arkitekter. Det er karakteristisk for Karens arbejde, at hun er optaget af at overføre og oversætte fra ét kunstnerisk område til et andet, eller fra dagliglivets overflod af mærkeligheder. I den proces opnår kunstneren aldrig før sete og fantastiske skulpturelle former, der synes at stamme fra fjerne galakser.

Fra slutningen af 90'erne og frem har Karen Bennicke arbejdet med meget komplekse og sammensatte skulpturer og relieffer, blandt andet en serie af arkitekturinspirerede relieffer, som hun udstillede i New York i 2005 med udgangspunkt i arbejder af den russiske kunstner Malevich fra 1920'erne. Disse værker bygger på en kompliceret og langsommelig arbejdsproces, som begynder med skitsering og modelarbejde og derefter modellering af objektets enkelte dele. Så følger flere brændinger med efterfølgende sammensætning af de forskellige elementer, som tilsammen udgør det færdige værk. Efterbearbejdningen med mange slibninger for at opnå de perfekte overflader, er ligeledes krævende.

Foruden det keramiske håndværk har Karen Bennicke lært sig flere andre, som hun anvender i arbejdet med

materialer som træ, aluminium og støbejern. Hun føler sig ikke specielt bundet til leret som materiale, men anerkender dets iboende muligheder for en langsom og foranderlig arbejdsproces. Rumlighed og udtryk er det centrale, midlerne og vejen til målet er variable.

Værkets evne til at sætte tanker og associationer i gang hos beskueren er det vigtigste for Karen Bennicke. Derfor er værkerne poetiske og humoristiske, radikale og urovækkende, og favner både fremtid, nutid og fortid. Sidste år inviterede Karen til en lille udstilling i værkstedet ved Bregentved, som hun har delt med sin mand keramikeren Peder Rasmussen siden 1974. I 5 tableauer - et pr. tiår - kunne man her følge Karens udvikling fra 1960'ernes keramiksmykker, som var en rigtig god forretning, fortæller Karen, til de seneste abstrakte, skulpturelle arbejder, udført som en dialog mellem tilbageblikket og der, hvor Karen nu står - stærk, afklaret og i gang med nye halsbrækkende øvelser. Punktnedslagene i det forgangne kombineret med de nye arbejder viser den stærke konsekvens i hele Karens værk, som åbner for indsigt og refleksion over tid og eksistens, de er modige og stærke og har ført frem til kunstnerens fortjente position indenfor nutidskeramikken, til hvis fortrop hun altid har hørt.

Karen Bennicke er et åbent og generøst menneske, et meget specielt menneske; det mærkes i mødet med værkerne og med Karen selv.

Det er en ganske særlig glæde for Priskomiteén at give Annie & Otto Detlefs' Keramikpris for 2010 til Karen for at hædre denne kunstners eksemplariske, fornemme og modige virke. Jeg røber næppe statshemmeligheder ved at fortælle, at beslutningen om, at prisen skulle tilfalde Karen netop i år, blev truffet i komiteén for næsten 3 år siden, som en særlig markering af Otto's runde fødselsdag. Vi er alle enige om, at Karen er indbegrebet af den eksperimenterende og fornyende danske keramik, som det er prisens formål at hædre.

Bodil Busk Laursen
Museumsdirektør

*Annie & Otto Johs. Detlefs' Almennyttige Fonds
rejsselegat 2010 til
Helle Hove
Kristine Tillge Lund
Marie T.H. Hermann*

Annie & Otto Johs. Detlefs' Almennyttige Fonds rejsselegat på 50.000 kr gives til en ung keramikker som en direkte støtte til at rejse ud og orientere sig internationalt og bearbejde nye markeder, som i år i anledning af Otto Detlefs 70 års fødselsdag uddeles til tre keramikere, nemlig *Helle Hove, Kristine Tillge Lund* og *Marie T.H. Hermann*.

*Tale ved overrækkelsen af
Annie & Otto Johs. Detlefs' Rejsselegat 2010 til
Helle Hove*

'Jeg ser mønstrene og ornamenterne som et billede af verden. Som udtryk for et ønske om at vise verden som den virkelig er - inde bagved - grundstrukturerne, relationerne, principperne. Mønstret som verdensbillede.'

Med dette citat vil jeg gerne indlede min lille præsentation af keramikeren Helle Hove, som om lidt vil modtage et af Annie & Otto Detlefs' rejsselegater. Citatet har jeg hentet fra et skrift af Helle Hove selv, for det udtrykker meget klart noget fundamentalt for hendes virke, både de fysiske arbejder og den intellektuelle drift.

Helle Hove er født i 1970 og er uddannet på Designskolen Kolding på linjen for keramik og glas med afgang i 1996 med speciale i udsmykning og bygningskeramik. Fra 1996 har Helle etableret sig med eget konsulentfirma og værksted, og er i perioden 2009 til maj 2010 tilknyttet Danmarks Designskole som forskningsassistent med et præ doc projekt.

I 2004 inviterede Kunstindustrimuseet Helle til at vise en udstilling i Stensalen. Vi var interesserede i Helles bevidste arbejde med ornamentik, med mønstre i det keramiske materiale, og vi blev mildt sagt ikke skuffede. Udstillingens tema var glæden ved mønstre og dens titel var som et feltråb 'There's joy in repetition.' Installationen bestod af tusindvis af små identiske keramiske 'skaller', som Helle lagde op efter et simpelt kalejdoskopisk mønsterprincip. Ved at dreje enhederne lidt i det tænkte kalejdoskop, opstod variationer i mønstret. Hele Stensalen, gulv og vægge blev inddraget og som besøgende endte man næsten svævende i rummet, som en del af kalejdoskopet.

Helle Hove har specialiseret sig i udsmykningskunst i såkaldt sted-relateret kunst, ofte udført i keramisk materiale, som i den fine og meget roste

udsmykning af en jernbaneviadukt i Kolding fra 1998, og i en række senere opgaver i forbindelse med bearbejdning af murværk har hun forstået at bibringe kunsthåndværkerens nærvær og sanselige materialefornemmelse til nybyggeri og renoveringsarbejder. I de sidste år har Helle Hove i samarbejde med tekstilkunstneren Iben Brøndum gennemført store stedspecifikke installationer i byrum og landskab.

Med tildelingen af Rejselegatet ønsker priskomiteén at påskønne en keramiker, som både arbejder med keramiske skulpturer og udsmykninger, og som bruger sin uddannelse til at fremme kvaliteter og oplevelsesrigdom i vore omgivelser. Gennem sin konsulentvirksomhed og sit samarbejde med arkitekter og producenter skaber Helle Hove opmærksomhed om det keramiske materiale og åbner forståelsen for dets anvendelighed som en integreret værdi i byggeriet. Sansen for materialer, overflade og form er kunsthåndværkerens særlige kompetencer og disse kompetencer har Helle Hove forstået at formidle ud i samfundet på en eksperimenterende og nyfortolkende måde.

Bodil Busk Laursen
Museumsdirektør

*Tale ved overrækkelsen af
Annie & Otto Johs. Detlefs' Rejselegat 2010 til
Marie Torbensdatter Hermann*

Marie Torbensdatter Hermann er født i Danmark i 1979, men sin keramiske utdanning har hun fra England, BA fra Westminster University og i 2009 avsluttet hun sin MA fra Royal College of Art. De første arbejder vi merket oss fra hennes hånd, var sylindereformede vaser og kopper. De var gjerne hvite og matte utenpå, men forsynt med sterke og intense farger inni. Ofte ble de presentert i grupper, og kunne på en og samme tid framstå som en oppstilling av bruksting og et stilleben til å kontemplere over. Denne måten å vise sine arbeider på, kan man tenke seg har funnet næring i diskusjonen som er blitt ført i Edmund de Waals keramikerverksted, der Marie Hermann var studio manager fra 2003-2008.

Gjenstandene er tydelig håndlaget. Koppene har en irregulær form og tydelig fingeravtrykk. Når brukeren tar en av dem i sine hender, oppstår det en direkte kontakt til hånden som har skapt dem. De siste årene har bruksaspektet blitt mindre vesentlig selv om det

stadig er lett gjenkjennelige former som koppen, tallerkenen og skålen som er utgangspunktet. I stedet handler det om å gi uttrykk for følelser, lengsler og håp, som de poetiske titlene understreker, men uten å låse betydningene fast.

Marie Hermann bor og arbeider i Detroit, London og København. For tiden utstiller hun på tre kontinenter: Asia, Europa og USA, og hun er svært aktiv. Vi er derfor ikke i tvil om at reiselegatet vil komme til nytte, men i stedet for å bli brukt til å reise ut håper vi det kan bringe henne oftere til Danmark!

Jorunn Veiteberg
Professor

*Tale ved overrækkelsen af
Annie & Otto Johs. Detlefs' Rejselegat 2010 til
Kristine Tillge Lund*

Kristine Tillge Lund er født i Danmark i 1973. Første del av sin utdanning fikk hun på Glas og keramikskolen på Bornholm, men sin MA tok også hun på Royal College of Art i London, der hun tok sin eksamen i 2008. Hennes avgangsprosjekt vakte oppsikt i fagmiljøet. Temaet var de 7 dødssyndene. På en leken og humoristisk måte undersøkte hun hva en synd kunne være for moderne mennesker, og utviklet en ny ikonografi ut ifra en nåtidig fortolkning.

Løsningene hennes viser hvor mangesidig og fleksibel leiren er som materiale. Leire kan brukes til å illudere hva som helst, som i Blackie der Kristine Tillge Lunds har framtilt et overdådig og naturtro berg av sort kaviar. Et tjenlig symbol på fråtseri eller grådighet, forbundet som kaviar er med en overdådig og ødsel livsstil. Hun utviser gjerne grensene mellom funne og lagede objekter, det hverdagslige og fantastiske. I et av hennes nyere arbeid, Action, er det Mickey Mouse sin hånd som er motivet. Flere eksemplarer av den samme, hvite hånden er lagt i en rekke i en opplyst kasse. Tilsynelatende et temmelig absurd verk, men arrangementet kan minne om en "storyboard" til en animasjonsfilm, en visuell representasjon av en foreslått handling eller bevegelse.

Kristine Tillge Lund bor nå i Danmark, men utstiller flere steder i utlandet, og det er en glede å kunne gi henne et reiselegat.

Jorunn Veiteberg
Professor

Udstillinger hvor og hvornår ved Gunnar Jakobsen

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet. Oversigten er ikke udtømmende og publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Inden et eventuelt besøg bør man derfor undersøge, om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

Der henvises tillige til tillægget til *keramiske noter 29/2009*, der indeholder en oversigt over museer og gallerier fortrinsvis i Europa. Oversigten er ikke udtømmende, men vil være en god hjælp, hvis man skal rundt i Europa og gerne vil se keramik på sin vej.

Dagbladenes fredagstillæg kan være nyttige med deres aktuelle oversigter over begivenheder i den kommende uge, ligeledes den landsdækkende oversigt i *Kunstavisen*, som udkommer månedligt, samt den gratis kvartalsvise *Art Guide*, der dækker København og omegn samt lidt af henholdsvis Sjælland og det sydlige Sverige.

København og omegn

Det danske Kunstindustrimuseum, Bredgade 68, 1260 København K. Website: www.kunstindustrimuseet.dk.

Davids Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: www.davidmus.dk.

Ny Carlsberg Glyptotek, Dantes Plads 7, 1556 København V. Website: www.glyptoteket.dk.

Ann Linnemann studie galleri, Kronprinsessegade 51, 1306 København K. Tlf 33 93 35 03. Website: www.annlinnemann.blogspot.com.

Officinet, Danske Kunsthåndværkere, Bredgade 66, 1260 København K. Website: www.danskekunsthavdvaerkere.dk.

→20.03.10 *Maler Kjeld Ulrich og keramikerv Vicki Hansen*. Galleri Rasmus, Hauser Plads 14, 1127 København K. Website: www.gallerierasmus.dk. Kvinder, dyr, planter og løsrevne ord blomstrer på Kjeld Ulrichs lærreder, mens Vicki Hansen viser glasurens formsprog i keramikken.

→27.03.10 *Sandra Davolio · Doni Votivi - gaver til guderne*. Ann Linnemann studie galleri. Sandra Davolio er født i Italien og bosat i Danmark siden 1974. Intentionen om at gøre alle lige efter døden har på moderne og rationel måde skabt en trøstesløs kirkegård i Sandra Davolios barndomsby, Reggio Emilia i Norditalien. Ved et besøg inspirerede en stor følelse af bedrøvelse

En afsøgning af Internettet kan stærkt anbefales, inden man begiver sig af sted. Websites med gode museums- og udstillingsoversigter:

www.kultunaut.dk [Kulturkalender]
www.museums.dk [Museer i Danmark med links til bl.a. museer i Storbritannien, Sverige og Norge]
<http://icom.museum/vlmp/world.html> [Museums around the world]
www.konstkalendern.se [Sverige]
www.svensktkulturarv.com [Sverige]
www.studiopottery.co.uk [Storbritannien]
www.keramik-atlas.de [Tyskland]
www.ceramique.com [Frankrig]

Indgangsnøglen til den efterfølgende oversigt er landenavnet, dernæst byen, hvor udstillingsstedet findes. Oversigten omfatter udstillinger i Danmark, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Schweiz, Østrig, Nederlandene, Belgien og Frankrig samt Canada og USA.

Sandra til at skabe et brugbart, smukt alternativ til de afskårne blomster; men tankerne er gået videre til at omfatte hele kirkegården.

Ønsket om at skabe et smukt alternativ til den italienske kirkegårds plasticblomster har intensiveret mit arbejde med porcelænet, som jeg er fortrolig med og kan forme til ekstremt lette, tynde transparente objekter. Det er blevet til en serie modeller, som jeg kalder 'votivgaver'. Deres kompleksitet er symbol på de bånd vi har med hinanden. De er tænkt til en modtager og hver eneste element af formen (lamel, blad, bånd) symboliserer en tanke, en bøn man sender videre, - fra mig som skaber, men også fra personen der giver den. Mens jeg udformer 'gaverne', associerer jeg processen med de religiøse ritualer som at bede en rosenkrans eller 'chante', hvor gentagelsen skaber en spirituel tilstand.

→31.03.10 *Brack og alle hans sønner*. Blaakildegaard, Skolevej 54, 2630 Taastrup. Website: www.kroppedal.dk/blaakildegaard. Udstillingen "Brack og alle hans sønner" viser et bredt udvalg af både serier, specialproduktioner og unikaværker fra Lervarefabrikken G. Brack & Sønner (1847-1988). Udstillingen giver samtidig et spændende indblik i lervarefabrikkens historie. Fabrikken, der startede i Roskilde i 1847, og fra 1924 i Klovtofte ved Taastrup. Store fotografier og beretninger fra tiden på fabrikken er med til at skabe en stemningsfuld ramme om de keramiske værker.

Desuden byder udstillingen på et bredt udvalg af lertøj og keramik fra pottemagere og keramikere med tilknytning til fabrikken: Eslau Keramik, Hedehus Keramik, Mons Keramik, Rold Keramik, Tjelberg Keramik og Karen Wendelboe Keramik.

→10.04.10 *Stille rum*. Maleri og keramik af Bettina Winther og Steen Kepp. Galleri Claus C, Store Kongensgade 118, 1264 København K. Website: www.Galleri-Claus-C.com.

08.04.10-01.05.10 *Happenstance*. Karen Harsbo & Neil Brownsword. Ann Linnemann studie galleri.

16.04.10-02.05.10 *Ivan Weiss og Fujiko Weiss*. Keramik og billeder. Kirkehøvegaard, Kirkehaven 16-18, 3450 Allerød. Website: www.alleroedkunst.dk.

16.04.10-24.10.10 *Bjørn Nørgaard – Remodelling the world*. Den kompromisløse kunstner: En retrospektiv præsentation. Katalog. Statens Museum for Kunst, Sølvgade 48-50, 1307 København K. Website: www.smk.dk.

Bjørn Nørgaard har været en af de mest markante skikkelser i dansk kunst siden 1960'erne. Som del af den eksperimenterende kunstscene udfordrede han radikalt og provokatorisk forestillingerne om kunsten og dens forhold til institutionerne og virkeligheden.

Kunsten skulle ned fra piedestalen og ud af isolationen. Siden har han vedholdende insisteret på kunstens sociale relevans, ikke mindst gennem talrige værker, der udfordrer og omformer det offentlige rum.

Med 115 værker vil udstillingen på Statens Museum for Kunst for første gang give et samlet billede af Bjørn Nørgaards alsidige kunstneriske virke fra 1960'erne til 2010. Gennem en retrospektiv præsentation af både skulpturer, installationer, aktioner, film og grafik tegner udstillingen et billede af en kompromisløs kunstner, som med et nærmest encyklopædisk vingefang rækker ud til historien, myterne og dagligdagen.

06.05.10-29.05.10 *Kontrast · Sten Lykke Madsen og Marianne Nielsen*. Ann Linnemann studie galleri.

04.06.10-26.06.10 *Ting Til Fælles*. Kirsten Coelho, Prue Venable og Ann Linnemann. Ann Linnemann studie galleri.

18.06.10-22.08.10 *Keramiske objekter i store formater*. Officinet, Danske Kunsthåndværkere. Website: www.dkkh.dk. Keramikeren Asger Kristensen behandler mødet mellem konkret form og organisk abstrakt struktur i form af rør. Inspirationen hentes fra drypstenshuler i Tyrkiet og Frankrig.

05.08.10-29.08.10 *Turi Heisselberg Pedersen og Lone Skov Madsen*. Ann Linnemann studie galleri.

12.08.10-14.08.10 *Kunsthåndværker Marked 2010*. Frue Plads, København K. Tlf 33 15 29 40. Website: www.kunsthandaerkermarkedet.

02.09.10-25.09.10 *Karen Bennicke*. Ann Linnemann studie galleri.

30.09.10-23.10.10 *Bente Skjøttgaard*. Ann Linnemann studie galleri.

28.10.10-26.11.10 *Illustrious Wonderers*. Stephen Bowers, Paul Scott og Kurt Weiser. Ann Linnemann studie galleri.

Øvrige Danmark

Asnæs

Huset i Asnæs, Storegade 31, 4550 Asnæs, Website: www.husetiasnaes.dk.

17.04.10-09.05.10 Udstilling med bl.a. Anne Rolsted og Sissel Wathne. Huset i Asnæs.

02.10.10-24.10.10 Udstilling med bl.a. Michael Geertsen og Bodil Manz. Huset i Asnæs.

Ebeltoft

01.04.10-05.04.10 Udstilling med bl.a. Iben Vedel. Skelhøjeskolen, Skolevej 7, 8400 Ebeltoft. Website: www.larsenart.dk.

Fredericia

Galleri Jytte Møller, Jyllandsgade 45, 7000 Fredericia. Website: www.gallerijyttemoeller.dk. Tlf 26 15 22 94.

20.03.10-24.04.10 *Claudi Casanovas*. Camp d'Urnas - new works. Galleri Jytte Møller.

08.05.10-12.06.10 *Jane Reumert*. Galleri Jytte Møller.

07.08.10-11.09.10 *Barbro Åberg*. Galleri Jytte Møller.

02.10.10-06.11.10 *Aage Birck*. Galleri Jytte Møller.

Grenaa

Baunhøj Mølle, Bavnehøjvej 31, 8500 Grenaa. Tlf 86 32 72 45. Website: www.baunhoej-moelle.dk.

→28.03.10 *Lone Borgen*. Baunhøj Mølle.

11.06.10-11.07.10 *Inge-Marie Fruelund*. Baunhøj Mølle.

Gudhjem

Gudhjem Museum, Stationsvej 1, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholmsmuseer.dk/gudhjem.

29.05.10-11.07.10 *Væveren Jette Thyssen og keramikere Bodil Manz og Bente Hansen*. Billedkunstneren Jette Thyssen er især kendt som billedvæver, og keramikere Bodil Manz og Bente Hansen hører begge til blandt de allerbedste i Danmark. Fælles for de tre er en omfattende udstillingsvirksomhed såvel i Danmark som i udlandet, og alle tre kan se tilbage på et livsværk, der har gjort dem kendt langt uden for Danmarks grænser.

Samtidigt hermed vises i stationsbygningen malerier og grafik mm fra museets egen samling, bl.a. en samling af Sigurd Vasegaards træsnit og lerfigurer.

17.07.10-05.09.10 *Holkahesten 2010*. Jubilæumsudstilling. Gudhjem Museum. Den årlige udstilling hvor er række bornholmske samtidskunstnere viser arbejder i maleri, grafik, skulptur og kunsthåndværk. Udstillingen kan i år fejre 10 års jubilæum. Holkahesten består af: keramikere Gerd Hiort Petersen, Marie Hjorth, Karin Høj Christensen, Julie Høm og Hans Munck Andersen samt Martin Berge, Chr. Heide Petersen, Jan Leth, Else Leth Nissen, Hanne Mailand, Tonning Rasmussen, Margit Rosenmeier, Lars Serena, Paul Stoltze, Per Suntum, Klaus Thommesen, Maria Thorsen og Inge Lise Westman udover de to nye medlemmer Vibeke Glarbo og Anne Birthe Hove.

13.09.10-19.09.10, 25.09.10-26.09.10 og 16.10.10-24.10.10 *En samlers valg*. Dansk keramik. Gudhjem Museum. I forbindelse med den store keramikbiennale viser Gudhjem Museum et udsnit af Hans-Henrik Dyhrs omfattende samling. Hans-Henrik Dyhr har landets største private samling af nyere dansk keramik, og hans valg er faldet på arbejder af keramikere omkring Det jyske Kunstakademi, lærere såvel som udvalgte elever.

Haderslev

17.04.10-30.05.10 *Blick Kontakt*. Kunsthåndværk fra Syddanmark og Schleswig-Holstein. Haderslev Kunstforening, det gl. Havnekontor, Jomfrustien 52, Haderslev. Website: www.balticartsandcrafts.com. Udstilling med glas, tekstil, papir, metal og træ samt keramik (Susanne Koch, Eva Koj, Asger Kristensen, Susan Lange og Inga Vestergaard Sørensen).

Hasle

Grønbechs Gård, Grønbechs Gård 2-6, 3790 Hasle. Website: www.groenbechsgaard.dk.

28.03.10-01.07.10 *After Dark*. Grønbechs Gård. Udstillingen illustrerer mangfoldigheden og spændvidden af færdigheder Danmarks designskoles elever benytter, når de arbejder på egen hånd. Det er arbejder, som skabes udenfor undervisningen, arbejder som laves "efter mørkefald".

Danmarks designskole, Bornholm hed tidligere Glas- & Keramikskolen og er en videregående uddannelse under Kulturministeriet, der uddanner studerende indenfor kunsthåndværk i glas og keramik.

02.09.11-07.11.09 *Coming home*. Studerende på Danmarks Designskole, Bornholm. Grønbechs Gård. ... er resultaterne af de studerendes undersøgelser for at identificere og opfylde behovene i hjemmet for design i glas og keramik.

11.09.10-07.11.10 *New Talent 2010*. European Ceramic Context. Grønbechs Gård.

Holbæk

07.08.10-05.09.10 *Karin Sauer*. Æglageret, Lindevej 6, 4300 Holbæk. Website: www.aeglageret.dk.

Holstebro

2011 Udstilling med Gertrud Vasegaard. [planlagt]. Holstebro Kunstmuseum, Museumsvej 2, 7500 Holstebro. Website: www.holstebrokunstmuseum.dk.

Kolding

Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding. Website: www.galleripagter.dk. Tlf 75 54 09 30.

→24.04.10 *Asger Kristensen*. Galleri Pagter. Keramik Asger Kristensen arbejder i perioden 03.11.09-31.01.10 på Statens Værksteder for Kunst og Kunsthåndværk i København, hvor han udviklede og fremstillede store nye skulpturelle keramiske værker, der således vises på udstillingen.

Asger Kristensen har de sidste år besøgt franske og tyrkiske drypstenshuler og har studeret og tegnet stalaktitter, de glasurlignende sammensmeltninger i hulerne, dannet ved dryp igennem millioner af år. Disse og farvespillene deri – dannet af jordlagenes forskellige indhold af oxyder, magnesium, kobolt, krom og jern - er væsentlige faktorer for inspirationen til de nu udførte arbejder.

27.08.10-09.10.10 *Inger Rokkjær - Som vi husker hende*. Både ældre keramiske ting og nogle af hendes sidste værker. Galleri Pagter.

09.09.10-31.12.10. *Lin Utzon*. Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding. Website: www.trapholt.dk. Tlf 76 30 05 30.

Middelfart

Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus, Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98. Website: www.grimmerhus.dk.

→31.12.10 *Keramiske Kontraster - præget af kvinder*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. Udstillingen viser de yngre kunstneres værker i denne store samling. Viser i Bikuben Stuerne.

→14.03.10 *Tepotter af tiden*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. En hollandsk og en gruppe danske tepotte-fremstillere viser deres bud på nutidens tepotter, funktionelle som fabulerende.

Der er der ikke mange keramikere tilbage, der håndlaver tepotter som traditionelle brugsgenstande. Ikke desto mindre står tepotten blandt fagfolk som et helt ikon for keramik. Det hænger sammen med, at en "rigtig", funktionel tepotte er noget af det sværeste at skabe overhovedet. Alene at få alle dens fire grundbestanddele til at *virke sammen* kræver stor håndværksmæssig og teknisk snilde, og skal genstanden så samtidig fungere *skulpturelt* eller æstetisk, så "stiger kunsten" virkelig.

For det første skal pottens korpus være rummeligt og holde på teens varme, uden at helheden virker for voldsom i omfanget. For tung må kroppen heller ikke være, den skal jo kunne løftes og betjenes, nemt og gesvindt, med én hånd. Dertil kommer tuden, der skal udformes sådan, at potten ikke drypper, når den er i brug. Den tredje del, hanken, skal skabes sådan, at den er god at holde om, og sådan at man ikke brænder knoerne på korpus, når man holder om den. Og endelig er der låget, denne løse del, der idealt talt skal kunne slutte fuldkommen tæt i potten af hensyn til den varme, som låget skal holde inde.

Museet har valgt at fokusere på syv danske keramikere, der hver på sin måde udformer moderne, funktionelle tepotter til daglig brug, samtidig med at de viser en høj prioritering af tepotten som *skulpturelt og dekorativt værk*. Keramikere er: Rigmor Als Jørgensen, Henriette Duckert, Ditte Fischer, Gurli Elbækgaard, Marie Langaa Pedersen, Ann Linnemann og Mette Marie Ørsted.

Herudover har museet inviteret den hollandske keramikker Nirdosh Petra van Heesbeen til at give en serie af sine bedste bud på den moderne tepotte.

21.03.10-06.06.10 *International keramik fra Westerwald*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. Fra den internationale udstilling ”12. Westerwaldpreis 2009” på Keramikmuseum Westerwald i Tyskland, vises udvalgte værker.

08.06.10-01.08.10 *Projekt Network 2010*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. Et internationalt kunstnerhold på Ceramic Center Guldagergård præsenterer deres projektresultater.

13.06.10-29.08.10 *Gerd Hiort Petersen og Hans Munch Andersen*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

05.09.10-28.11.10 *Lin Utzon*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. I samarbejde med Kunstmuseet Trapholt i Kolding præsenteres Lin Utzons mange kunstneriske udtryksformer.

Odense

Keramik-Galleriet, Lotte Blom, Læssøegade 168, 5230 Odense M. Website: www.lotteblom.dk.

→05.04.10 *Kähler keramik gennem 100 år*. Tidens Samling, Kulturmaskinen, Farvergården 7, 5000 Odense C, Website: www.tidenssamling.dk. I serien Dansk Design ABC viser Tidens Samling en særudstilling, hvor man er kommet til bogstavet K. Udstillingen omhandler kunsthåndværk fra Kähler Keramik storhedstid.

→14.04.10 *Karin Søgaard*. Keramik-Galleriet.

15.04.10-14.06.10 *Simon Maltha*. Keramik-Galleriet.

15.05.10-14.07.10 *Dorthe Henningsen*. Keramik-Galleriet.

15.06.10-14.08.10 *Mona Vander*. Keramik-Galleriet.

15.07.10-14.08.10 *Annette Valstrøm*. Keramik-Galleriet.

Roskilde

26.06.10-25.07.10 *Keramikannale 2010*. Sjællands Keramikmuseum, Palæfløjen, Stændertorvet 3C, 4000 Roskilde. Website: www.roskildekunst.dk.

Rø

11.09.10-07.11.10 *European Ceramic Context*. Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk.

Rønne

→13.03.10 *Lag Mellem Lys og Skygge*. Maj-Britt Zelmer og Jacob Stig Isaksen · glas og keramik. Galleri Rasch, Nørregade 11-19, 3700 Rønne. Website: www.raschs.dk. Udstillingen ”Lag Mellem Lys og Skygge” viser glasform-giver Maj-Britt Zelmer og keramikker Jakob Stig Isaksens værker, der på den ene eller anden måde befinder og forholder sig til spændingsfeltet mellem lys og skygge. [Website: www.bornholmskunstforening.dk].

Silkeborg

Silkeborg Kunstnerhus, Nygade 24, 8600 Silkeborg. Website: www.museumjorn.dk.

→05.04.10 *Keramiske Veje*. Katalog. KunstCentret Silkeborg Bad, Gjessøvej 40, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgbad.dk. Tlf 86 81 63 29. De syv medlemmer af Keramiske Veje [Beate Andersen, Bente Hansen, Sten Lykke Madsen, Bodil Manz, Malene Müllertz, Jane Reumert og Gunhild Aaberg] er dygtige og eksperimenterende kunstnere. De er meget forskellige i deres udtryk og har alle høstet stor anerkendelse for deres keramiske værker, både her og i udlandet. Fælles for deres værker er en udpræget naturfølelse, hvor det enkle bliver forenet med det frodige. Kunstnerne har en sprudlende fornyelse i udtrykket og bliver ved med at lave nye eksperimenter og nye grænseoverskridende teknikker med glasur. De keramiske former og deres raffinerede overfladestrukturer har som regel et komprimeret symbol- og tegnsprog. Nytte- og brugsværdier har ofte en underordnet betydning i keramikken i dag, men i flere af de udstillede værker er henvisningen til dette stadig til stede.

→04.03.10 *Mere keramik og grafik*. Museum Jorn, Gudenåvej 7-9, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgkunstmuseum.dk. Den nye indretning af Silkeborg Kunstmuseum, nu Museum Jorn, giver plads til at vise større dele af museets store Jorn-samling frem. Yderligere er et rum i museets permanente samling dedikeret til samlingen af Jorns keramiske værker, der omfatter skulpturer, fade, vaser og relieffer.

02.10.10-27.10.10 *Helle Bovbjerg og Karen T. Christensen*. Keramik og maleri. Silkeborg Kunstnerhus.

30.10.10-24.11.10 *Mette Gregersen og Jens Chr. Kon-drup*. Keramik og glaskunst. Silkeborg Kunstnerhus.

Struer

Galleri Humlum, Oddesundvej 19, 7600 Struer.

Website: www.gallerihumlum.dk.

30.04.10-06.06.10 *Kirsten Winther Johannsen*. Galleri Humlum.

24.07.10-29.08.10 *Betty Engholm*. Galleri Humlum.

14.08.10-26.09.10. *Claydies & Rasmus Rokkedal*

Nielsen. Gimsinghoved Kunst- og kulturcenter,

Gimsinghoved 1, 7600 Struer. Website:

www.gimsinghoved.dk.

05.09.10-03.10.10 *Hans & Birgitte Börjeson*. galleri Humlum.

Svaneke

28.03.10-11.04.10 og 16.04.10-18.04.10 Udstilling

med malerier af Barbara Sørensen og keramik af

Rikard Palmquist. Svanekegården, Skippergade 6,

3740 Svaneke. Website: www.svanekegaarden.dk.

Toreby

→11.04.10 *Jais Nielsen*. Maleri·Keramik·udsmykning.

Katalog. Fuglsang Kunstmuseum, Nystedvej 71, 4891

Toreby. Website: www.fuglsangkunstmuseum.dk.

Jais Nielsen var en af de banebrydende kunstnere i begyndelsen af 1900-tallet. Som en af de første tog han de nye franske og italienske strømninger til sig og omsatte dem til et anderledes og meget dynamisk maleri, ligesom han som keramikker viste nye veje i sine arbejder på Den kongelige Porcelænsfabrik.

Tønder

22.05.10-29.08.10 *Jais Nielsen*. Maleri·Keramik·

udsmykning. Katalog. Kunstmuseet i Tønder,

Kongevej 51, 6270 Tønder. Website:

www.museum-sonderjylland.dk. Se ovenfor.

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Web-

site: www.vejenkunstmuseum.dk. Tlf 75 36 04 82.

→25.04.10 *Værker af maleren og keramikeren Peter*

Carlsen. Årets julekalenderudstilling med værker af

Peter Carlsen. Vejen Kunstmuseum. I 2009 var det

maleren Peter Carlsen (f 1955), der sagde ja til at fylde de

24 kasser i Vejen Kunstmuseums traditionelle julekalender

- en udstilling, der gradvist bliver til i løbet af december og

som kan ses fuldt færdig fra 2. juledag.

Livet igennem har Peter Carlsen, som Vejen Kunstmuseums hovedperson, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen (1861-1941), været optaget af lerets muligheder. Det er nye keramiske arbejder udført over et fælles tema, den nordiske mytologi, som Peter Carlsen for første gang tager livtag med. Ud over de keramiske arbejder er der

rundt på væggene et udvalg af hans malerier og tryk – bl.a. over temaet julen, som han er fascineret af.

Peter Carlsen er uddannet på Kunstakademiet i årene 1977-83 med lærerne Sven Dalsgaard, Albert Mertz og Hein Heinsen. Særligt de to første lidt anarkistiske og bagvendte tilgang til kunstverdenen synes at have været med til at forme Peter Carlsens trodsige, ironiserende kunstneriske udtryk. Både hans maleri og keramik er figurativt genkendelig. Trods en grundig kunstnerisk dannelse og mere end habile tekniske færdigheder, ynder han at gøre brug af ganske banale hverdagsmotiver, og gerne med direkte lån fra reklamens verden. I hans malerier er der tilmed tale om klare politiske standpunkter blandet med en flittig brug af bevidste, raffinerede lån fra den europæiske kunsthistorie.

Samme yderst effektive leg med verdenskunsten går igen i en del af Peter Carlsens keramiske værker. I 1992 modellerer han en serie elegante parafraser over skulpturer af den italienske billedhugger, Bernini. Året efter var skulpturafsættet værker af Rodin, og tilbage i 1991 fejrede han 100 års jubilæet for J. F. Willumsens enestående keramiske hovedværk, Familievasen, som også keramikeren Peder Rasmussen har parafraseret. Peter Carlsen har skabt sin egen selvstændige tolkning af vase-værk med modellering af tre hoveder, sit eget, en kvindes og et portræt af sig selv som barn. I kompositionen sender han en hilsen til en af de danske kunstnere, der kaster de længste skygger ind over hans eget værk.

Peter Carlsen fortæller, at ler har været en besættelse fra barnsben. Han mindes som lille at have hentet den første spand ler på Holbæk Lervarefabrik, så tung, at han næsten ikke kunne slæbe den hjem. Mens han gik på Akademiet udførte han enkelte keramiske figurer. Den eneste, der er bevaret, er Tænkende punker fra 1982-83, der tilhører samleren John Hunov. Det var på det tidspunkt rigtig svært at få mulighed til at arbejde med keramik på Kunstakademiet. Leret skulle han hente på Frederikssens afdeling, men de små skulpturer skulle brændes på Poul Gernes' afdeling. I kontrast til Akademiets i dag meget velfungerende keramiske afdeling er det mærkeligt at høre, hvor vanskeligt det i begyndelsen af 80'erne har været at lave keramik, og hvor svært det var at arbejde på tværs af afdelingerne.

Først i 1987 fik Peter Carlsen på et almindeligt aftenskolekursus i medborgerhuset på Nørrebro for alvor mulighed for at arbejde med lerets muligheder. Hen over årsskiftet 1990-91 var han et års tid billedkunstlærer på Vallekilde Højskole, hvor han stiftede bekendtskab med skolens keramiske værksted. Men potentialet fik han først for alvor udnyttet det følgende år, da han var gæstekunstner med bopæl på højskolen, men uden særlige forpligtelser andet end lidt foredrag o.l.

Sommeren 2011 [planlagt]. *Møller & Bøgely's keramiske Kunstbrænderi*. Vejen Kunstmuseum.

Aabenraa

BaneGården, Kunst & Kultur, Jernbanegade 2, 6200

Aabenraa. Website: www.banegaarden.dk.

01.05.10-16.05.10 *Galleri Bes*. Med bl.a. keramikerna Marlene Hansen og Jette Lysgaard. BaneGården.

14.08.10-12.09.10 *Dyke Johannsen - Maleri & keramik*. BaneGården. Dyke Johannsen (1933-2009) var én af de store kunstnere i sønderjysk kunsthåndværk. Hans kraftfulde kompositioner og stærke kolorit giver begge udtryksområder deres særpræg - Dyke Johannsens særkende. Farvefelterne står klart adskilte i hans keramik, mens de enkelte billedelementer får en blødere mere åben form i maleriet, ofte med enkelte realistiske træk - dog adskilt af konturlinier. Hvert billedelement har sit liv, der føjes sammen til en helhed i det færdige arbejde.

Aalborg

07.10.10-30.10.10 *Maria Rubienke*. Galerie Wolfsen, Tiendeladen 6, 9000 Aalborg. Website: www.galeriewolfesen.dk.

Udlandet

Sverige

Skåne

02.04.10-05.04.10 *Konstrundan Mittskåne*. Website: www.konstrundan.com. Påsken 2010 kommer mer än sjuttio konstnärer att ställa ut inom Konstrundan Mittskåne med öppna ateljéer och utställningar runt om i de mellanskånska kommunerna Eslöv, Höör, Hörby och Hässleholm.

Gustavsberg

Gustavsberg Porslinsmuseum, Odelbergs väg 5, S-134 40 Gustavsberg. Website: www.porslinsmuseum.varmdo.se.

→02.05.10 *Sven Wejsfelt*. Isæusrummet. Gustavsberg Porslinsmuseum. Sven Wejsfelt (1930-2009) växte upp i Lidköping där han i Rörstrandsfabriken, från 1946, fick en grundlig keramisk utbildning och praktik och hade bl.a. Gunnar Nylund och Carl-Harry Stålhane som läromästare.

Sven Wejsfelt fick 1953 anställning på Gustavsberg som drejare och medarbetare till Stig Lindberg. 1970 blev Wejsfelt chef för konstavdelningens verkstäder på Gustavsberg och började snart signera i eget namn. 1977 öppnade han sin egen studioateljé för unikt konstgods på Gustavsbergsfabriken, samtidigt som han fortsatte att arbeta med serieproduktion för fabriken. Sven Wejsfelt tillhörde också de sista kvarvarande konstnärerna på Gustavsberg, när Hackmankoncernen 1993 beslutade lägga ner fabriken. Från mitten av 1990-talet till hösten 2007 drev han en egen studioateljé i de gamla fabrikslokalerna.

Tillsammans med Gustavsbergskollegan Berndt Friberg måste Sven Wejsfelt betraktas som den klassiska stengods-keramikens mästare i Sverige.

22.05.10-24.10.10 *Lisa Larson*. Isæusrummet. Gustavsberg Porslinsmuseum. Lisa Larson studerade keramik vid slöjdföreningens skola i Göteborg 1950-1954.

Mellan 1954 och 1980 var hon verksam vid Gustavsberg där hon arbetade ihop med Stig Lindberg. Hon har ofta gjort serier med skulpturer, bland annat serierna "All världens barn" (på uppdrag av UNICEF), Larsons ungar, ABC-kvinnor, Skansen och Lilla zoo. Efter 1981 har hon arbetat som frilans, för bland andra Rosenthal, KF och Åhléns, och är sedan 1991 konstnärlig ledare för Keramikstudion i Gustavsberg. Hon har även skapat ett antal skulpturella fåglar för NK, t.ex. Fågel fenix från 1998.

Vi ser fram emot att få presentera Lisa Larson i ett både långt och brett perspektiv. Vi kommer naturligtvis att visa mängder av hennes folkära serieproducerade små och stora figurer, med hundar, fåglar, lejon, och andra djur, kvinnor, barn och allehanda gubbar, men därutöver också ett förhoppningsvis generöst urval av hennes unika, mångfacetterade konstgods - ibland lekfullt eller överdådigt, andra gånger sparsmakat eller klassiskt...

Göteborg

Lerverk, Lilla Kyrkogatan 1, S-411 17 Göteborg. Website: www.lerverk.se.

16.03.10-15.08.10 *Signe Persson-Melin*. Röhsska Museet, Vasagatan 37-39, S-400 15 Göteborg. Website: www.designmuseum.se.

Signe Persson-Melin är en aktiv formgivare, född 1925 och verksam som keramik sedan tonåren. Hon har haft egen verkstad, varit anställd formgivare och undervisat på Konstfack. Röhsska har gjort ett urval ur Signe Persson-Melins livslånga kärlek till leran, utökad med helt nya objekt. Utställningen vill visa hur hennes formspråk är relevant i en postmodernistisk kontext, där formen underkastas funktionen, vilket numera snarare upplevs som ett rent estetiskt värde, av dagens unga publik.

10.04.10-04.05.10 *Karin Nathorst-Windahl*. Sintra, Landväggsgatan 5, S-413 04 Göteborg. Website: www.sintra.o.se.

Höganäs

Höganäs Museum, Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Website: www.hoganasmuseum.se.

01.08.10 kl 13.00 *Keramikauktion*. Höganäs Museum. [Eftersyn 25.07.10-01.08.10]. Se katalog på website: www.helsingborgsauktionsverk.se.

11.09.10-31.10.10 *Pontus Kjerrman*. Höganäs Museum.

Karlskrona

Porslinsmuseet, Östra Hamngatan 7D, S-371 29 Karlskrona. Website: www.fabas.se.

I de gamla fabrikslokalerna där förlaget Albinson & Sjöberg idag huserar bedrevs porslinsstillverkning mellan 1918 och 1968. På en yta av 600 kvadratmeter har ett porslinsmuseum vuxit fram, där en betydande del av de modeller som tillverkats på "Porslinan" nu ställs ut till beskådande. Många namnkunniga konstnärer har genom åren varit verksamma på Karlskrona Porslinsfabrik. Bland andra Alf Jarnestad, Brita Mellander-Jungermann och Eva Ståhl.

Lidköping

→06.05.10 *Sylvia Leuchovius - lyrik i lera.*

Rörstrand Museum Galleri, Rörstrand Museum, Fabriksgatan 4, S-531 30 Lidköping. Website: www.rorstrand-museum.se. Sylvia Leuchovius (1915-2003) drömde tidigt om att bli konstnär. Hon var intresserad av mode och utbildade sig först till sömmerska. 30 år gammal kom hon in på Svenska Slöjdföreningens skola i Göteborg, där hon studerade dekorativ konst, keramik och skulptur. 1949 anställdes Leuchovius som konstnär på Rörstrand och hittade snart en egen nisch i porslinsmaskineriet.

Lund

Kulturen (Kulturhistoriska Museet), Tegnersplatsen, S-22104 Lund. Website: www.kulturen.com.

I Herrehuset kan man se Kulturens stora keramiksamling. Till en början var keramiken tänkt som husgeråd till de olika husen på Kulturen, men samlingen växte, och nu finns såväl kinesiskt porslin från omkring 2000 före Kristus som modern keramik från Gustavsberg.

Ronneby

11.09.10-07.11.10 *Tomas Anagrius – keramik.* Stengodsglöd. Ronneby Kultucentrum, Kallingevägen 3, S-372 80 Ronneby.

Skokloster

Skoklosters slott, S-746 96 Skokloster. Website: www.skokloster.se.

Stockholm

Nationalmuseum, Södra Blasieholmshamnen, Stockholm. Website: www.nationalmuseum.se.

Nordiska museet, Djurgårdsvägen 6-16, S-115 93 Stockholm. Website: www.nordiskamuseet.se.

Östasiatiska Museet, Tyghusplan, Skeppsholmen, S-103 27 Stockholm. Tlf +46 85 195 5750. Website: www.ostasiatiska.se. *Europas fineste samling af kinesisk porcelæn mm. fra Song-, Ming- og Qing-dynastierne.*

Hallwylska museet, Hamngatan 4, S-111 47 Stockholm. Website: www.hallwylskamuseet.se.

blås&knåda, Hornsgatan 26, S-118 20 Stockholm. Website: www.blasknada.com.

Kaolin, Hornsgatan 50, S-118 21 Stockholm. Website: www.kaolin.se. Tlf +46 8 644 46 00.

→07.04.10 *Reflektioner.* Marie Beckman. blås&knåda.

06.05.10-26.05.10 *Ulla Hansen.* Kaolin.

08.05.10-30.05.10 *Ida Just Möller.* blås&knåda.

Storbritannien

Aberystwyth

04.03.10-08.05.10 *Sutton Taylor.* Aberystwyth Arts Centre, Penglais, Aberystwyth, Ceridigion, Wales SY23 3DE. Lustre glazes are among the most difficult to produce in all ceramics but the gleaming metallic sheen on the ceramic surface is always beguiling. For over thirty years Sutton Taylor has pursued this elusive art producing richly coloured bowls and vases to delight the eye and entice the collector.

Cardiff Bay

Craft in the Bay, The Flourish, Lloyd George Avenue, Cardiff Bay, Wales, CF10 4QH.

20.03.10-09.05.10 *Passage - Claire Curneen.* Craft in the Bay. Claire Curneen has created a new body of work - a development in her research into the human condition and spirituality. 'Passage' explores the journeys people make through space and time. The figurative pieces often refer to images of Christian Iconography, quoting narratives of sacrifice and devotion.

Figures encompass elements of human experiences: love, loss, suffering and compassion. But the work always embody hope. Figures bleed gold, trees sprout gold buds and heads are overcome by flowers.

25.09.10-07.11.10 *Teapotters in Cardiff.* 10 potters curated by Geoff Swindell. Craft in the Bay.

A teapot is not unusual but some teapots are unusual; we are surrounded by them in all their various forms and guises throughout our lives and wherever we travel. Most people own a teapot or two, if they use one of them it is often a cheap utilitarian object that will stand the rigours of every day use. The other more 'special teapots' are often elevated to glass case status and handed down through families as cherished heirlooms.

Geoffrey Swindell has curated an exhibition of high quality, well designed and superbly executed teapots by the ten most prominent 'special teapot' makers in Britain today. None of these potters make well-worked traditional forms; their works are witty and innovative, pushing boundaries and notions of accepted functional design in ceramics.

Visitors to the exhibition will get an insight into how and why the pots have been made with photographs of working processes and written statements by the potters about their source of inspiration, techniques and why they chose to work in ceramics.

Edinburgh

The Scottish Gallery, 16, Dundas Street, Edinburgh EH3 6HZ. Website: www.scottish-gallery.co.uk.

03.04.10-01.05. *Clive Bowen.* The Scottish Gallery.

05.05.10-30.05.10 *Merete Rasmussen.* The Scottish Gallery.

02.05.10-30.06.10 *Stephen Bird*. The Scottish Gallery.

06.08.10-04.09.10 *Julian Stair*. The Scottish Gallery.

Farnham

→18.12.10 *Bernhard Leach · graphic artist*. Craft Study Centre, Farnham Campus, Falkner Road, Farnham, Surrey, GU9 7DS.

Drawing was Bernard Leach's first passion. However, his position in the Modern Crafts Movement as a print-maker and graphic artist whether on paper or expressed through the medium of clay is often overshadowed by his reputation as a potter. This exhibition brings together archives, etchings and drawings and his early ceramics to present a rounded portrait of an eminent artist discovering a life-long interest in and aptitude for ceramics, set in the context of his first love of drawing.

Frome

→13.03.10 "*Smoke*" at *Frome*. Elizabeth Raeburn. Black Swan Gallery, The Black Swan Guild, 2 Bridge Street, Frome, Somerset, UK, BA11 1BB.

Hatfield

06.08.10-08.08.10 *Art in Clay*. Hatfield House, Hatfield, Hertfordshire AL9 5NQ. Website: www.hatfield-house.co.uk.

St. Ives

Leach Pottery, Studio & Museum, Higher Stennack, St Ives, Cornwall, TR26 2HE. Website: www.leachpottery.com.

→31.03.10 *Hamada's St Ives*. The Founding of the Leach Pottery 1920. Leach Pottery, Studio & Museum.

03.04.10-03.07.10 *Janet Leach*. Her Life & Work. A retrospective on the life and work of Janet Leach. Leach Pottery, Studio & Museum.

Langport

04.09.10-10.11.10 *Potters of Muchelney & Greg Poole*. Muchelney Pottery. Langport, Somerset TA10 0DW. Website: www.johnleachpottery.co.uk.

A dedicated exhibition of individual signed pots by John Leach, Nick Rees and Mark Melbourne, along with commissioned original work by Greg Poole illustrating the making process. This exhibition will launch at our next Kiln Opening Day on Saturday 4th September 2010.

Liverpool

06.03-10-24.04.10 *Halima Cassell*. Bluecoat Display Centre, College Lane, Liverpool L1 3BX. Website: www.bluecoatdisplaycentre.com.

Born in 1975 in Pakistan, brought up in Manchester and now living in Blackburn, Lancashire, Halima's varied, multi-cultural background is tangibly present in her work. A natural creativity presented itself at an early age and was nurtured to fruition as Halima carved her way through an art-based education: an undergraduate degree in 1997 and an MA in 2002. The culmination of this process is Halima's

precociously mature work. Fusing her Asian roots with a fascination for African pattern work and a passion for architectural geometry, Halima's work is intense yet playful, structured yet creative; substantial yet dynamic and invariably compelling in its originality.

Combining strong geometric elements with recurrent patterns and architectural principles, Halima's work utilises definite lines and dramatic angles in an attempt to manifest the universal language of number and create an unsettling sense of movement. To achieve these effects she uses heavily grogged clay that allows her to work on a large scale and utilise relatively thick surfaces to carve to the desired depth. Halima concentrates on simple forms as the basis of her work in order to maximise the impact of the complex surface patterns in combination with heavily contrasting contours. This approach provides her with the tools to create the compelling drama and playful dynamism that characterises her work.

London

Sir Joseph Hotung Centre for Ceramic Studies, Sir Percival David Collection, Room 95, British Museum, Great Russell Street, London WC1B 3DG. Website: www.britishmuseum.org. [nyåbnet]. Chinese ceramics, by far the most advanced in the world, were made for the imperial court, the domestic market, or for export. Sir Percival David mostly collected objects of imperial quality or of traditional Chinese taste. Within this gallery of almost 1,700 objects are examples of the finest Chinese ceramics in the world, dating from the 3rd to the 20th century. Some are unique creations, while others were mass-produced in batches of several hundred at a time. Technological innovations and the use of regional raw materials mean that Chinese ceramics are visually diverse.

Ceramics Galleries, Victoria & Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL. Website: www.vam.ac.uk. [nyåbnet].

Contemporary Applied Arts, CAA Shop, 2 Percy Street, London W1T 1DD. Website: www.caa.org.uk.

Contemporary Ceramics, [Potters Association Shop], Somerset House, Strand, London WC2R 1LA. Website: www.cpaceramics.com.

Galerie Besson, 15 Royal Arcade, 28 Old Bond Street, London W1S 4SP. Website: www.galeriebesson.co.uk.

Cecilia Colman Gallery, 67 St Johns Wood High Street, London NW8 7NL. Website: www.ceciliacolmangallery.com.

Godfrey & Watt, 7-8 Westminster Arcade, 32 Parliament Square, Harrogate, London HG1. Website: www.godfreyandwatt.co.uk.

Marsden Woo Gallery, 17-18 Great Sutton Street, London EC1V 0DN. Tlf. +44 20 73 36 63 96. Website: www.marsdenwoo.com.

Harlequin Gallery, 68 Greenwich High Road, London, SE10 8LF. Website: www.studio-pots.com.

Paul Rice Gallery, Tring Avenue 3, Ealing, London, W5 3QA. Tlf/fax +44 20 89 92 41 86. Email: pr@paulrice.co.uk. Open by appointment.

The Anthony Shaw Collection, 11 Billing Place, West Brompton, London SW10 9UW. Website: www.anthonysshawcollection.org. Tlf. +44 20 7352 3964. The Anthony Shaw Collection is open to the public by appointment.

→06.03.10 *Harry Davis*. The Crowan Pottery 1946-1962. Paul Rice Gallery. This exhibition celebrates the centenary of the birth of Harry Davis (1910-1986) who many consider to be the finest functional studio potter that Britain has ever produced. The Crowan Pottery was set up very much along the lines of the Leach Pottery (which Davis ran for a time) but without the production of individual pots. Davis concentrated solely on domestic ware - making the vast majority of the pots himself. The quality and practicality of Crowan pots is exceptionally high. His tea/coffee sets and, especially, his cups and saucers are of unequalled quality.

The Crowan clay body was so strong that Davis would demonstrate the durability of his dinner plates by standing with his feet on each side of the rim and rocking. His skill as a thrower was legendary. There are apocryphal stories of Davis exactly duplicating one of his broken teacups years after it had been made.

Despite the fact that he must have made many pots, surprisingly few appear for sale. This may be because they are so good to use that few have survived or it may be that are not yet expensive enough for people to sell - the majority of pieces in this exhibition will be priced at around £ 25.

07.03.01-27.03.10 *Potters of the Leach Pottery*. Harlequin Gallery. Individual work made at the Leach Pottery as well as later examples by potters, who started their careers there.

18.03.10-17.04.10 *Ceramic installations by Edmund de Waal*. Katalog. Alan Cristea Gallery, 31 & 34 Cork Street, London, England, W1S 3NU. From Zero takes as its starting point a line from Kasimir Malevich's manifesto *The Non-Objective World*: "It is from zero, in zero, that the true movement of being begins". The works on display will consist of groups of porcelain pots which use wood, plaster, lead, charred oak, glass and steel to 'frame' them. This includes a sequence of white boxes, some lead-lined, others plaster-lined, which contain groups of vessels in varying white and celadon glazes.

De Waal will also be exhibiting his first vitrine piece, using glass and black steel to encase over 100 pots of different sizes. A red lacquer shelf of white pots will be installed high on a gallery wall; a shelving unit with doors will hide and reveal collections of vessels in 15 different white glazes.

26.03.10-01.05.10 *The Honey Bee and the Hive*. CAA Shop.

→17.04.10 *Still Life from Flanders*. Udstilling med bl.a. Annemie De Corte, Anne Marie Laureys og Piet Stockmans. Flow Gallery, 1-5 Needham Road, London W11 2RP. Website: www.flowgallery.co.uk.

06.05.10-03.06.10 *Lucie Rie*. Galerie Besson,

06.05.10-19.06.10 *Nicholas Rena*. Solo exhibition of dramatic new ceramics. Marsden Woo Gallery.

06.05.10-19.06.10 *Carole Windham*. Idiosyncratic takes an art and culture in the medium of ceramics. Downstairs, Marsden Woo Gallery.

08.05.10-16.05.10 *Artists of the South West*. Harlequin Gallery. A mixed exhibition of new work from 6 potters and artists based in South West England.

→31.05.10 *Objects of Luxury*. French porcelain of the eighteenth century. Katalog. Room 146, Victoria & Albert Museum. [Se omtale i *keramiske noter* 29/2009].

05.06.10-03.04.11 *Richard Slee*. From Utility to Futility. Room 146. Victoria & Albert Museum. A graduate in Ceramics at the Central School of Art and Design London in the 1960s, Richard Slee has since become a renowned British artist with an international reputation. For this display, he will make new works specifically for the gallery's two large wall cases and three stand-alone cases. While Slee's primary medium remains ceramics, he has ventured into other materials, processes, and subject matter and it is anticipated that these new pieces will explore his recurrent themes of DIY, the handmade, model-making, scale and ridicule with characteristic irony.

09.06.10-08.07.10 *Gwyn Hanssen Pigott*. Galerie Besson.

→30.06.10 '*...things counter, original, spare, strange*'. The Anthony Shaw Collection.

08.10.10-06.11.10 Udstilling med bl.a. Rupert Spira. CAA Shop.

April 2011-juli 2011 *The Cult of Beauty*. The Aesthetic Movement in Britain. 1860-1900. Victoria & Albert Museum.

Newark

13.06.10-04.07.10 *Eddie Curtis*. Solo Show. Rufford Craft Centre, Near Ollerton, Newark, Nottinghamshire, UK, NG22 9DF.

Oldham

→12.04.10 *Oldham Treasures*. Gallery Oldham, Cultural Quarter, Greaves Street, Oldham OL1 1AL. Website: www.galleryoldham.org.uk.

Royal Leamington Spa

→11.04.10 *water-shed* – *New work by Edmund de Waal*. Leamington Spa Art Gallery & Museum, Royal Pump Rooms, The Parade, Royal Leamington Spa, Warwickshire, England, CV32 4AA. In this exhibition de Waal will explore the use of vessels in medical treatments, drawing inspiration from the collection at Leamington Spa Art Gallery & Museum.

Edmund de Waal is one of Britain's leading artists working with ceramics. His work is represented in many international collections and has been exhibited widely at art galleries and museums including Tate Britain, MIMA (Middlesbrough), Kettle's Yard (Cambridge), and Cheltenham Art Gallery & Museum. Recent commissions have included his ambitious *Signs and Wonders* installation which opened at the V&A Museum in September 2009.

As well as examples of the artist's earlier work, the exhibition will feature a new artwork titled *water-shed*, which reimagines a medical cabinet filled with vessels glazed in aquatic blues and greys.

Ruthin

25.06.10-27.06.10. *Earth and Fire*. Major ceramics fair. Ruthin Craft Centre, The Centre of the Applied Arts, Park Road, Ruthin, Denbigshire LL15 1BB. Website: www.ruthincraftcentre.org.uk.

Salisbury

→25.07.10 Edmund de Waal m.fl. New Art centre, Roche Court, East Winterslow, Salisbury, Wiltshire, UK, SP5 1NG.

Sleaford

01.10.10-31.10.10 *Major Retrospective – Peter Moss*. Hub Centre for Craft, Design and Making Address: Navigation Wharf, Carre Street, Sleaford, Lincolnshire, UK, NG34 7TW. Major Retrospective Exhibition, Peter Moss is presently collecting examples of work completed over the last 50 years and beginning a set of large commissions.

Stoke-on-Trent

The Potteries Museum & Art Gallery, Bethesda Street, Cultural Quarter, Stoke-on-Trent ST1 3DW. Website: www.stoke.gov.uk.

Worcester

Gallery at Bevere, Bevere Lane, Worcester WR3 7RQ. Website: www.beverevivis.com.

06.03.10-28.03.10 *The salt show*. Gallery at Bevere. Ceramists - Richard Dewar, Paul Jackson, Jeremy Nichols and Micki Schloessingk.

23.07.10-01.08.10 *The Bowl*. Gallery at Bevere. Celebrating the most ancient vessel of all. Here we have many different ways of interpreting the oldest form in world ceramics. Jack Doherty John Leach Jim Malone Phil Rogers Mary Rich, Peter Lane, Sheila Casson, Jane Cox, Matthew Blakely and Steve Harrison (Aus).

Tyskland

Die Porzellanstrasse: www.porzellanstrasse.de.

Et markedsføringsfælleskab for de mange keramiske museer og virksomheder i det nordlige Bayern. På dets website kan man bestille brochurer om rute, museer og virksomheder samt andre seværdigheder, overnatningsmuligheder mv.

Die Porzellanstraße durchzieht auf einer Länge von 550 km den gesamten nordostbayerischen Raum. Rund 80 Prozent des deutschen Porzellans werden zwischen dem nördlichsten Punkt Tettau (Frankenwald) und dem südlichsten Zipfel bei Vohenstrauß (Oberpfälzer Wald) hergestellt.

Meissen - 300 år - 2010

Porzellan-Manufaktur Meissen kan i 2010 fejre 300-året for sin grundlæggelse, hvilket selvfølgelig først og fremmest markeres med store udstillinger i Meissen og Dresden udover Bamberg, Berlin, Hohenberg, Köln og Selb samt sikkert flere andre steder i Tyskland, så hvis man vil se Meissen-porcelæn af høj kvalitet, så er det i år.

Thüringen - 250 Jahre Porzellanland - 2010

www.porzellan-thueringen.de. Se tillige www.thueringer-porzellanstrasse.de.

Thüringen fejrer i 2010 „250 Jahre Porzellanland Thüringen“. Porzellan-manufaktur Meissen blev oprettet i 1710, mens først i 1760 lykkedes det at fremstille porcelæn i Thüringen, hvad museerne i Thüringen fra april til oktober 2010 markerer med en lang række større eller mindre udstillinger.

Porzellan wurde gleich mehrmals entdeckt: im China des Altertums, im Kurfürstentum Sachsen am Hofe Augusts des Starken und - unabhängig davon - in den Thüringer Wäldern durch Georg Friedrich Macheleid. Er gründete 1760 in Sitzendorf eine Porzellanmanufaktur und verlegte diese zwei Jahre später nach Volkstedt in die Nähe der schwarzburgischen Residenzstadt Rudolstadt.

Doch nahm das Thüringer Porzellan eine andere Entwicklung als am sächsischen Hof. Nachdem das 'Arkanum', das Rezept zur Herstellung von Porzellan, in Thüringen bekannt war, gründeten sich an vielen Orten Manufakturen. Einige suchten nach dem Vorbild Meissens die Nähe zu fürstlichen Höfen und schufen Kunstwerke aus Porzellan. Die anderen Manufakturen aber entdeckten Neuland und erschlossen sich einen viel größeren Markt. Porzellan wurde zur Zierde der Bürgerstuben.

Die starke Konkurrenz untereinander und die inzwischen aufkommenden Porzellane aus Franken, Böhmen und Schlesien zwangen zu Qualität und innovativer Gestaltung. Dieses Konzept ging auf. Im 19. Jahrhundert kam zeitweise 60 Prozent der gesamten deutschen Porzellanproduktion aus Thüringen. Thüringer Porzellan war hochwertige Massenware und erschwinglich für jedermann.

Arnstadt

Schloßmuseum Neues Palais, Schlossplatz 1, D-99310 Arnstadt. Noch zu Lebzeiten des Fürstenpaares - und darüber hinaus - diente das Arnstädter Palais der Bewahrung der fürstlichen Kunstsammlungen, welche den Grundstock des Arnstädter Museumsbestandes bilden. Dabei ist insbesondere die Porzellansammlung Fürst Günthers I. erwähnenswert, deren größter Teil bis zum heutigen Tage in einem Porzellan- und Spiegelkabinett an originalem Platze zu bewundern ist. Insgesamt ca. 1000 chinesische und japanische Porzellane, überwiegend aus der Zeit um 1700, werden hier auf insgesamt 763 blattähnlichen Konsolen präsentiert. Ergänzend sind in der übrigen Ausstellung Meißner Porzellane (1. Hälfte 18. Jh.), ebenfalls auf Fürst Günther I. als Sammler zurückzuführen, zu besichtigen.

Bamberg

18.05.10-17.10.10 *Im Fokus: 300 Jahre Meißen.* Glanzstücke der Sammlung Ludwig Bamberg. Sammlung Ludwig Bamberg, Altes Rathaus, Obere Brücke 1, D-96047 Bamberg. Website: www.bamberg.de/museum. Zum 300jährigen Jubiläum der Manufaktur Meißen wird die im Alten Rathaus gezeigte Sammlung Ludwig - eine der bedeutendsten privaten Porzellan- und Fayencesammlungen - um bisher selten bis nie gezeigte Exponate erweitert.

Alte bekannte und beliebte Glanzstücke treffen hierbei auf neue, bezaubernde Exponate und bieten gemeinsam einen hervorragenden Überblick über die Produktion der Meißener Manufaktur im 18. Jahrhundert. Dem Betrachter öffnet sich ein Einblick in die ungeheure Kreativität dieser Schaffensperiode. In kürzester Zeit wurden technologische Probleme in der Herstellung bewältigt und völlig neue Geschirrformen entworfen, die sowohl ästhetischen als auch funktionalen Ansprüchen genügen mussten. Auffälligstes Merkmal dieser Zeit ist allerdings die unglaubliche Vielfalt an Dekoren, Formen und Figuren, die sich, um nur einige zu nennen, in zahlreichen Vasen, Tischbrunnen, Tafelaufsätzen, Schaugerichten und Tierplastiken widerspiegelt.

Berlin

Bröhan-Museum, Landesmuseum für Jugendstil, Art Deco und Funktionalismus (1889-1939), Schlossstrasse 1a, D-14059 Berlin-Charlottenburg. Website: www.broehan-museum.de.

→16.03.10 *Einfachheit im Vielfachen – Berliner Porzellan unter Einfluss von Bauhaus und Burg Giebichenstein.* KPM Welt, Wegelystraße 1, D-10623 Berlin [nahe S-Bahnhof Tiergarten]. Neben den Bauhaus-Klassikern von Marguerite Friedlaender sowie ausgewählten Porzellanentwürfen von Gerhard Marcks präsentiert die Sonderausstellung eine Fotodokumentation des „Burg-Fotografen“ Hans Finsler.

→16.08.10 *Siegfried Möller [1896-1970] und Schüler.* Keramik-Museum Berlin, Schustehrusstraße 13, D-10585 Berlin-Charlottenburg. Website: www.keramik-museum-berlin.de.

09.05.10-29.08.10 *Zauber der Zerbrechlichkeit. Meisterwerke europäischer Porzellankunst/The Fascination of Fragility. Masterpieces of European Porcelain.* Bogudgivelse. Ephraim Palais, Poststraße 16, D-10178 Berlin. Website: www.stadtmuseum.de. The integrative basis for this special exhibition is the Meissen porcelain manufactory, where the history of European porcelain began in 1710. Meissen set the standards for dining culture and porcelain figurines, and for a long time defined the entire repertoire of form and decoration in porcelain art. Although Meissen kept the mystery of the production of “white gold”, a closely guarded secret, others found out about it relatively quickly and started their own manufactories elsewhere.

Around the mid-18th century, the porcelain industry was positively booming in Germany, France, Italy and England. In the wake of the devastation of the Seven Years' War (1756-1763), these new manufactories posed a serious competitive threat for Meissen. From the second half of the 18th century they became increasingly self-confident, gradually shook off the shackles of the “Meissen Tyranny” and began to explore innovative new ground. The exhibition aims to shed light on the extraordinary appeal of Meissen porcelain, while also exploring how the manufactories influenced one another.

In addition to displaying outstanding masterpieces, the exhibition will also introduce the public to this artistic interrelationship with a view to revealing the connections that exist between the works despite their boldly individual designs. It also aims to explain the great significance in terms of world cultural heritage of the invention in Dresden of European hard-paste porcelain, and the continuing importance of the material today.

The exhibition will bring together around 50 of Europe's biggest porcelain manufactories to honour Meissen on its 300th anniversary. It will achieve this in two ways: each manufactory will be represented by key works that are indicative of the specific, unique nature of its products. At the same time, they are also counterpointed against Meissen products to reveal the unifying elements created as a result of the mutual influence they exerted on one another.

Some 500 exhibits from numerous museums and collections around the world will join forces in this unique, groundbreaking assembly of Europe's finest porcelain manufactories, creating a vibrant tableau of 18th-century European porcelain and an innovative presentation of the aesthetic qualities of this artistic genre.

Die Porzellansammlung und das Stadtmuseum Berlin begehen das Jubiläum gemeinsam und haben dafür das Ephraim-Palais in Berlin gewählt. Die hervorragenden Bestände aus der Königlichen Porzellan-Manufaktur Berlin des Märkischen Museums, des Stammhauses des Stadtmuseums, bilden einen Glanzpunkt der Ausstellung.

Bürgel

Keramik-Museum Bürgel, Am Kirchplatz 2, D-07616 Bürgel. Website: www.keramik-museum-buergel.de.

→14.03.10 *Otto Lindig – Die Dornburger Zeit.*
Keramik-Museum Bürgel.

27.03.10-20.06.10 *Thüringer Töpferinnung.*
Keramik-Museum Bürgel.

03.07.10-31.10.10 *Die Werkstatt Reichmann.*
Töpferspuren in Bürgel 3. Keramik-Museum
Bürgel.

13.11.10-13.03.11 *Ulli Wittich-Großkurth –
Retrospektive.* Keramik-Museum Bürgel.

Chemnitz

04.06.10-22.08.10 *Im „Modernen Stil“.* Die Porzellan-Manufaktur Burgau. Ferdinand Selle & Henry van de Velde 1901-1915. [Wanderausstellung]. Villa Esche, Parkstrasse 58, D-09120 Chemnitz. Website: www.villaesche.de.

Coburg

Coburg - Drehscheibe für Thüringer Porzellan.
250 Jahre Thüringer Porzellan. Staatsarchiv
Coburg, Herrngasse 11, D-96450 Coburg.
Mit dem neu erschlossenen Weg von Johann Dümmler von 1762 zur Limbacher Porzellanmanufaktur, dem 1868 in Coburg als Forum der feinkeramischen Industrie gegründeten „Sprechsaal“-Verlag und seiner umfangreichen Sammlung Thüringer Porzellane werden zentrale Impulse feinkeramischer Technologietransfers nach Thüringen sowie die Porzellanindustriegeschichte Coburgs in Zusammenarbeit mit dem Staatsarchiv Coburg präsentiert. Daneben ist – ebenfalls in Kooperation mit Rauenstein – ein Markt zeitgenössischer Porzellankünstler geplant. Seit der Mitte des 14. Jahrhunderts gehörte Coburg mit dem gleichnamigen Territorium als südlichster, fränkischer Teil zu den wettinisch-ernestinischen Fürstentümern des thüringischen Raums, bevor es sich 1920 per Staatsvertrag dem Freistaat Bayern angeschlossen hat.

Deidesheim

Lotte Reimers · Archiv · Atelier · Ausstellung, Stadtmauer-gasse 17, D-67146 Deidesheim. Website: www.lottereimers.de. Besichtigung und Führung nach Vereinbarung.

Dresden

Porzellansammlung, Zwinger, D-01067 Dresden.
Website: www.skd-dresden.de.

08.05.10-29.08.10 *Triumph der blauen Schwerter. Meißner Porzellan für Adel und Bürgertum 1710 bis 1815/Triumph of the Blue Swords. Meissen Porcelain for Aristocracy and Bourgeoisie from 1710 to 1815.* Bogudgivelse. Japanisches Palais, Palaisplatz 11, Staatlichen Kunst-sammlungen Dresden, D-01067 Dresden. Website: www.skd-dresden.de. In 1710 August the Strong founded Europe's first porcelain manufactory in Meissen. Its exquisite products soon became the must-have status symbol for royalty throughout Europe and to this day it remains the epitome of sophisticated dining

culture. The Porzellansammlung (Porcelain Collection) of the Staatliche Kunstsammlungen Dresden is holding a special exhibition to mark the 300-year anniversary of the founding of the manufactory.

The exhibition focuses on the manufactory's eventful first century. Between 1710 and 1815 Meissen developed the entire range of techniques that European porcelain would use from that point on. It became the very embodiment of European porcelain art, persistently defied the competition created by new manufactories, and after the crises of the Seven-Years' War and the Napoleonic wars, once again assumed its leading position. In contrast to previous exhibitions, the concept here deliberately includes the crises and new beginnings in the manufactory's history.

The special exhibition will display large sections of the Porzellansammlung's vast stock of works that are not normally accessible to the general public. They will be joined by many items on loan from museums and collections around the world and will provide the first ever comprehensive picture of Meissen porcelain art between the Baroque and Biedermeier periods. In the light of the latest research findings, they will also offer an exhaustive portrayal of Meissen's development, previously only depicted by a few exhibits. A selection of paintings and drawings will complete the approximately 700 porcelain items in the exhibition.

After almost 300 years, the exhibition brings Meissen porcelain back to the place that August the Strong once used exclusively for displaying royal porcelain treasures from China, Japan and Meissen: the Japanisches Palais.

Düsseldorf

Hetjens-Museum, Deutsches Keramikmuseum, Palais Nesselrode, Schulstrasse 4, D-40213 Düsseldorf. Tlf +49 211 89 94 210. Website: www.duesseldorf.de/hetjens.

→11.04.10 *Antje Wiewinner. Verborgene Räume.* Hetjens-Museum. Antje Wiewinner studierte ab 1976 an der Hochschule für gestaltende Kunst und Musik in Bremen. 1980 machte sie ihren Abschluss als Diplom-Designerin und eröffnete 1981 ihre eigene Werkstatt in Osnabrück.

Von Beginn an suchte sie bei ihren Arbeiten die technische Herausforderung. Schnell ließ sie das einfache Gefäß zugunsten des Doppelwandgefäßes in den Hintergrund treten. Nach und nach vollzog Antje Wiewinner den Schritt vom gedrehten Objekt zur freien Arbeit. Zuerst verformte sie Vasen und Schalen, um ihnen ein anderes Gesicht zu geben, später fand sie im Quader, rechteckig oder gerundet, den adäquaten Ausdruck für ihre Vorstellung von Behausungen im weitesten Sinne. Treppen zwischen zwei Wänden, die nirgends hin führen, aber - würde man sie erklimmen - einen weiten Ausblick böten, gehören ebenso in ihr Formenrepertoire.

Zuletzt experimentierte Antje Wiewinner bei der Gestaltung von Wandplatten mit der Einbeziehung von Schrift und vollzog damit einen Schritt hin zu einer Verbindung zwischen Malerei und Skulptur.

09.05.10-01.08.10 *Bampi-Preis*. Hetjens-Museum.

27.06.10-12.09.10 *Ungarische Seele und orientalischer Glanz*. Die manufaktur Zsolnay, Pécs. Hetjens-Museum.

19.08.10-21.11.10 Architektur + Keramik. Hetjens-Museum.

Eckernförde

09.05.10-20.06.10 *Martin McWilliam – Keramik*. Museum Eckernförde, Rathausmarkt 8, D-24340 Eckernförde. Website: www.eckernfoerde.net/museum.

Edenkoben

Sammlung Hinder|Reimers, Schloss Villa Ludwigs-höhe, Villastraße, D-67480 Edenkoben. Website: www.keramik-sammlung.de. Besichtigung und Führung nach Vereinbarung.

Eisfeld

18.04.10-12.09.10 *Thüringer Porzellankunst aus Lichte – Firma Gebr. Heubach und ihre Erzeugnisse*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum Otto Ludwig, Schloß Eisfeld, Markt 2, D-98673 Eisfeld. Website: www.stadt-eisfeld.de.

Die seit 1840 im Besitz der Familie Heubach befindliche Porzellanfabrik in Lichte begann erst in den 70er Jahren des 19. Jahrhunderts mit der Fertigung von Zierporzellan. Einen ersten Höhepunkt stellte die Plattenmalerei dar, für die im Lichtetal Bedeutendes geleistet wurde. Beachtliches schuf die 1904 in eine Aktiengesellschaft umgewandelte Firma Gebr. Heubach AG Lichte auf dem Gebiet des figürlichen Porzellans vor und nach dem ersten Weltkrieg.

Erfurt

05.12.10-27.02.11 *Weißes Gold für Jedermann · Die Porzellanmanufaktur Reichenbach*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum für Thüringer Volkskunde Erfurt, Juri-Gagarin-Ring 140a, D-99084 Erfurt. Website: www.volkskundemuseum-erfurt.de.

Porzellan gehört zu den prägenden „Ereignissen“ in Thüringens Geschichte. Das Streben, es zu besitzen, um Reputation und Reichtum zu mehren, kurbelte den Erfindergeist an; seine Herstellung strukturierte Wirtschaftsräume, kreierte vielerorts neue Formen des Erwerbslebens und der Alltagskultur. Doch: Will man heute noch mit Porzellan leben? Konnte und kann man vom Porzellan leben? Wie sieht es aus – das Alltags- und das Luxusporzellan von heute? Wie entsteht es? Wer kauft es?

Angermuseum, Anger 18, D-99084 Erfurt.

Website: www.angermuseum.de.

Die Porzellansammlung des Angermuseums zeigt einen repräsentativen Querschnitt der Thüringer Porzellane des 18. bis 20. Jh. Mit Geschirren, Figuren, Skulpturen, Bildtafeln, Reliefs, Sammlerstücke und Skurrilitäten. Seit 1903 werden die kunsthandwerklichen Sammlungen planmäßig und kontinuierlich entwickelt. Im Gegensatz zu den fürstlichen Sammlungen Thüringens wurden von Anbeginn jene Bestände fokussiert, die der Veranschau-

lichung der geschichtlichen, wirtschaftlichen und kulturellen Entwicklung Erfurts und Thüringens dienen. Wenige Arbeiten aus anderen deutschen und ausländischen Werkstätten ergänzen die Sammlung.

In der neu eingerichteten Dauerausstellung (Wiedereröffnung 2010) werden Gegenüberstellungen analoger und differierender Hervorbringungen die stilistischen und formalen Merkmale der Epochen und Manufakturen verdeutlichen. Vorbildersuche und Künstlerwanderschaften werden thematisiert, Vergleiche zu anderen Materialsammlungen gemacht – insbesondere zu den Thüringer Fayencen des 18. Jh., der weltgrößten Sammlung ihrer Art.

Die Sammlung Kämmerer. Benary-Speicher im Sparkassen-Finanzzentrum, Brühler Straße 37, D-99084 Erfurt. Im Benary-Speicher (Schaudepot der Museen der Stadt Erfurt) sind Porzellane der Manufakturen Volkstedt und Ilmenau (u.a. Nachlass Christian Nonne) zu sehen.

Eisenach

18.04.10→ Dauerausstellung. *Porzellan zwischen Okzident und Orient: Die Erfindung des Weißen Goldes in Thüringen in der Epoche des Rokoko - Schätze aus der Porzellansammlung des Thüringer Museums*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtschloß, Markt 24, D-99817 Eisenach. Website: www.eisenach.de. Die restaurierte historische Raumabfolge der Belétage im barocken Residenzschloß Eisenach bietet ein würdiges Ambiente für die Porzellankunst des 18. Jahrhunderts in Thüringen. 2010 wird die Dauerausstellung eröffnet – präsentiert wird das breite Spektrum „weißen Goldes“, entstanden in zahlreich-en Thüringer Werkstätten. Kostbare Stücke mit aufwändigen Blumenarrangements, Figuren in Gestalt von Allegorien wechseln sich ab mit höfischen und bürgerlichen Geschirrporzellanen; einige Gefäße verweisen mit ihren Motiven auf Vorbilder aus der Antike und Ostasien.

17.04.10-31.08.10 *Ansichtenporzellane aus dem Fundus des Thüringer Museums*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtschloß Eisenach.

Fahrenwalde

03.09.10-05.09.10 *European Woodfire Conference*. Schloss Bröllin, Bröllin 3, D-17309 Fahrenwalde.

Flensburg

→06.03.10 *Aage Birck – keramiske arbejder*. Katalog. Sydslesvigs Danske Kunstforening, Dansk Centralbibliothek, Norder Strasse 59, D-24939 Flensburg. Website: www.dcbib.dk/sdk.

Frechen

Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen. Website: www.keramion.de. Tlf +49 22 34 69 76 90.

→02.05.10 *Es war einmal*. Märchen; Mythen, Sagen und Legenden. Keramion. Seit jeher haben Geschichten, Mythen und Legenden die Menschheit fasziniert. Die Ausstellung widmet sich der plastischen Umsetzung

narrativer Szenen aus der antiken Sagenwelt bis hin zu den Märchen der Gebrüder Grimm. Plastiken, Reliefs und Gefäße, auf denen Erzähltes dargestellt wird, zeigen die Vielfalt der künstlerischen Auseinandersetzung.

→02.05.10 *Kugel, Würfel, Pyramide und Zylinder.*

Keramion. Kugel, Würfel, Pyramide und Zylinder - nicht nur die Gestalt vieler keramischer Arbeiten wird von geometrischen Formen bestimmt. Auch die Oberflächen können durch grafische Strukturen belebt werden. Die Ausstellung zeigt Gefäße und freie Arbeiten zu diesem Thema aus dem eigenen Bestand.

30.05.10-29.08.10 *Plastische Malerei - Keramische Arbeiten von Monika Otto.* Keramion. Monika Otto (*1962) interessiert sich in ihrer Kunst für das Wechselspiel von Plastik und Malerei. Ihre keramischen Objekte, für die ihr 1990 der Richard-Bampi-Preis verliehen wurde, wirken wie farbexpressive, in den Raum greifende Bilder.

In ihrem Schaffensprozess bearbeitet Monika Otto zunächst kraftvoll den Ton, formt, schneidet und durchbricht ihn, belässt ihn rau oder streicht ihn mit dem Spachtel glatt. Nach der Formgebung erhalten die Stücke ihre farbtintensive Fassung. Mit großer Strahlkraft leuchten die eingebrannten Farben auf großen Flächen ebenso wie auf kleinen plastischen Details.

30.05.10-09.01.11 *Regenbogen.* Keramion.

Rot, Orange, Gelb, Grün, Blau bis Violett so leuchten die Farben im Regenbogen. Und ebenso leuchten viele Keramiken. Die Ausstellung ordnet Unikatkeramik aus dem eigenen Bestand nach farbigen Kriterien und deckt das gesamte Farbspektrum ab. Neben der Schönheit und Intensität der Oberflächengestaltung bestechen die formale Vielfalt und Verschiedenartigkeit der keramischen Objekte.

19.09.10-09.01.11 *Mengen und Teile - Doris Frohnapfel.*

Keramion. Die Kölner Künstlerin Doris Frohnapfel (*1959) beschäftigt sich in ihrer künstlerischen Installation mit zahlreichen und vielfältigen Scherbenartefakten der Frechener historischen Keramik. Frohnapfels künstlerischer Ansatz offenbart ein typisch europäisches Geschichtsbewusstsein, das vom Wissen um die Eingebundenheit in eine Entwicklung geprägt ist.

Frohnapfels Werk schärft das skeptische Bewusstsein dafür, wie viele vergangene Zustände in einer augenblicklichen Erscheinung vorhanden und eventuell noch weiterhin wirksam sind. Was ist prima vista lesbar, was sollte gründlicher hinterfragt werden? Der Zusammenhang von Erinnerungsfähigkeit und Vorstellungsvermögen ist gesellschaftlich immer wieder relevant: Die Verdrängung, die Verweigerung, zu erinnern, behindert auch unsere Fähigkeit zur Imagination und zu positiven Visionen.

Fürstenberg

Das Museum im Schloss, [Porzellanmanufaktur Fürstenberg], Meinbrexener Straße 2, D-37699 Fürstenberg/Weser. Website: www.fuerstenberg-porzellan.com.

→07.03.10 *Die Farbe Blau/The colour blue.*

Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Cobalt blue and white shards: since the discovery in China of cobalt as the ideal means for decorating porcelain in the 14th century, blue has been inseparably associated with porcelain. The exhibition spans the arch from the origins of ceramics to the present day. Not only very familiar patterns with cobalt-blue underglaze painting, such as onion patterns, straw flowers and India Blue are on show, other painted versions, for instance, the cliff-and-bird motif or the Blaue Deutsche Blume (Blue German Flower) are also being presented. The cobalt blue as the base colour, adorned by golden ornamentation has also been given space while various decorating techniques are also being exhibited. The benefit of cobalt as a colour is that under its protective glaze it maintains its blue brilliance even after years of everyday use. Due to the fact that these porcelain patterns are also dishwasher-resistant, their popularity continues to this day.

→15.08.10 *300 years of porcelain in Europa - 263 years of porcelain at Fürstenberg.*

Porzellanmanufaktur Fürstenberg. 2010 will see the 300th anniversary of the reinvention of porcelain in Europe. The complicated technology spread only very slowly. As one of the longest established porcelain makers in Europe, Fürstenberg is able to look back on 263 years of production. In this noble presentation, select collectors' pieces will be contrasted with aesthetic items from the current collection. This showcase exhibition will demonstrate the timeless beauty of porcelain from the Weser.

01.04.10-20.09.10 *The hot three – 300 years of coffee, tea and chocolate in northern Germany.*

Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. More than 300 years ago, the hot drinks of coffee, tea and chocolate also set off a revolution in people's eating and drinking habits in northern Germany. The "hot three" have developed from initially being only used for medicinal purposes through to becoming a luxury consumption item and subsequently to being an everyday pleasure in modern times. The presentations focus on specific innovations: coffee mornings, chocolates, express cafés, teabags and modern mixed drinks may be discovered in the installations. An exhibition organised in cooperation with the Historic Museum Hanover.

22.08.10-14.11.10 *Sweet chestnuts – hot and tasty.*

Chestnut pots made from porcelain and other ceramics. Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Since ancient times, sweet chestnuts have been enjoyed both as a side dish and as a sweet dessert delicacy. Porcelain makers in the 18th century developed special baskets and pots with sophisticated designs and paintings for serving these hot tree fruits. For the first time in a dedicated show, the exhibition presents these sometimes very rare pieces of porcelain and ceramic art.

05.09.10-13.02.11 *Clay sculptures by Eva Sabine Kunz.*

Porzellanmanufaktur Fürstenberg. The metre-high ceramic sculptures by Sabine Kunz are reminiscent of prehistoric giant plants.

20.11.10-30.04.11 *Sammellust* (A passion for collecting) – the most beautiful Fürstenberg porcelain from private collections. Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Many private collections hold many a true treasure. This showcase exhibition will be presenting a series of interesting and rare porcelain pieces representing Porzellanmanufaktur Fürstenberg's work through the ages to the public for the first time. - An exhibition organised in cooperation with the Freundeskreis Fürstenberger Porzellan.

Gera

22.06.10-19.09.10 *Jutta Albert - Porzellan vom Gefäß zur Skulptur*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum für Angewandte Kunst Gera, Ferbersches Haus, Greizer Strasse 37, D-07545 Gera. Website: www.gera.de. In dieser Ausstellung wird die Vielfalt des Porzellanschaffens der 1954 in Cottbus geborenen Jutta Albert gezeigt. Sie spannt den Bogen von der Funktionalität industrieller Formgestaltungen bis zur freien Plastik.

Das Œvre der Künstlerin spiegelt exemplarisch die ständige Belebung der Porzellantradition mit modernen und innovativen Impulsen wider. Gleichzeitig ist ihre Faszination vom Werkstoff, ihre Phantasie sowie gestalterische Abenteuerlust zu spüren. Sinnlich nacherlebbar wird, wie moderne Gestaltungs- und Ausdrucksmöglichkeiten die spezifischen Eigenschaften des Werkstoffes, wie Transparenz, Plastizität, Leuchtkraft und Festigkeit bis an die Grenzen des Möglichen ausreizen.

Gotha

27.03.10-05.09.10 *Schrecklich viele Tassen ...* Gothaer Porzellan des 19. Jahrhunderts. 250 Jahre Porzellanland Thüringen. Schlossmuseum, Schloss Friedenstein, D-99867 Gotha. Website: www.stiftungfriedenstein.de.

Im Jahr 1757 gründete der Hofbeamte Wilhelm von Rotberg (1718-1795) in Gotha die erste Porzellanmanufaktur Thüringens. Ab Mitte der 1770er Jahre produzierte das vergleichsweise kleine Unternehmen äußerst qualitätsvolle Porzellane, die erfolgreich mit den Produkten der großen Manufakturen wie Meissen oder KPM Berlin konkurrieren konnten. Weit über die Grenzen des Herzogtums Sachsen-Gotha hinaus fanden sie reißenden Absatz.

Das Schlossmuseum Gotha besitzt mit mehr als tausend Stücken die umfangreichste museale Sammlung Gothaer Porzellane, deren Spitzenexemplare des 19. Jahrhunderts nun erstmals in einer repräsentativen Sonderausstellung gezeigt werden. Leihgaben aus weiteren Museums- wie Privatsammlungen, Graphiken, Vorlagenwerke und Archivalien ergänzen die Präsentation.

Die Ausstellung wird den Zeitraum vom Erwerb der Gothaer Manufaktur durch Erbprinz August von Sachsen-Gotha-Altenburg 1802 bis zum Verkauf seitens der Familie Henneberg 1883 umfassen. Besondere Schwerpunkte werden dabei die „zweite Blütezeit“ der Manufaktur in den 1820er und 1830er Jahren, Auftragsarbeiten für das Gothaer Herzogshaus und die Beteiligung an der ersten Weltausstellung in London (1851) bilden.

Halle

Forum für zeitgenössische Keramik, Neue Residenz, Domstrasse 5, D-06108 Halle. Website: www.forum-fuer-zeitgenoessische-keramik.de.

26.09.10-06.02.11 *Das Bild der Stadt auf Porzellan.*

Halle en miniature. Stiftung Moritzburg – Kunstmuseum des Landes Sachsen-Anhalt, Friedemann-Bach-Platz 5, D-06108 Halle (Saale). Website: www.kunstmuseum-moritzburg.de. Stadtansichten auf Porzellan, Glas und Keramik waren im 19. Jahrhundert beliebte Souvenirs. In minutiösen Bildern hielten anonyme Künstler auf Tassen, Pfeifen, Vasen oder Bechern wichtige Bauten der Stadt Halle fest, den Marktplatz, die Burg Giebichenstein, das Wittekindbad, das Waisenhaus der Franckeschen Stiftungen oder die Universität. Den Kern der Ausstellung bildet die Sammlung Hans Stula aus Hannover.

Hameln

→13.03.10 *Keramische Positionen*. Keramik Galerie Faïta, Alte Marktstrasse 45, D-31785 Hameln. Website: www.keramik-galerie-faita.de.

Heidelberg

Galerie Marianne Heller, Friedrich-Ebert-Anlage 2, Im Stadtgarten, D-69117 Heidelberg. Website: www.galerie-heller.de.

16.05.10-27.06.10 *Ceramic Art from Finland*. Helsinki Group. Galerie Marianne Heller.

11.07.10-29.08.10 *Sandy Brown*. Galerie Marianne Heller.

Hohenberg an der Eger

24.04.10-02.11.10 *Königstraum und Massenware*. 300 Jahre europäisches Porzellan. Porzellanikon Selb und Hohenberg a.d. Eger. Website: www.koenigstraumundmassenware.org. [Se Selb]. Porzellanikon Hohenberg, Deutsches Porzellanmuseum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg/Eger. Website: www.porzellanikon.org. Tlf +49 9233 7722 01.

Höchstädt

29.04.10-30.09.10 Museum Deutscher Fayencen, Herzogin-Anna-Strasse 52, D- 89420 Höchstädt/Donau. Website: www.schloss-hoechstaedt.de. [Nyt museum - Lukket oktober-marts]. ... zu schauen lohnt sich! Den Besucher erwartet ein einzigartiges Museum, in dem die Welt der deutschen Fayence des 17. und 18. Jahrhunderts präsentiert wird.

Der Ausstellungsrundgang bietet einen lebendigen Überblick über Geschichte und Technik der Fayence, informiert über Produktionsweise und Produkte der Manufakturen und macht die Bedeutung der Fayence für die Tafel- und Wohnkultur der Zeit anschaulich.

Höhr-Grenzhausen

21.03.10-25.04.10 *Peter Meanley, UK ... Gefäße – Feuer – Salz ...* Die keramische Welt des Peter Meanley. Keramikmuseum Westerwald, Lindenstrasse 13, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.keramikmuseum.de.

Ilmenau

17.04.10-31.10.10 *Ilmenauer Porzellan und Thüringer Unternehmergeist. 250 Jahre Thüringer Porzellan.* GoetheStadtMuseum Ilmenau, Markt 1, D-98693 Ilmenau. Die 1777 gegründete Porzellanmanufaktur in Ilmenau gehört zu den frühen thüringischen Unternehmen. Unter der Leitung von Christian Zacharias Gräbner gelangte die Manufaktur trotz zahlreicher Vergünstigungen durch Herzog Carl August von Sachsen-Weimar-Eisenach nicht zum Erfolg. Erst mit Beginn der Tätigkeit Johann Gotthelf Greiners ab 1786 und seinem Nachfolger, dem erfolgreichen Erfurter Unternehmer Christian Nonne, und dessen Schwiegersohn, Ernst Carl Wilhelm Roesch, entwickelte sich die Fabrik zu einem rentablen Unternehmen. Ein reiches Repertoire an Porzellan wurde in weite Teile Europas exportiert.

Das GoetheStadtMuseum Ilmenau erwarb 2007 einen umfangreichen Nachlass der Familien Nonne, Roesch und Dilling. Dieser enthält ein Konvolut an Akten zur Ilmenauer Porzellanmanufaktur und zahlreiche bisher unbekannte Porzellane. Die Exposition spürt den unternehmerischen Initiativen in der Zeit von 1786 bis 1838 nach. Bisher unbekannte Plaketten in Wedgwood-Art, zum Teil mit christlichen Motiven, faszinierende Tassen und Plaketten mit feinsten Vedutenmalerei, antikisierende Modelle, Biedermeiertassen mit Sinnsprüchen, Gebrauchsgeschirr mit den beliebten indianischen Motiven und späteren Weinlaubdekoren legen Zeugnis vom Reichtum des Formen- und Motivschatzes der Ilmenauer Porzellanmanufaktur ab.

Jena

16.04.10-30.05.10 *Im „Modernen Stil“.* Die Porzellan-Manufaktur Burgau. Ferdinand Selle & Henry van de Velde 1901-1915. [Wanderausstellung]. Villa Rosenthal, Kahlaische Strasse 6, D-07743 Jena. Website: www.villa-rosenthal-jena.de.

16.04.10-01.08.10 *Die Erzeugnisse der „Porzellanmanufaktur Burgau a. d. Saale Ferdinand Selle“.* 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtmuseum Jena, Markt 7, D-07743 Jena. Website: www.stadtmuseum.jena.de. Eine ungewöhnlich breite Produktpalette an Haushaltsgeschirr, Zierporzellanen und Mokkatassen von Jugendstil bis Art Decó stellte der von 1901 bis 1929 nahe bei Jena angesiedelte Betrieb her. Auch namhafte Künstler wie Henry van de Velde, Albin Müller und Erich Kuithan entwarfen Formen und Dekore. Nach dem Erlöschen der Firma produzierte die Rudolstädter Manufaktur Albert Stahl & Co. die Porzellane bis in die 1950er Jahre. Das Stadtmuseum Jena präsentiert seine komplette Sammlung mit über 500 Teilen sowie bislang unbekannte Formen aus dem Rudolstädter Firmenbestand.

Kellinghusen

14.08.10-15.08.10 kl 10.00-18.00 *Töpfermarkt.* D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de. Seit 1987 präsentieren jedes Jahr 60 Keramiker aus ganz Deutschland ihre Arbeiten auf dem Oberen Marktplatz und in der Fußgängerzone. Damit eine gleich bleibende Qualität gewährleistet ist, sichtet eine Fachjury die Bewerbungen der Keramiker und lädt nur die Besten nach Kellinghusen ein. Mit dabei sind auch immer Keramiker eines Gastlandes.

19.03.10-16.05.10 *Roswitha Winde-Pauls – Porzellan.* Museum Kellinghusen, Hauptstrasse 18, D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de.

Köln

→25.04.10 *Meissen - Barockes Porzellan in Köln.*

Meissen 2010 - zum 300. Gründungsjubiläum der Meissener Porzellanmanufaktur. Bogudgivelse. Museum für Angewandte Kunst, An der Rechtschule, D-50667 Köln. Website: www.museenkoeln.de.

The most important European porcelain manufactory of the 18th century was founded on 23 January 1710 by the Elector of Saxony and King of Poland, Augustus the Strong. He ordered the invention of porcelain and the foundation of a porcelain manufactory in Saxony to be jubilantly proclaimed by decree. As early as June 1710, production was taken up at the Albrechtsburg in Meissen. Soon, the “white gold” from Saxony was to become the most coveted luxury article at princely courts throughout Europe. On the occasion of the 300th anniversary of the founding of the Meissen manufactory, the museum will present a splendid selection of porcelain from a private collection in the Rhineland which will be publicly exhibited for the first time. Roughly 280 rare and precious 18th century exhibits will provide visitors with an insight into the varied range of products of this famous manufactory and the refinement of Baroque culture and intellectual world.

Die bedeutendste europäische Porzellanmanufaktur des 18. Jahrhunderts wurde am 23. Januar 1710 durch den sächsischen Kurfürsten und König von Polen August den Starken (1670-1733) gegründet. Per Dekret ließ er die Erfindung des Porzellans sowie die Gründung einer Porzellan-Manufaktur in Sachsen feierlich verkünden. Die Produktion wurde noch im Juni desselben Jahres auf der Albrechtsburg in Meißen aufgenommen; das „weiße Gold“ aus Sachsen sollte bald zum begehrtesten Luxusgut der europäischen Fürstenhöfe avancieren.

Anlässlich des 300-jährigen Gründungsjubiläums der Meissener Manufaktur präsentiert das Museum für Angewandte Kunst eine hochkarätige Porzellan-Sammlung aus rheinischem Privatbesitz, die bislang noch nie ausgestellt wurde. Die äußerst seltenen und wertvollen Exponate aus dem 18. Jahrhundert – insgesamt ca. 280 Stück – vermitteln sowohl einen Einblick in die vielfältige Produktion der berühmten Manufaktur als auch in die raffinierte Kultur und Geisteswelt des barocken Zeitalters. Schwerpunkte der Sammlung bilden die herausragende Porzellanplastik, eine große Anzahl an fein bemalten Schnupftabakdosen, so genannten Tabatieren, darüber hinaus aber auch prunkvoll mit Chinoiserien, Landschafts- und Kauffahrteisenzen sowie Blumenmalereien verziertes Tafelgeschirr.

Museum für Ostasiatische Kunst, Universitätsstraße 100, D-50674 Köln. Website: www.museenkoeln.de.

Lauscha

06.06.10-29.08.10 *Beinglas als Porzellanersatz und Vorläufer der Porzellanfertigung in Thüringen*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum für Glaskunst Lauscha, Oberlandstraße 10, D-98724 Lauscha. Website: www.Glasmuseum.Lauscha.de.

Leipzig

Grassi Museum für Angewandte Kunst, Johannisplatz 5-11, D-04103 Leipzig. Website: www.grassimuseum.de.

→05.04.10 *Japan · Keramik der Gegenwart*. Grassi Museum für Angewandte Kunst. Die japanische Keramik der Gegenwart wird von Vielfalt und einem Nebeneinander uralter Traditionen und moderner Einflüsse bestimmt. Viele „Öfen“, die nach japanischem Sprachgebrauch eine einzelne Werkstatt oder auch ein Keramikgebiet mit mehreren hundert Werkstätten bezeichnen können, haben seit dem Mittelalter ihren lokalspezifischen Charakter bewahrt. Grundlegende Entwicklungen wie unglasiertes und glasiertes Steinzeug der „Sechs Alten Öfen“ ab dem 12. Jahrhundert, Teekeramik ab dem 14. Jahrhundert, Porzellan ab dem 17. Jahrhundert und die mingei(Volkskunst)-Bewegung in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts prägen noch heute die Arbeiten der Keramiker.

Die Ausstellung dokumentiert japanische Keramik der Gegenwart anhand typischer Objekte. Charakteristische Exponate aus dem letzten Drittel des 20. Jahrhunderts belegen mit ihren jahrhundertealten überlieferten Formen und Oberflächen die ungebrochenen Traditionen der japanischen Keramikunst, aber auch ihre Entwicklungstendenzen. Dabei ist ersichtlich, dass die japanische Ästhetik mit ihrer Präferenz von Asymmetrie und sparsamer Raumnutzung dem westlichen Kunstideal in vielem entgegensteht. Auch die individuellen Arbeiten der heutigen Studiotöpfer stehen zwischen der Kontinuität der japanischen Keramiktradition und der Weiterentwicklung unter westlichen Einflüssen.

12.03.10-13.06.10 *Der Schulz-Codex und das frühe Meissener Porzellan*. Bogudgivelse. Grassi Museum für Angewandte Kunst.

Als Beitrag zum 300. Gründungsjubiläum der Meissener Porzellan-Manufaktur im Jahr 2010 zeigt das Museum einen seiner größten Schätze, den sogenannten Schulz-Codex. Dabei handelt es sich um ein Konvolut von 124 Musterblättern mit über 1.000 Einzelskizzen, die Chinoiserien zeigen. Sie stammen vom bedeutendsten Meissener Porzellanmaler Johann Gregorius Höroldt (1696-1775) sowie von weiteren Malern seiner Werkstatt.

Diese bisher aus konservatorischen Gründen magazinierten Zeichnungen werden erstmals komplett ausgestellt. Insbesondere in der Frühzeit der Meissener Porzellan-Manufaktur bildeten diese Skizzen Vorlagen für die dort tätigen Porzellanmaler und zählen heute zum kostbarsten Bestand des Museums. In allen bedeutenden Porzellan-sammlungen weltweit wird der Bezug zu dem Schulz-Codex als direktes Vorlagenbuch immer wieder betont.

Als Ergänzung wird seltenes, aus der Frühzeit der Meissener Manufaktur stammendes, Porzellan gezeigt, das nach diesen Skizzen bemalt wurde. Daneben sind Exponate zu

sehen, die das Thema „Chinoiserie“ im Kunsthandwerk des 18. Jahrhunderts verdeutlichen.

Leuchtenburg

Museum Leuchtenburg, Dorfstrasse 100, D-07768 Seitenroda. Website: www.leuchtenburg.de.

→11.04.10 *Im „Modernen Stil“*. Die Porzellan-Manufaktur Burgau. Ferdinand Selle & Henry van de Velde 1901-1915. [Wanderausstellung]. Museum Leuchtenburg.

17.04.10-31.12.10 *Augenschmaus und Gaumenfreude*. Barocke und moderne Tischkultur und Foto-Aktinstallation „Nackt in Kaolin. Museum Leuchtenburg. Porzellan – mit allen Sinnen erleben – diesem Motto verschreibt sich die mittelalterliche Erlebnisburg Leuchtenburg im Jubiläumsjahr. Zentrum der Sonderausstellung im Rittersaal ist eine Tafeldeckung, die auf der einen Seite barock und auf der anderen modern ist. Der Besucher kann in einem Zwiegespräch den Unterhaltungen zweier Damen aus unterschiedlichen Epochen lauschen und dabei Spannendes zu Essgewohnheiten von vor 250 Jahren und von heute erfahren.

Ein besonders ästhetischer „Augenschmaus“ ist die flankierende Aktinstallation des Fotoklubs Unifok Jena e.V., die in Zusammenarbeit mit Thüringer Porzellanfirmen entstand. Unter dem Titel „Nackt in Kaolin“ werden weibliche Aktaufnahmen in Verbindung mit Porzellanfiguren, den Rohstoffen zur Porzellanherstellung oder Details wie Spitzenmanufaktur und Malerei im Rittersaal und im Turmaufgang des Bergfriedes gezeigt.

Ludwigsburg

Keramikmuseum des Württembergischen Landesmuseum, Schloss Ludwigsburg, Schlossstrasse 30, D-71634 Ludwigsburg [ved Stuttgart]. Website: www.schloss-ludwigsburg.de.

Meissen

Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen, Talstrasse 9, D-01651 Meissen. Website: www.meissen.de. Mit der Erfindung des Hartporzellans und der darauf folgenden Gründung der Porzellan-Manufaktur Meissen im Jahr 1710 nahm die Geschichte des europäischen Porzellans ihren Anfang. Das Firmenjubiläum im Jahr 2010 nimmt die Porzellan-Manufaktur Meissen zum Anlass, den Beginn des vierten Manufaktur-Jahrhunderts mit Ausstellungen, limitierten Jubiläums-Editionen, Festveranstaltungen und Gastronomie zu feiern.

20.03.10-07.11.10 *Manufakturisten als Bürger der Stadt Meissen*. Stadtmuseum Meißen, Franziskaner-Klosterkirche, Heinrichsplatz 3, D-01662 Meissen. Website: www.stadt-meissen.de.

1710 hielten die ersten Porzelliner der Porzellan-Manufaktur Einzug auf der Albrechtsburg in Meißen. Erst isoliert, später in der Stadt als Einwohner integriert, schufen sie das „Weisse Gold“.

08.05.10-31.10.10 *Der Stein Der Weis(s)en*. 300 Hundert Jahre Mythos Manufaktur Meissen. Die Albrechtsburg als Porzellanschloss. Bogudgivelse. Albrechtsburg, Domplatz 1, D-01662 Meißen. Website: www.albrechtsburg-meissen.de. [Website: www.der-stein-der-weissen.de].

In 2010, an outstanding event in Saxon and European cultural history will celebrate its 300th anniversary: On June 06, 1710, the first porcelain manufactory was established on Meissen Albrechtsburg castle. In 2010, the year of its anniversary, Albrechtsburg Castle is shining again in the splendor of porcelain. Unique evidence provides proof of the efforts and capacity of what is today "the invisible manufactory" and allows insight into the history and development of "White Gold". Just for the anniversary, selected pieces of early Meissen china will return to their place of origin and will turn the venerable castle into a porcelain palace.

→31.12.10 *All Nations are welcome*. Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen. Seit 300 Jahren vereint Meissen Tradition und Moderne, Völker und Kulturen, Religionen und Weltanschauungen. Die Sehnsucht nach fernen Welten ist eine unerschöpfliche Inspirationsquelle: Der Zauber Asiens, der märchenhafte Orient, die ewige Schönheit der Antike. Seit drei Jahrhunderten wird Meissener Porzellan in die Welt verschenkt – von Königen, Diplomaten und Liebhabern.

Seit der Teilnahme an den großen Weltausstellungen des 19. Jahrhunderts in Chicago, Paris und London gewinnen internationale Handelsbeziehungen zunehmend an Bedeutung. Die Ausstellung vereint verschiedene Facetten Meissener Internationalität und belebt diese mit herausragenden Meissener Porzellanen, die den Einfluss der Kulturen und Epochen während der 300-jährigen Geschichte meisterlich reflektieren.

Besondere Highlights sind Porzellane für die russische Zarin Katharina II. genannt „die Große“ oder Porzellan-kunst unserer Gegenwart, darunter die Großplastik eines Weißkopfseeadlers für die amerikanische Botschaft in Berlin.

→31.12.10 Meissener Porzellan-Zoo für kleine und große Kinder. Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen.

Tiere haben die Künstler der Manufaktur Meissen immer wieder fasziniert. Verschiedenste Arten und Rassen wurden von Meissener Künstlern in den letzten drei Jahrhunderten portraitiert - mal naturalistisch, mal stilisiert. Allen Meissener Tierfiguren gemeinsam ist jedoch die außerordentliche kunsthandwerkliche Qualität.

Tierfiguren aus verschiedensten Kunstepochen – von der Barockzeit über den Jugendstil bis zur Gegenwart - präsentieren sich in einer völlig neuen Form. Kleine und große Besucher können in einer Eislandschaft Eisbären und Pinguine entdecken, einen Urwald mit Affen und Papageien erforschen, einen Hundezirkus beobachten und vieles mehr...

Mettlach

Keramikmuseum Mettlach, Alte Abtei, Saaruferstraße, D-66688 Mettlach. Website: www.keramikmuseum-mettlach.de.

München

Galerie Handwerk München, Max-Joseph-Straße 4 [Eingang Ecke Ottostraße], D-80333 München. Website: www.hwk-muenchen.de.

Oberschleißheim

Meißener Porzellan-Sammlung Stiftung Ernst Schneider, Schloss Lustheim, Max-Emanuel-Platz 1, D-85764 Oberschleißheim. Website: www.schloesser-schleissheim.de. *Schloss Lustheim birgt die weltberühmte und nach Dresden bedeutendste Sammlung früher Meißener Porzellane..*

Oldenburg

08.08.10-10.08.10 *Oldenburger Töpfermarkt*. Schlossplatz, Oldenburg. Website: www.oldenburger-toepfermarkt.de.

Pöbneck

16.04.10-01.10.10 *Tabakdosen und Wackelköpfe - originelles Porzellan aus Pöbneck in die ganze Welt*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtmuseum im Rathaus, Markt 1, D-07381 Pöbneck. Website: www.poessneck.de.

Nachdem in der im Jahre 1800 gegründeten Pöbnecker Porzellanfabrik „Conta & Böhme“ alle Versuche, größere Märkte mit einfachem Gebrauchsgeschirr zu erobern, gescheitert waren, stellten die Brüder Carl und Bernhard Conta Mitte des 19. Jahrhunderts die Produktion vollständig um. Figürliches Porzellan der unteren Preisklasse für England und Amerika – das war fortan die Devise. Dank kaufmännischen Geschicks und bester Geschäftsbeziehungen gelang schon bald der Sprung nach Übersee. Speziell für den englischen Markt entwickelte Artikel ließen sich in enormen Stückzahlen absetzen. Tabakdosen in Gestalt des deutschen Kaisers, Schmuckdosen mit Kinderszenen und Figurengruppen in eindeutig zweideutigen Posen, das sind Artikel, die nur in Pöbneck hergestellt wurden: originell, bunt und einmalig.

Ranis

22.05.10→???? *Jahre Glas- und Porzellanmalerei Heinz Schneider*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Burg Ranis, D-07389 Ranis.

Rastatt-Förch

24.04.10-12.09.10. *Meißner Porzellan der Frühzeit*. Schloss Favorite, Am Schloss Favorite 5, D-76437 Rastatt-Förch. Website: www.schloss-favorite.de. Vor drei Jahrhunderten entstand das Porzellanschloss der Markgräfin Sibylla Augusta von Baden-Baden. Kostbare Seidenstoffe, reich verzierte Böden aus Stuckmarmor, seltene Lackmöbel und erlesene Kronleuchter machen es zu einem einzigartigen Schatzkästchen. Markgräfin Sibylla Augusta von Baden-Baden hatte klare Vorstellungen, wie dieses barocke Gesamtkunstwerk mit reicher dekorativer Innenausstattung auszusehen hatte. Denn hier zeigte sie

ihre berühmten Porzellan-, Glas- und Fayencesammlungen. Ein weitläufiger Landschaftspark mit alten Bäumen ist die Fassung für dieses kostbare Juwel.

2010 ist für Schloss Favorite ein doppeltes Jubiläumsjahr: Nicht nur das Porzellanschloss wird 300 Jahre alt, auch die Porzellanmanufaktur Meißen. Markgräfin Sibylla Augusta war eine der ersten Kundinnen. Ihre Einkäufe, Stücke von einzigartiger Seltenheit aus der ganz frühen Zeit der Porzellan- und Fayencenkunst, sind in Favorite erhalten.

Rauenstein

Delft – die blaue Sehnsucht. Designleistungen der Hochschule für Kunst und Design Halle Burg Giebichenstein für Thüringer Porzellanunternehmen. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Museum Neues Schloss Rauenstein, Schlossstraße 3, D-96528 Rauenstein.

Von 1783 bis 1934 wurde in Rauenstein traditionelles Porzellan hergestellt. Seit 1995 produziert ein Unternehmen am Ort hochinnovative Ingenieurkeramik. Derartige Erzeugnisse sind die zeitgemäßen und folgerichtigen Fortentwicklungen jener legendären Erfindung des europäischen Porzellans 1708 in Meißen und der nochmaligen Entdeckung des Porzellanarkans 1760 in Thüringen.

Zwischen sehenswerten Alt-Rauensteiner Porzellanen und neuesten Rauensteiner Ingenieurkeramiken öffnet unser Museum 2010 zwei bislang eher unbekannte Fenster in die Welt des Thüringer Porzellans. Erstmalig wird damit ein repräsentativer Querschnitt derartiger Arbeiten von Angestellten und Studenten der berühmten Hallenser Kunsthochschule öffentlich gezeigt.

Rudolstadt

17.04.10-31.10.10 *Menschenbilder 1900 – 2000.*

Künstler arbeiten für Thüringer Porzellanmanufakturen. Modelleure der Volkstedter Porzellanfabrik aus der Zeit um 1900 bis 1945. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Die Kunstsammlungen des Schlosses Heidecksburg, Thüringer Landesmuseum Schloßbezirk 1, D-07407 Rudolstadt. Website:

www.heidecksburg.de. Lebendig und abwechslungsreich, so eröffnet sich dem Betrachter die Figurenwelt einer bewegten, künstlerisch von vielen Wandlungen geprägten Zeit. Gerade das 20. Jahrhundert offenbart eine bisher nicht gekannte, rasante wirtschaftliche Entwicklung sowie gesellschaftliche Umbrüche, die eine Fülle an Stilrichtungen hervorbrachten. Porzellan und Kunst – das ist eine untrennbare Einheit. Seit es in Europa die fabrikmäßige Produktion von Porzellanen gibt, haben die auf Wirtschaftlichkeit orientierten Unternehmen gleichwohl mit viel Ehrgeiz versucht, neuen künstlerischen Gestaltungen Platz einzuräumen.

Das Thüringer Landesmuseum Heidecksburg präsentiert im Jubiläumsjahr „250 Jahre Porzellanland Thüringen“ charakteristische Kleinplastiken von bekannten Künstlern, darunter Felix Zeh, Ernst Barlach, Ludwig Gieß, Otto Kramer, Marta Schlameus, Hugo Meisel, Arthur Storch, Gustav Weidanz und Kati Zorn. Sie fanden ihre eigene plastische Sprache und ließen Modelle in Thüringer Porzellanmanufakturen ausformen. Die Ausstellung in der Porzellangalerie im Schloss Heidecksburg vereint eine Vielfalt an figürlichen Porzellanen und vermittelt zugleich

die Ideale mehrerer Künstlergenerationen zwischen Historismus und Gegenwartskunst.

Selb-Plössberg

Porzellanikon Selb [Europäisches Industriemuseum für Porzellan, Europäisches Museum für Technische Keramik og Rosenthal Museum], Werner-Schürer-Platz 1, D-91800 Selb. Tlf +49 9287 91800 0. Website: www.porzellanikon.org.

24.04.10-02.11.10 *Königstraum und Massenware.* 30 Jahre europäisches Porzellan. Porzellanikon Selb und Hohenberg a.d. Eger. Website: www.koenigstraumundmassenware.org.

In 1708 porcelain was fired for the first time in Europe, with Meissen, the first European porcelain manufactory, becoming operative soon after in 1710. The year 2010 thus officially marks the 300th anniversary of the reproduction of “white gold” on the Old Continent.

To celebrate the occasion, Porzellanikon Selb and Hohenberg a.d.Eger is staging “From a King’s Dream to Mass Production. 300 Years of European Porcelain”, the biggest porcelain exhibition ever seen in Europe. Covering 3,500 square metres, the exhibition features over 1,000 exhibits, including works loaned by international institutions from 17 countries. Elaborate settings, the use of modern media, opulent themed displays, precious porcelain exhibits of stunning design, the like of which has never been seen before under one roof, make this celebratory exhibition a truly unique event.

Sonneberg

18.04.10-26.08.10 *Von Thüringen in alle Welt - Armand Marseille und die Ära der Porzellankopfpuppen.* 250 Jahre Thüringer Porzellan Spielzeugmuseum, Beethovenstraße 10, D-96515 Sonneberg. Website: www.spielzeugmuseum-sonneberg.de.

Armand Marseille (1856-1925) war der vermutlich größte Porzellan-Puppenkopfersteller. Millionen von Biskuitköpfen tragen seine Initialen. Seine Produkte wurden in alle Länder der Erde verkauft. In wenigen Jahren avancierte die in Köppelsdorf bei Sonneberg ansässige Porzellanfabrik zum Branchenriesen. Einzelne Puppenköpfe waren so erfolgreich, dass sie über 40 Jahre hergestellt wurden. Heute sind die so genannten »Biskuitpuppen« von Armand Marseille mit ihrem zarten pfirsichsamtenen Teint und ihrem unvergleichlichen Gesichtsausdruck begehrte Sammelobjekte. Die Ausstellung aus Beständen des Deutschen Spielzeugmuseums repräsentiert ein reizvolles Randgebiet in der Geschichte des Thüringer Porzellans.

Staufen

→13.06.10 *Klaus Fußmann – neue keramische Arbeiten 2/2010.* Keramikmuseum Staufen, Zweigmuseum des Badischen Landesmuseum Karlsruhe, Wettelbrunner Strasse 3, D-79219 Staufen. Website: www.landesmuseum.de.

Velten

Ofen- und Keramikmuseum Velten, Wilhelmstraße 32, D-16727 Velten. Website: www.okm-velten.de.

Weiden

→13.06.10 *Porzellan aus China – Die Sammlung Seltmann*. Internationales Keramik-Museum Weiden, Zweigmuseum der Neuen Sammlung München, Waldsassener Kasten, Luitpoldstrasse 25, D-92637 Weiden/Oberfalz. Website: www.keramikmuseum.die-neue-sammlung.de.

Weimar

19.04.10-31.10.10 *Porzellane des Rokoko und Klassizismus*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Klassik Stiftung Weimar, Schloß Belvedere, D-99425 Weimar. Website: www.klassik-stiftung.de. Die Klassik Stiftung zeigt aus dem reichen Thüringer Porzellanschatz Erzeugnisse, die eng mit der Geschichte und dem Wirken des Hauses Sachsen-Weimar-Eisenach verbunden sind. Nach einem Auftakt mit Meißner Porzellanen des 18. Jahrhunderts, die beispielgebend für Thüringer Manufakturen waren, werden besonders die anmutigen und originellen Schöpfungen aus Kloster Veilsdorf und Ilmenau in ihrem stilistischen Wandel vorgestellt.

01.05.10-04.07.10 *220 Jahre Porzellan aus Blankenhain*. 250 Jahre Thüringer Porzellan. Stadtmuseum Weimar, Karl Liebknecht Strasse 7, D-99423 Weimar. Website: www.weimar.de. Die nahe Weimar gelegene Blankenhainer Porzellanmanufaktur gehört zu den frühen thüringischen Gründungen. Errichtet im Jahre 1790 durch C.A.W. Speck aus Magdeburg, besteht sie nach einer wechselvollen Geschichte noch heute.

Porzellan der Frühzeit ist selten, ebenso gibt es nur wenige schriftliche Überlieferungen. Die Sonderausstellung im Stadtmuseum Weimar widmet sich vorrangig den ersten 50 Jahren der Manufakturgeschichte. Beispiele der weiteren vielseitigen Produktion bis zur Gegenwart, vor allem die weniger bekannten Formen und Dekore, werden jedoch auch vorgestellt.

Østrig

Sankt Pölten

→30.12.10 *Jugendstil in Sankt Pölten*. Stadtmuseum Sankt Pölten, Prandtauerstrasse 2, A-3100 Sankt Pölten. Website: www.stadtmuseum-stpoelten.at.

Wien

Liechtenstein Museum, Fürstengasse 1, A-1090 Wien. Website: www.liechtensteinmuseum.at.

→05.04.10 *Chawan*. Teeschalen. MAK-Schausammlung Asien. Österreichisches Museum für Angewandte Kunst [MAK], Stubenring 5, Wien 1. Website: www.mak.at. The history of tea is directly linked to the history of the tea bowl becoming an aesthetic object. Ceramics from the eight to the twenty-first century – tea bowls from the MAK Collection from China, Korea, Japan and Vietnam as well as loans from private collections – demonstrate that diversity was discovered in the reduction of form to its essentials.

At the center of the exhibition space, Viennese artist Heinz Frank will respond to the calm and simple aesthetic of the displayed objects with his installation “Door of Eternity”, thereby also expressing his spiritual connection to East Asian formalisms.

Beyond being simple items of use, the chawan were made into sculptural works of art whose designs best expressed the cultivated relationship people had with the object. No one bowl matches another; each one is special and is treated like a personal treasure. Each even bears its own name – and the name of the artist who creates it remains known over the course of time. The Raku masters in Kyoto were the first to sign their works, beginning in the late 16th century, with “Raku” (meaning “enjoyment” or “ease”). The exhibition at the MAK features red and black objects, including ones by other ceramics makers who worked in the technique and style of Raku ware, which is hand form-ed. The development of new bowl variants continues today.

Ceramics made from the 16th century to the present bear witness to the unbroken tradition which is still being practiced by famous artists today. Present-day examples include the rather crudely fired chawan from the Japanese city of Bizen, which in recent years have enjoyed renewed popularity as tea ceremony implements.

18.06.10-09.11.10 *Prachtware*. Porzellane des Klassizismus aus dem Marton Museum in Zagreb. Liechtenstein Museum. Eine exklusive Auslese von Wiener Porzellanen aus den Sammlungen des Marton Museum zeigt einen Querschnitt durch die ästhetisch und technisch innovative Epoche des Klassizismus mit ihrer leidenschaftlichen Antikenverehrung. Arkadische Visionen, Kopien antiker Vasen oder die von pompejianischen Wandmalereien inspirierten Farben schildern den nach idealem Geschmack strebenden Stil der Zeit um 1800.

03.12.10-26.04.11 *Zeremonien, Feste. Kostüme*. Liechtenstein Museum. Ausgehender Barock, Rokoko und beginnende Aufklärung prägten die Regierungszeit Maria Theresias, eine Blütezeit höfischer Feste und Zeremonien. Die im Rokoko vorzugsweise in Porzellan gefertigte Kleinplastik spiegelt diese Ereignisse wider. Der erzählerische Reichtum dieser grazilen Porzellanfiguren kann in einer Präsentation in der Klassizistischen Bibliothek des Liechtenstein Museum bewundert werden.

Schweiz

Carouge

Fondation Bruckner, 17 - 19 av. Cardinal-Mermillod, CH-1227 Carouge. Website: www.ceramique-bruckner.ch.

Genève

29.04.10-22.11.10 *La donation Clare van Beusekom-Hamburger - Faïences et porcelaines des XVIIe - XVIIIe siècles*. Musée Ariana, Musée suisse de la céramique et du verre, Avenue de la Paix 10, CH-1202 Genève. Website: www.afma.ch. Tlf +41 79 297 52 60.

Afin d'illustrer les liens privilégiés tissés au fil du temps entre les collectionneurs, les donateurs et l'institution, le Musée Ariana a choisi de présenter, en cette année du centenaire du Musée d'art et d'histoire, une prestigieuse collection, constituée par Gustaaf Hamburger et son épouse dans les années 1930 à 1960, et généreusement offerte au Musée Ariana en 2007 par leur fille, Clare van Beusekom-Hamburger, fidèle et active bénévole de notre institution.

Cet ensemble exceptionnel, riche de plus de cent soixante faïences et porcelaines des XVIe, XVIIe et XVIIIe siècles, se distingue particulièrement dans les domaines de la majolique italienne historiée, de la faïence hollandaise polychrome, de la porcelaine de Sèvres à fond coloré et de la porcelaine chinoise d'exportation de styles Famille verte et Famille rose.

Nyon

→14.03.10 Une exposition consacrée à la porcelaine de Nyon, avec des prêts, des acquisitions et des dons récents. Musée Historique et des Porcelaines, Château de Nyon, CH-1260 Nyon. Website: www.chateaudenyon.ch.

Zürich

→???? *Die Kunst der Glasur*. Werke von Arnold Zahner (1919-2005). Zunfthaus zur Meisen, Porcelain and Faience Exhibition, Münsterhof 20, CH-8001 Zürich. Website: www.landesmuseen.ch/e/meisen. The acquisition of a representative selection from the estate of Arnold Zahner means that our collection now offers full and authoritative coverage of the work of a nationally and internationally important Swiss ceramics maker from the second half of the 20th century.

Arnold Zahner took over the family's Rheinfelder Keramik business in 1942 and ran it successfully for some decades thereafter. In the 1950s he turned to ceramic art, becoming a consummate professional in the field. His travels in the Far East broadened his horizons, and he drew inspiration from the forms, firing techniques and glazes he encountered there.

He was particularly attracted to glazing, and his work exhibits an immense variety based on both monochrome and polychrome techniques as well as a wide range of consistencies. His crystal glazes are amongst the finest in the genre. Our selection, which is devoted principally to his later works, reflects his own observation that "even after a long life as a potter, one is still excited by the necessary interplay of artistic sensibility, chemical and technical knowledge, and craftsmanship."

Nederlandene

Groningen

→11.04.10 *Pur oder bizarr*. Formen in der asiatischen Keramik. Groninger Museum, Museumeland 1, NL-9711 ME Groningen. Herausragend in dieser Ausstellung sind die Formen der chinesischen und japanischen Keramik aus dem 10. bis 19. Jahrhundert.

Das Formenrepertoire der chinesischen Keramik für den inländischen Markt ist sehr begrenzt. Das Repertoire beschränkt sich auf Krug, Schale, Kanne, Schüssel und Vase. Er scheint, als wären chinesische Töpfer nicht daran interessiert gewesen, sich neue oder ungewöhnliche Formen mit einer bestimmten Funktion auszudenken. Sie variierten allerdings schier grenzenlos mit nur wenigen Grundformen, wobei sie nach Perfektion strebten: die sogenannten reinen Formen.

Als die chinesischen Töpfer damit begannen, für ausländische Kunden und Märkte zu arbeiten, wuchs die Nachfrage nach speziell entworfenen Gegenständen mit einer deutlich erkennbaren Funktion. Eine fast endlose Varietät an zuweilen kapriziösen und bizarren Formen wurde entwickelt.

Haag

→11.04.10 *Delftsaardewerk.nl*. Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag. Website: www.gemeentemuseum.nl.

The distinctive blue-and-white (or occasionally multi-coloured) tulip vases, jars, jugs, dishes and ornaments produced since the seventeenth-century in the Dutch town of Delft are a major national and international icon of Dutch culture and identity. This exhibition presents a three-dimensional version of the www.delftsaardewerk.nl website, an independent source of expert information to which the public will be able to make their own contributions.

The multi-institutional open-access website (re-opening in November 2009) will address every facet of the fascinating world Dutch Delftware, from the intricate processes involved in its manufacture right through to the huge historic trade in the product. The site will be interactive, so that visitors can become part of the network.

The www.delftsaardewerk.nl website will be a dynamic platform for the expansion and refinement of knowledge about this important aspect of the Dutch cultural heritage. It will put the Dutch Delftware collection of the Gemeentemuseum Den Haag on-line (to be followed later by other museum and private collections). There will even be a set of key questions enabling visitors to determine whether items in their own possession are genuine Dutch Delftware.

By presenting a three-dimensional version of the site in the Delftsaardewerk.nl exhibition, the Gemeentemuseum is turning this virtual world into reality. Together, the two initiatives demonstrate both the museum's readiness to face the future and the value it continues to attach to tangible objects. This is the first time that a digital world is serving as the basis for a museum exhibition.

Visitors to the exhibition will be able, as it were, to walk around the website following the same routes as in the virtual world. The big difference is that they will be able to see the actual objects. Like the site, the exhibition will provide insights into the world of 'Blue Delft': it will examine the relevant materials, manufacturing processes, history and trade, and even exciting present-day developments in the product. After all, Dutch Delftware is still alive and kicking, continuing to fascinate and inspire a host of artists, as it has done ever since it was first invented. The show will include evidence of this in the form of original

contemporary objects by well-known designers like Ineke Hans and Wieki Somers.

Leeuwarden

Keramikmuseum Princessehof, Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Website: www.princessehof.nl.

→21.03.10 *Porseleinroutes*. De verre reizen van Chinees porselein. Keramikmuseum Princessehof. Waarom at de sultan in Istanboel alleen van Chinees celadon en tafelde het Perzische hof bij voorkeur met grote, Chinese schotels? Hoe kleeften de koppennellers op Borneo hun rituelen aan en waarom hadden de Japanse theemeesters een bijzondere voorliefde voor Chinees porselein?

→14.03.10 *Nieuwe Liefdes*. Aankopen moderne & hedendaagse keramiek. Keramikmuseum Princessehof. Vanaf 29 november toont het museum de nieuwste aankopen moderne en hedendaagse keramische kunst. De ruim 120 werken van toonaangevende en aanstormende kunstenaars maken duidelijk dat de hedendaagse keramiek een intrigerend medium binnen de beeldende kunst is. Ook geeft de presentatie inzicht in het verzamelbeleid van het Princessehof.

Milsbeek

18.09.10-19.09.10 *Keramisto*. [Keramikmarked]. Mookerplas, Milsbeek, North-Limburg. 100 leading ceramists from Europe show new work.

Otterlo

Nederlands Tegelmuseum, Eikenzoom 12, NL-6731 BH Otterlo. Website: www.nederlandstegelmuseum.nl.

Tegelen

Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum, Kastelaan 8, NL-5932 AG Tegelen. Website: www.tiendschuur.net.

→18.04.10 *Keramisch Canvas*. Keramisten schilderen. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

25.04.10-12.09.10 *Passie in Tegelen - Sjer Jacobs*. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

19.09.10-12.12.10 *De kunst van het decoreren*. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

19.12.10-20.02.11 *Nieuwe klei – Hedendaags Aardewerk*. Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum.

Belgien

Bruxelles

Puls Contemporary Ceramics, Place du Châtelain 4, B-1050 Bruxelles. Website: www.pulsceramics.com.

06.03.10-17.04.10 *Yoshimi Futamura and Esben Klemann*. Puls Contemporary Ceramics.

24.04.10-29.05.10 *Philippe Barde & Cathy Coëz*. Puls Contemporary Ceramics.

Gent

03.07.10-24.10.10 *Piet Stockmans*. Retrospective. Museum voor Sierkunst & Vormgeving, Jan Breydel Straat 5, B-9000 Gent. Website: <http://design.museum.gent.be>.

For over 40 years now Piet Stockmans (born 1940) has cherished the medium of porcelain in all its facets: he designs industrially produced dishware, he manufactures artisanal objects and he creates artistic installations.

In his work, shape and content interlace. Here, repetition plays an important role. The repetitiveness of the industrial process translates into an artistic means of expression in his work.

Owing to his original, multi-faceted and cutting-edge way of working with porcelain, Stockmans has a unique place in the Flemish design world, and he is more than deserving of the exhibition

Frankrig

Henrichemont

Centre De Creation Ceramique, La Borne, 18250 Henrichemont. Website: www.ceramiclaborne.org.

Manderen

01.04.10-29.08.10 Niki de Saint Phalle. Schloss Malbrouck, F-57480 Manderen. Website: www.chateau-malbrouck.com.

Paris

Musée national des Arts asiatiques–Guimet, Place d'Iéna 6, F-75116 Paris. Tlf +33 1 56 52 53 00. Website: www.musee guimet.fr.

Musée des Arts Décoratifs, Palais du Louvre, 107 Rue de Rivoli, F-75001 Paris. Website: www.lesartsdecoratifs.fr.

11.03.10-24.04.10 *Turi Heisselberg Pedersen & Catherine Maria Chapel*. Galerie Maria Lund, La galerie Danoise, 48 rue de Turenne, 75003 Paris. Website: www.marialund.com.

→07.06.10 *Claude Champy - Terre complice*. Bog-udgivelse. Musée National de Céramique Sèvres, Place de la Manufacture, F-92310 Sèvres. Website: www.musee-ceramique-sevres.fr.

Sarreguemines

Musées de Sarreguemines, Musée de la Faïence, 17 rue Poincaré, F-57200 Sarreguemines. Website: www.sarreguemines-museum.com.

→05.04.10 *La collection de céramique contemporaine*. Musées de Sarreguemines.

10.05.10-27.09.10 *Sarreguemines, les années noires*. Une manufacture dans la tourmente (1939/45). Musées de Sarreguemines.

23.10.10-23.01.11 *Les boîtes à secrets de Niki*. Musées de Sarreguemines.

Vallauris

→08.03.10 *Alev Siesbye*. Katalog. Musée Magnelli, Musée de la Céramique, Place de la Libération, F-06220 Vallauris.

Biennale Ceramique 2010. Med deltagelse af bl.a. Julie Bartholdy, Turi Heisselberg Pedersen, Bente Skjøttgaard og Lone Skov Madsen.

USA

Concord

03.04.10-30.04.10 *Sunkoo Yuh*. Love and Other Inspirations. Lacoste Gallery, 25 Main Street, Concord, Massachusetts 01742. Website: www.lacostegallery.com.

New York

The Metropolitan Museum of Art, 1000 Fifth Avenue at 82nd Street, New York. Website: www.metmuseum.org.

Bard Graduate Center for Studies in the Decorative Arts, Design, and Culture, 18 West 86th Street, New York, NY 10024. Website: www.bgc.bard.edu.

The Schein-Joseph International Museum of Ceramic Art, Alfred University, New York. Website: <http://ceramicmuseum.alfred.edu>. [Due to nearby construction the exhibition gallery of the Museum is closed until further notice].

Smithsonian Cooper-Hewitt, National Design Museum, 2 East 91st Street, New York NY 10128. Website: www.cooperhewitt.org.

Garth Clark Gallery, 24 West 57th Street # 305, New York NY New York, NY 10019. Website: www.garthclark.com. Tlf +1 212 246 2205.

... BUT... by appointment only, dealing exclusively in masterworks of 20th Century ceramic art. We offer a discrete, private environment for acquiring and selling ceramic works.

→13.03.10 *Anders Ruhwald Temperance*. Miyako Yoshinaga art prospects, 547 West 27th St. 2nd floor, New York NY 10001. Website: www.myartprospects.com. For the last 10 years Anders Ruhwald has been creating ceramic objects shaped in forms long associated with household objects (i.e. lamp, vase, mirror) but not intended to be used as such. Ruhwald attempts to liberate these forms from their subordinating role as utilitarian objects and allow them to quietly but mischievously interact with the viewer.

In his new show entitled *Temperance!* Ruhwald's objects - typically glazed earthenware in a single color - are suggestive, restrained and yet playful. Ruhwald sets up individual pieces as stage props or even characters waiting for an audience. His investigations shed a new light on the nominative role certain objects play in the navigation of our daily lives.

→21.03.10 *Imperial Privilege · Vienna Porcelain of Du Paquier 1718–44*. Katalog. Wrightsman Exhibition Gallery, European Sculpture and Decorative Arts, The Metropolitan Museum of Art. The second porcelain factory in Europe able to make true porcelain in the manner of the Chinese was established in Vienna in 1718. Founded by Claudius Innocentius Du Paquier, the small porcelain enterprise developed a highly distinctive style that remained Baroque in inspiration throughout the history of the factory, which was taken over by the State in 1744. Du Paquier produced a range of tablewares, decorative vases, and small-scale sculpture that found great popularity with the Hapsburg court and the Austrian nobility. This exhibition will chart the history of the development of the Du Paquier factory, setting its production within the historic and cultural context of Vienna in the first half of the eighteenth-century. The porcelain to be featured will be drawn from both the Metropolitan Museum and the premier private collection of this material.

12.06.10-29.08.10 *The Scarab Vase—Celebrating 100 Years*. The Everson Museum of Art, 401 Harrison Street, Syracuse, New York 13202. Website: www.everson.org.

Oktober 2010 *Eva Hild*. Nancy Margolis Gallery, 523 West 25th Street, New York NY 1001. Website: www.nancymargolisgallery.com.

Pomona

November 2011 – April 2012 *Searching for Peace*. Post WWII Innovations in Clay. Katalog. American Museum of Ceramic Art, AMOCA, 340 S. Garey Avenue, Pomona CA 91766. Website: www.ceramicmuseum.org.

Canada

Toronto

Gardiner Museum, 111 Queen's Park, Toronto, Ontario, Canada M5S 2C7. Website: www.gardinermuseum.on.ca.

→09.05.10 *From the Melting Pot into the Fire*. Contemporary Ceramics in Israel. Gardiner Museum.

→04.07.10 *Family Matters*. Love, Marriage and Maiolica in the Italian Renaissance. Focus Gallery, Gardiner Museum. This exhibition of Italian maiolica (brightly painted, tin-glazed earthenware produced in Renaissance Italy) reveals their significance in gender, family relationships, courtship, marriage and birth rituals in Renaissance Italy.

Victoria & Albert Museum den genåbnede keramikafdeling

I toppen af Victoria & Albert har der i årtier været udstillet museets keramiksamling, der for mange har været et fast mål, indtil det for nogle år siden lukkede for i september 2009 at åbne igen netop i hundredåret for åbningen af museets keramikafdeling, der nu er renoveret og genåbnet med et overflødigshorn af keramik fra de tidligste tider til nutidige værker. Ikke mindre end 3000 værker kan man møde i museets genåbnede keramikafdeling, som man har imødeset med spænding.

Det første indtryk er, at det stadig kræver flere besøg, for at rumme den store samling. Men det er også slående, at renoveringen har betydet, at der er blevet meget lysere i rummene, og at der i formidlingen er tænkt meget mere på det pædagogiske, så man kan blive ført ind i keramikens former, teknik og produktion.

I visse perioder er der arbejdende værksted i forbindelse med udstillingen – hvilket dog ikke var i brug under mit første besøg.

Jeg havde derimod glæde af de videooptagelser, der nu kunne ses i udstillingen. En af disse er et meget seværdigt interview af David Attenborough med Lucie Rie, hvis gamle værksted er delvis reetableret i museet. På andre skærme kan man orientere sig i samlingen, høre og se om afrikansk keramik eller høre Walter Keeler fortælle om sit keramiske arbejde. Der

er også andre video-optagelser – blandt andet om keramisk design i Kina.

Rundt i lokalerne hænger ”labelbooks”, så man ikke skal bøje sig for at læse alle teksterne – og en hjælp for mange, der har svært ved at orientere sig på grund af synsproblemer.

En stor del af samlingen er stadig kronologisk. Den samme keramik kan derfor være udstillet flere steder.

For besøgende, der vil lege lidt med, kan man via skærme designe sin egen tepotte og udforske farver og teknik.

Som dansker kan man fryde sig over, at dansk keramik er så flot repræsenteret i åbningsudstillingen i et af lokalerne med nutidig keramik. Dansk keramik er repræsenteret med store værker af Martin Bodilsen Kaldahl, Peder Rasmussen, Anders Ruhwald, Bodil Manz og Bente Skjøttgaard – og i de kronologiske afdelinger kan vi møde flere danske navne som Bente Hansen, Patrick Nordström, Axel Salto, Edith Sonne Bruun, Gertrud Vasegaard og og værker fra Saxbo, Bing & Grøndahl og Den kongelige Porcelainsfabrik med bl.a. Ivan Weiss.

I 2010 vil yderligere tre udstillingsrum åbne på Victoria & Alberts keramikafdeling. Så der er stadig meget at se frem til, men allerede med det, der nu kan ses – vil de fleste keramikinteresserede vende tilbage igen og igen. Man bliver aldrig færdig med at gå på opdagelse her.

Poul-Erik Hansen

Académie Internationale de la Céramique

Det Internationale Keramiske Akademi i Geneve har meddelt, at Lise Seisbøll, Direktør for Danmarks Keramikmuseum Grimmerhus, samt Keramikens Venners formand Hans-Henrik Dyhr og vores redaktør og forfatter Gunnar Jakobsen er blevet optaget som medlemmer af akademiet.

Keramikkens Venner” ønsker de tre nye medlemmer tillykke med dette ærefulde valg, som ikke mindst skyldes Lise Seisbøll og Gunnar Jakobsens keramiske forfatterskab samt Hans-Henrik Dyhrs keramiske indsigt i sin egenskab som samler.

Erik Linnet

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik udkommet 2009

ved Gunnar Jakobsen

Heidi Guthmann Birck. Galleri Slugen. 4/2009. [8 s incl omslag]. ill. (s 2 Uddrag fra bogen: Resumé 1966-1999 af Lisbeth Tolstrup).

Salt Glazing and How to Cope With a Dragon. Aage Birck describes his process of salt firing. *Ceramics Technical*. 29/2009, s 8-13 samt forsiden af omslag. ill. litt.

"I abandon control...". Aage Birck. By Lisbeth Tolstrup. *new ceramics*. 6/2009, s 8-12. ill.

Ich lasse die Kontrolle fahren... Aage Birck. Von Lisbeth Tolstrup. *Neue Keramik*. 6/2009, s 8-12. ill. *

European Ceramics. 12th Westerwald Prize 2009. By Monika Gass. *new ceramics*. 6/2009, s 42-44, se specielt s 42. ill. [Aage Birck].

Ane-Katrine von Bülow. By Jan Downes. *Ceramics: Art and Perception* 77. 2009, s 8-11. ill.

Lars Calmar. The Body Does'nt Lie. By Eva Rymann Hansen. *Ceramics: Art and Perception* 76. 2009, s 78-82. ill.

Årets "Julekalenderudstilling". En separatudstilling med værker af Peter Carlsen. Af Teresa Nielsen. *KOT*. 18. årg. 1/2009, s 8-10. ill.

Poul Pedersen · Lis Ehrenreich. Stukke og Staver. Galleri 5, Middelfart 2009. 14 s. ill. litt.

Elemental Pots by Giles Sutherland. *Ceramic Review* 238. 2009, s 46-47. ill. [Gutte Eriksen].

Lotte Glob – Dansk ener i Skotland. Af Lise Seisbøll. Nyhedsbrev. Venneforeningen for Danmarks keramikmuseum. 7. årg. 1/2009, s 3-4. ill.

Lotte Glob. Transformation. Af/by Lise Seisbøll. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus, Middelfart 2009. 36 s. ill. litt. dansk og engelsk tekst.

Man står på historien og skaber i nuet/Rooted in History, Creating in The Present. Af/by Tinne Delfs. *Kunststoff*. 21/2009, s 9-13. ill. [Jørgen Hansen].

Detektivarbejde - fotos fra Hansen Jacobsens atelier i Paris. Af Teresa Nielsen. *KOT*. 17. årg. 2/2009, s 11-15. ill.

Aase Haugaard Vessels. Risskov 2009. [16 s]. ill. litt. (s 3 [Text]). By Erik Meistrup).

Time Out. Lone Skov Madsen · Turi Heisselberg Pedersen. København 2009. [40 s]. ill. (s 4, 9-10 og 13 Time out mellem ting og værk. Af Louise Mazanti og s 23-24, 29, 32 og 36 Time Out Between Object and Art Work. By Louise Mazanti). [Udstilling i Kunstinstituttet]. 65 kr incl. forsendelse. Bestilling: turi.heisselberg@mail.dk eller tlf 31 10 30 12.

De tre medier. Udstilling hos Galleri Secher Scott. Ronny Bank · Kim Holm · Ann Sloth. Galleri Secher Scott [Website: www.secher-scott.dk], København 2009, s [16-25]. ill. (s [16-17] Kim Holm. Kohærens i Kim Holms keramik. Af Henning Jørgensen).

Interview med keramikeren Sverre Tveito Holmen. Ved Leif Starostka. Nyhedsbrev. Venneforeningen Danmarks Keramikmuseum. 7. årg. 3/2009, s 10-11. ill.

Upåtrængende stramhed og poesi. Af Mogens Lau. Jul på Bornholm. 2009, s 3-8. ill. [Julie Høm].

Stine Jespersen. [Afsnit]. I: Wall Pieces. By Dominique Bivar Seurado. *Ceramics Handbooks*. A&C Black, London 2009, s 118 samt 84 og 85. ill.

If you could... Would you? Christin Johansson. By Catherine Paleczny. *Ceramics: Art and Perception* 77. 2009, s 57-59. ill.

Anne Kjærsgaard. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2009. 96 s. ill. (s 5 Forord/Preface/Préface. Af/by/par Lise Seisbøll, s 9-15 Anne fra La Borne/Anne of La Borne/Anne de La Borne. Af/by/par Lise Seisbøll, s 19-25 En udstilling modnes/An exhibition is born/Une exposition mûrit. Af/by/par Brian Erhardttsen, s 29-46 Anne Kjærsgaard. Af/by/par Brian Erhardttsen, s 49-58 Anne som ven og menneske/Anne as a friend and as a person/Anne comme amie et comme personne. Af/by/par Peter Ohrt).

Anne Kjærsgaard. Af Lise Seisbøll. Nyhedsbrev. Venneforeningen for Danmarks Keramikmuseum Grimmerhus. 7. årg. 3/2009, s 3-5 og forside. ill.

Ups and Downs by Brian Erhardttsen. *Ceramic Review* 239. 2009, s 50-51. ill. [Anne Kjærsgaard].

Anne Kjærsgaard af Brian Erhardttsen. keramiske noter. 15. årg. 30/2009, s 1-2.

Asger Kristensen. Minimalistische Alchemie. Von Bjarke Regn Svendsen. Portraits. neue keramik. 1/2009, s 20-23. ill.

Against the Neutrality of Form. The Work of Morten Løbner Espersen. By Ian Massey. *Ceramics: Art and Perception* 75. 2009, s 69-73. ill. note.

Morten Løbner Espersen – en deponeret krukke i Publikumsrummet. Af Teresa Nielsen. *KOT.* 17. årg. 4/2009, s 22-23. ill.

Jais Nielsen. 1885-1961. Maleri · Keramik · Udsmykning. Red. af Anne Blond, Anne Højer Petersen og Ove Mogensen. Bornhoms Kunstmuseum, Fuglsang Museum, Museum Sønderjylland Kunstmuseet i Tønder, Rø, Toreby og Tønder 2009. 294 s. ill. litt. noter. hf.175 kr. (s 5-6. Forord. Af Lars Kærulf Møller, Anne Højer Petersen og Ove Mogensen, s 10-34 og 212-235 Liv og værk/Life and Work. Af/by Mette Højsgaard, s 38-63 og 236-259 De lykkelige år/The Happy Years. Af/by Anne Blond, s 66-77 og 260-269 Keramik med kant/Ceramic Art with an edge. Af/by Ulla Houkjær, s 80-99 og 270-286 Arbejdet på de vældige flader/The Decorative Art. Af/by Michael Bjørn Nellemann, s 101-202 Plancher, s 204-208 Værkfortegnelse og s 289-292 Litteraturliste).

Værker af Pippi-tegneren, Ingrid Vang Nyman. Af Teresa Nielsen. *KOT.* 17. årg. 2/2009, s 4-6. ill.

Bjørn Nørgaard. Mythos und Morphologie/Myth and Morphology. Herausgegeben von/Edited by Ingrid Mössinger und/and Beate Ritter mit Beiträgen von/Texts by Heinrich Detering, Karin Hoff, Cecil Bojsen Haarder und/and Marie Vinther. Wienand Verlag [Website: www.wienand-koeln.de], Köln 2009. 128 s. ill. litt. tysk og engelsk tekst. ib. 36 €.

Eighteen Scenes from the Life of a Modern Potter. As Danish Potter Peder Rasmussen explains, autobiography is a powerful theme in his work. By Peder Rasmussen. *Ceramic Review* 235. 2009, s 34-35. ill.

Skudt papegøjen. Lars Ravn retrospektiv. Red. af Lene Laigaard Andersen. Silkeborg Kunstmuseum, Silkeborg 2009. 179 s., se specielt s 6-8 (Forord. Af Jacob Thage og Lene Laigaard Andersen), s 17-18 (I keramikens verden. [Afsnit i artiklen: Lars Ravn – en banan modnes]. Af Troels Andersen), s 60-65 (Madam Blå og det keramiske værk. Af Esben Lyngsaa Madsen) og s 66-73 (Fra kop til frise. Samtale mellem kunstnerne Svend Danielsen og Jesper Rasmussen) samt s 145-164 og 176-177. ill.

Det Glaserede Teater. Keramik af Peder Rasmussen. [Tekster]. Af Peder Rasmussen. Museet på Koldinghus [Website: www.koldinghus.dk], Kolding 2009. [72 s i leporelloformat med indlagt DVD. ill. (s 2 Forord. Af Poul Dedenroth-Schou). 129 kr.

*Inger Rokkjær * 1918 † 2008.* [Nekrolog]. Af Henning Jørgensen. *keramiske noter.* 14. årg. 29/2009, s [1-2].

Mindeord. Keramiker Inger Rokkjær. [Uddrag fra ”Minderune”]. Af Henning Jørgensen. *Kunststoff.* 21/2008, s 38.

Annie & Otto Johs. Detlefs' Almennyttige Fonds rejselegat 2009 til Signe Schjøth. keramiske noter. 14. årg. 28/2008, s [4].

Über die Untrennbarkeit von Natur und Kultur. Über die keramische Bildhauerin Bente Skjøttgaard. Von Gabi Dewald. *KeramikMagazinEuropa.* 31. Jahrg. 4/2009, s 42-45. ill.

Annie og Otto Johs. Detlefs' Keramikpris 2009 til Lone Skov Madsen. keramiske noter. 14. årg. 28/2008, s [4].

Slagtermesteren, der beundrede Niels Hansen Jacobsen. af Teresa Nielsen. *KOT.* 18. årg. 1/2009, s 18-21. ill. [Christian Thyrring-Johansen].

Hans Vangso. Galerie Besson, London 2009. [10 s incl omslag]. ill. (s 4 [Text]. By David Whiting).

von/by Lone Schloo Erhardsen. *Neue Keramik/New ceramics.* 3/2009. ill. [Inga Vestergaard Sørensen]. *

Galleri Secher Scott præsenterer Bjørn Wiinblad. Galleri Secher Scott [Website: www.secher-scott.dk], København 2009. [12 s]. ill. (s 2 Eksklusiv og folkelig. Af Ebbe Mørk og s 11 Bjørn Wiinblads Fond og Det Blå Hus).*

Claydies. [Afsnit]. I: Design - Proces og Metode. Af Mette Volf. *Systime,* Århus 2009, s 136-144 og 215-216 samt 33. ill. [Tine Broksø og Karen Kjældgård-Larsen].

Brack og alle hans sønner. Udstillingstekster. Blaakildegård, Taastrup 2009. [8 s incl omslag]. ill. [Roskilde Lervarefabrik og G. Brack & Sønner Lervarefabrik samt Eslau Keramik, Hedehus Keramik, Mons Keramik, Rold Keramik, Tjelberg Keramik og Karen Wendelboe Keramik samt en række keramikere og designere, der har arbejdet på de nævnte virksomheder].

“Der er altid plads til luksusbrands, altid”. Interview med Mads Ryder ved Uffe Gardel. *Berlingske Nyheds-magasin.* 27/2009, s 10-15. ill. [Royal Copenhagen].

Slangehud, harepels og fugleffjer. SAXBO – 1929-1968. Af Teresa Nielsen. Billedkunst. 17. årg. 1/2009, s 34-39. ill. litt. noter.

Herligheder i Kunstindustrimuseet/Highlights in The Danish Museum of Art & Design. Red. af/ed. by Bodil Busk Laursen. Kunstindustrimuseet, København 2009. 100 s. ill. dansk og engelsk tekst. [Thorvald Bindesbøll, August Jerndorff, Asger Jorn, Arnold Krog, Bodil Manz, Ursula Munch-Petersen og Lone Skov Madsen].

Keramik i lange baner – en mønstring af Vejen Kunstmuseums keramiksamling. Af Teresa Nielsen. KOT. 17. årg. 2/2009, s 8-9. ill.

Keramik i lange baner. 120 års dansk keramik. Af Teresa Nielsen. Vejen Kunstmuseum, Vejen 2009. 408 s. ill. litt. signaturer og fabriksmærker. register. [Lene Adler-Petersen, Just Andersen, Frode Bahnsen, Arne Bang, Chr. U. Bertelsen, Thorvald Bindesbøll, Peter Bonde, Carl J. Bonnesen, J.J. Bregnø, Karin Brink, Christian Bruun, Axel Brüel, Gerd Bøgelund, Birgitte Börjeson (Fuldby), Hans Börjeson (Fuldby), Peter Carlsen, Helge Christoffersen, Erik Cohrt, Gurli Elbækgaard Kristensen, Gutte Eriksen, Eric Erlandsen, Elisabeth Feveile, Adam Fischer, Léon Gallo, Jean René Gauguin, Niels Guttormsen, Carl Halier, Svend Hammershøi, Karen Hannover, Niels Hansen Jacobsen, Karl Hansen Reistrup, Tine Hecht-Pedersen, Effie Hegermann-Lindencrone, Berit Jensen, P.V. Jensen-Klint, Sophus Ejler Jepsen, Chr. Joachim, Kjeld Jordan, Asger Jorn, Ove Th. Jørgensen, Pontus Kjerrman, C.V. Kjær, Richard Kjærgaard, Eigil Knuth, Søren Kongstrand, Elise Konstantin-Hansen, Knud Kyhn, Hugo Liisberg, Svend Lindhardt, Annelise Linnemann-Schmidt, Per Linnemann-Schmidt, Jo Hahn Locher, Morten Løbner Espersen, Sigrid Lütken, Martin Mortensen, Lisbeth Munch-Petersen, Ursula Munch-Petersen, Felix Møhl, Jais Nielsen, Kai Nielsen, Patrick Nordström, Erik Nyholm, Gunnar Nylund, Ingrid Vang Nyman, Bjørn Nørregaard, Anker Nørregaard, Cathinca Olsen, Jens Pedersen, Knud Vald. Pedersen, Carl Petersen, C.H. Th. Petersen, Gerd Hiort Petersen, Christian Poulsen, Erik Rahr, Ursula Reuter Christiansen, V. Rosenstand, Ebbe Sadolin, Axel Salto, Karl Schrøder, Olga Schulin, Stephan Sinding, Bente Skjøttgaard, Niels Skovgaard, Edith Sonne Bruun, Eva Stæhr-Nielsen, Olaf Stæhr-Nielsen, Jens Thirslund, Nils Thorsson, Georg Thylstrup, Chr. Thyrring-Johansen, Troels Trier, Mette Vangsgaard, Gertrud Vasegaard, Myre Vasegaard, Siegfried Wagner, Sigurd Wandel, Kirsten Weeke, Ivan Weiss, Gunnar Westmann, Bode Willumsen, A. Wolffsen samt Alumina, Michael Andersen, Bing & Grøndahl, De forenede Teglværker, Den kongelige Porcelainsfabrik, Hjorths Fabrik, Holbæk Lervarefabrik, P. Ipsens Enke, Herm. A. Kähler, Møller & Bøgely, Palshus og Saxbo].

Keramiske Veje 2009-2010. Sophienholm, Lyngby 2009. 40 s samt Curriculum Vitae på indersiden af bindet. ill. dansk og engelsk tekst. (s 3 Forord/Preface. Af/by Benedicte Bojesen og Iben From, s 4-7 Brugsting og kunstting/Objects of use, Objects of art. Af/by Ole Thyssen og s 8-11 Naturfortrolighed/Confidence in nature. Af/by Torben Weirup samt tekster af Beate Andersen, Bente Hansen, Sten Lykke Madsen, Bodil Manz, Malene Müllertz, Jane Reumert og Gunhild Aaberg).

Unika keramik. Form og idé. Mariagerfjord Kunstforening, Hobro 2009. 46 s. ill. litt. (s 5 Forord. Af Søren C. Olesen og s 6-7 Dansk værkstedskeramik). [Per Ahlmann, Beate Andersen, Karen Bennicke, Christian Bruun, Ane-Katrine von Bülow, Anne Fløche, Bente Hansen, Louise Hindsgavl, Gerd Hiort Petersen, Nina Hole, Steen Ipsen, Martin Kaldahl Bodilsen, Bodil Manz, Hans Munck Andersen, Malene Müllertz, Peder Rasmussen, Charlotte Thorup, Hans Vangsgø og Gunhild Aaberg].

Klippefast – indtryk fra Bornholm. Af Henriette Westh. kunst & borger. 182/2009, s 1 og 3. ill. [Julie Høm og Marie Hjorth].

Small island craft in the big city by Grant Gibson. Crafts. May/June 2009, s 24-25. ill. [Eva Brandt, Anne Stougaard og Charlotte Thorup udstiller i Flow Gallery]. *

Land Marks. An Independent Review by Peter Lane. Ceramics: Art and Perception 78. 2009, s ??-??. ill. [Eva Brandt og Anne Stougaard m.fl. udstiller i Flow Gallery]. *

Pots for Light. Galerie Besson, London. An Independent Review by Tony Birks. Ceramics: Art and Perception 78. 2009, s ??-??. ill. [Bodil Manz]. *

spin off. [Tekster] af Birgit Amtrup, Morten Cramer, Trine Fjord Hansen, Helena Hedegaard, Lotte Kohl, Karen-Lisbeth Rasmussen, Sara Scheel, Charlotte Høgholt Smedegaard og Helene Thing). Skovhuset. 27. årg. 4/2009, s 1-7. ill. (Birgit Amtrup, Morten Cramer, Trine Fjord Hansen, Helena Hedegaard, Lotte Kohl, Karen-Lisbeth Rasmussen, Sara Scheel, Charlotte Høgholt Smedegaard og Helene Thing).

Tepotter i tiden. Af Lise Seisbøll. Nyhedsbrev. Venneforeningen for Danmarks Keramikmuseum Grimmerhus. 7. årg. 4/2009, s 3-4 samt forside. ill. [Henriette Duckert samt Rigmor Als Jørgensen, Ditte Fischer, Gurli Elbækgaard, Marie Langaa Pedersen, Ann Linnemann og Mette Marie Ørsted].

Krukken og karret – et tilbageblik og fremadskuen. Nyhedsbrev. Venneforeningen Danmarks keramikmuseum. 7. årg. 4/2009, s 5-6. ill. [Præsentation af

værker fra museets egen samling, heriblandt Bodil Manz og Bente Skjøttgaard].

A Visit to the Opening of the Céramique Contemporaine Biennale Internationale Vallauris 2008. By Michael C. Stewart. *Ceramics: Art and Perception* 75. 2009, s 57-61. passim. ill. [Michael Geertsen og Steen Ipsen].

Performance · Expression · Provocation. By Helen Bevis. *Ceramic Review* 236. 2009, s 46-47. ill. [International Biennale of Contemporary Ceramics Vallauris med Michael Geertsen og Morten Løbner Espersen].

Biennalen for kunsthåndværk og design 2009. Red. af Tinne Delfs. Kolding og Middelfart 2009. 80 s. ill. noter. dansk og engelsk tekst. (s 3 og 68 Velkommen/Welcome. Af/by Mark Lauberg, Lise Seisbøll, Elsebeth Gerner Nielsen, Poul Dedenroth-Schou og Britta Tøndborg, s 6-7 og 68 Æstetisk bæredygtighed. Forord/Aesthetic sustainability. Af/by Mads Arlien-Søborg og Hanne Lange Houlberg, s 8-11 og 68-70 Cencorkomiteens valg/The jury's decision. Af/by Mette Strømgaard Dalby med citater af/with quotations by Mette Strømgaard Dalby, Martin Bodilsen Kaldahl og Anders Ljungberg, s 12-16 Trapholt. Den censurerede biennaleudstilling, s 17-19 og 70-71 Vinderne bliver de engagerede!/The winners will be those who care! Af/by Søren Mandrup Petersen, s 20 FN's Global Compact, s 30-32 og 71-72 Design skal redde verden/Design to the rescue. Af/by Martin Fluri, s 44-45 og 72-73 Ikke-design/Undesigning. Af/by Christian Madsbjerg & Eliot Salandy Brown, s 53-55 Biennaleprisen 2009. Nominerede, s 56 og 60 samt 73-74 Koldinghus. Mode og bæredygtighed/Fashion and sustainability. Af/by Kate Fletcher, s 62 og 64 samt 74-75 Danmarks Keramikmuseum. Design og æstetisk bæredygtighed/Design and aesthetic sustainability. Af/by Paula Blomster, s 68-75 Oversættelser/Translations, s 76 Udstillere/Exhibitors Trapholt, s 77 og 75 Biennalens historie/The history of the biennale. Af/by Mark Lauberg, s 78 Censorkomite/Censor committee og s 79-80 Skribenter/Authors). [Christin Johanssen, Anna Olivia Kristiansen, Ursula Munch-Petersen og Vibeke Fønnesberg Schmidt].

International Projekt Network 08/09. Guldagergaard, Skælskør 2009. [52 s]. ill. [Camilla Hvidberg, Maria Rubinke og Birgitte Mørk Winther].

Contemporary Ceramics. By Emmanuel Cooper. Thames & Hudson [Website: www.thameshudson.co.uk], London 2009. 304 s. ill. index. ib. 24,95 £. [Karen Bennicke, Ane-Katrine von Bülow, Michael Geertsen, Marie Torbendsdatter Hermann, Louise Hindsgavl, Nina Hole, Ole Jensen, Christin Johansson, Gitte Jungersen, Tavs Jørgensen, Morten Løbner Espersen,

Bodil Manz, Peder Rasmussen, Gunhild Rudjord, Anders Ruhwald, Alev Siesbye, Bente Skjøttgaard, Anne Tophøj og Barbro Åberg].

Collect 2009. London 2009. 119 s, se specielt s 56 [Lis Ehrenreich] og s 57 [Alev Siesbye].

Danish ceramics by Christine Temin. *Ceramics: Art and Perception* 76. 2009, s 40-42. ill. [Beate Andersen, Michael Geertsen, Bente Hansen, Nina Hole, Kim Holm, Steen Ipsen, Morten Løbner Espersen, Bodil Manz, Malene Müllertz, Alev Siesbye, Barbro Åberg og Gunhild Aaberg i Lacoste Gallery 2008].

Konstochfolk presents · Asger Jorn ceramics · Wifredo Lam ceramics · Nes Lerpa ceramics and paintings · in collaboration with Ceramiche San Giorgio. Konstochfolk, Stockholm 2009. 24 s. ill. (s 3 Konstnärlig nerv/Il nerbo degli artisti/Artistic verve. Av/di/by Lise Seisbøll, s 8-11 Asger Jorn, s 12-15 Wifredo Lam og s 16-19 Nes Lerpa samt s 20-24 Giovanni Poggi and The San Giorgio Ceramics. Av/di/by Simona Poggi).

Keramik Europas –Ceramics of Europe. 12. Westewaldpreis. Westewaldkreis, Montabaur 2009. 277 s. ill. tysk og engelsk tekst. ib. 29,80 €. [Aage Birck (salt glazed Stoneware Award), Ane Katrine von Bülow, Hans og Birgitte Börjeson, Lars Calmar, Marie Torbendsdatter Hermann og Jacob Stig Isaksen].

Afgang 09 Glas & Keramikskolen på Bornholm. Glas & Keramikskolen på Bornholm, Nexø 2009. 51 s. ill. (s 3 Forord. Af Susanne Jøker Johnsen og s 3 Forord. Af Sverre Tveito Holmen). [Julie Bartholdy, Karina Bautz Jensen, Anne Sigun Bjerring, Malene Hartmann Rasmussen, Irene Hebsgaard Andersen, Lene Roehrig Kjær, Ulla Kjøller, Rikke Kofoed Mangelsen, Louise Sille Krogh-Jacobsen, Sussi Marcussen, Mie Mølgaard Madsen, Rikard Palmquist, Odett Rappensberger, Henrik Rasmussen, Stephen Arthur Shaw og Nicolai Østergaard Jensen].

Speakers Corner: Køppe Gallery er lukket/Speaker's Corner: Køppe Gallery has closed. Af/by Bettina Køppe. *Kunstuff.* 21/2008, s 26-28.

Aage Birck · keramiske arbejder. Sydslesvigs danske Kunstforening, Flensborg 2010. [8 s incl omslag]. ill.

[Artikel]. Von/by Jacques Berg. *Neue Keramik/New ceramics.* 1/2010. ill. [Lars Calmar]. *

Guldmedens leg med stentøjet. [Afsnit i artiklen "Nyt Fra Vejen Kunstmuseum"]. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolden. 18. årg. 2/2010, s 4-5 samt forside. ill. [Torben Hardenberg].

Turi Heisselberg Pedersen, séquences chromatiques. Par Carole Andréani. [Expositions]. la revue de la céramique et du verre. 171/2010, s 68-69. ill.

[Artikel]. Von/by Catherine Paleczny. *Neue Keramik / New ceramics.* 1/2010. ill. [Christin Johansson]. *

Le Musée Grimmerhus. Entretien avec Lise Seisbøll. *Anne Kjærsgaard (1933-1990) dans la lumière du Danemark.* Par Sylvie Girard. *Anne Kjærsgaard, une figure pionnière de la poterie.* Par Carole Andréani. La revue de la céramique et du verre. 170/2010, s 30-35 samt forside. ill. *

To Peder Rasmussen værker til museumssamlingen. Af Lise Seisbøll. Medlemsnyt. Venneforeningen for Danmarks Keramikmuseum Grimmerhus. 8. årg. 1/2010, s 8-9. ill.

Antik & Auktion. [Svensk udgave]. 4/2010. ill. [Ivan Weiss]. *

Barbro Åberg, terre de corail. Par Angélique Escandell. [Expositions]. la revue de la céramique et du verre. 171/2010, s 24-25. ill.

Riflede stjerner. Af Lone Agersted. Antik & Auktion. 2/2010, s 42-46. ill. fabriksmærker. [Kjøbenhavns Porcelainsmaleri og Porcelænsfabrikken Danmark].

nye udenlandske bøger 2009-2010 – et udvalg

Tomas Anagrius. Stengods. Kvidinge 2010. [24 s]. ill.

Chinese Ceramics. Highlights of the Sir Percival David Collection. By Regina Krahi and Jessica Harrison-Hall. British Museum Press [Website: www.britishmuseum.org], London 2009. 96 s. ill. litt. noter. hf. 12,99 £.

Chinese Ceramics. A Design History. By Stacey Pierson. V & A Publishing [Website: www.vam.ac.uk], London 2009. 144 s. ill. litt. noter. index. ib. 30 £.

The New and Revised Handbook of Marks on Chinese Ceramics. By Gerald Davison. Gerald Davison Ltd. [Website: www.chinesemarks.com]. 320 s. 2010. ib. 45 £.

The Monochrome Principle. Lacquerware and Ceramics of the Song and Quing Dynasties. By Monika Kopplin. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2009. 188 s. ill. litt. noter. ib. 39 £. [Tillige udgivet på tysk anmeldt i *keramiske noter* 30/2009].

Chinese Export Porcelain. East to West. By Shirley H. Ganse. Long River Press [Website: www.longriverpress.com], South San Francisco 2009. 180 s. ill. litt. 22,95 USD.

A Rival to China. Later Islamic Pottery. (Nasser D.Khalili Collection of Islamic Art). By Peter Morgan & Pedro Moura Carvalho et.al. Vol. X. Khalili Collections [Website: www.khalili.org]. 2009. ill. litt. ib. 89 £.

Céramiques japonaise. Un choix dans les collections du musée Cernuschi. De Michel Maucuer et.al. Paris Musées [website: www.parismusees.com], Paris 2009. 183 s. ill. litt. 49 €.

Dragons, Tigers and Bamboo. Japanese Porcelain and Its Impact in Europe. The MacDonald Collection. By Oliver Impey and Christiaan J.A. Jorg. Douglas & McIntyre 2009. 192 s. ill. litt. noter. ib. 33,60 £.

Taizo Kuroda. Von Philip Jodidio. Prestel Verlag [Website: www.randomhouse.de/prestel], München 2009. 144 s. ill. ib. 49,95 €.

Greek Vases. Images of Gods and Men. By Annika Backe-Dahmen, Ursula Köster and Agnes Schwartzmaier. Scala Publishers [Website: www.scalapublishers.com], London 2010. 128 s. ill. litt. hf. 14,95 £.

Von Göttern und Menschen. Bilder auf griechischen Vasen. Antikensammlung Staatliche Museen zu Berlin. Von Ingrid Geske und Johannes Laurentius. Ernst Wasmuth Verlag [Website: www.wasmuth-verlag.de]. Marts 2010. 120 s. ill. litt. hf. 24,80 €.

Greek Vase Painting and the Origins of Visual Humor. By Alexandre Mitchell. Cambridge University Press, Cambridge 2009. 384 s. ill. litt. noter. ib. 55 £.

English and Irish Delftware 1570-1840. By Aileen Dawson. British Museum Press [Website: www.britishmuseum.org], London. 03.05.10. 320 s. ill. litt. noter. ib. 35 £.

The Potteries. By David Sekers. Shire Library. Shire Publications [Website: www.shirebooks.co.uk], Oxford 2009. 56 s. ill. litt. index. hf. 5,99 £.

Billingsley, Brampton and Beyond, in Search of the Weston Connection. The Provenance of a Porcelain Service, Over 200 Years Old, is Investigated. By Pamela (Theophilus) Gardner. Matador. 07.06.10. 320 s. ill. litt. hf. 22 £.

Royal Crown Derby Paperweights. By Ian Cox. Richard Dennis Publications. 11.12.09. 192 s. ill. litt. ib. 30 £.

Clarice Cliff. By Andrew Casey. Antique Collectors' Club [Website: www.antique-acc.com], Woodbridge 2009. 144 s. ill. litt. ib. 17,95 £.

Ann Stokes · Artists' Potter. Ed. by Tanya Harrod with essays by Grey Gowrie, Richard Morphet and Hilary Spurling. Lund Humphries [Website: www.lundhumphries.com], London 2009. 128 s. ill. litt. noter. index. ib. 35 £.

Signs and Wonders. Edmund De Waal and the V&A Ceramics Galleries. By Glenn Adamson, Edmund De Waal and Alun Graves. V & A Publishing, London 2010. 96 s. ill. 10 £.

Baltic Rococo. Nordeuropäische Fayencen aus einer Hamburger Privatsammlung und dem Museumsberg Flensburg. Von Gertrud Sperschneider. Boyens Buch-Verlag [Website: www.buecher-von-boyens.de], Heide 2009. 96 s. ill. litt. hf. 14,90 €.

Porzellan von Meißen bis zur Gegenwart. Fakten, Preise, Trends. Von Renate Möller. 2. Aufl. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], Berlin 2010. 170 s. ill. ib.

300 Jahre Meißener Porzellan. Von Verena Casenburg. FastBook Publishing. 2009. 124 s. ill. 39 €.

Meissen – Barockes Porzellan. Red. von Patricia Brattig. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2009. 392 s. ill. litt. noter. ib. 49 €.

Triumph of the Blue Swords. Meissen Porcelain for Aristocracy and Bourgeoisie. By Ulrich Pietsch. Seemann Henschel [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden. 12.05.10. 400 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €.

Triumph der blauen Schwerter. Meißner Porzellan für Adel und Bürgertum. Von Ulrich Pietsch. Seemann Henschel [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden. 12.05.10. 400 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €.

Magical Fragility. European Porcelain Masterpieces. By Ulrich Pietsch. Seemann Henschel [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden. 12.05.10. 320 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €.

Zauber der Zerbrechlichkeit. Meisterwerke europäischer Porzellankunst. Von Ulrich Pietsch. Seemann Henschel [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden. 12.05.10. 320 s. ill. litt. noter. ib. 49,90 €.

Meißner Porzellan Memo. Gedächtnisspiel mit Motiven aus der Porzellansammlung Dresden. Seemann Henschel [Website: www.seemann-verlag.de], Dresden. 18.02.10. 72 s. 9,90 €.

Exotische Welten. Der Schulz-Codex und das frühe Meissener Porzellan. Beiträge von R. Behrends, et.al. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2010. 298 s. ill. litt. noter. ib. 98 €.

Wertherporzellan. Von Angelika Müller-Scherf. Imhof [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg 2009. 159 s. ill. litt. ib. 22 €.

Die Porzellan-Manufakturen des Thüringer Waldviertels. Eine Privatsammlung von Thüringer Porzellanfiguren des 18. Jahrhunderts im Fuldaer Stadtschloss. Von Gregor K. Stasch. Imhof [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg. Marts 2010. 352 s. ill. litt. noter. ib. 29,95 €.

Goldchinesen und Indianische Blumen. Die Sammlung Ludwig Bamberg. Fayence und Porzellan. Von Regina Hanemann. Imhof [Website: www.imhof-verlag.de], Petersberg. Maj 2010. 352 s. ill. litt. noter. ib. 29,95 €.

Charlottenburger Belvedere und Porzellansammlung des Landes Berlin. Königliche Schlösser in Berlin, Potsdam und Brandenburg. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], Berlin. April 2010. 32 s. ill. hf. 5,95 €.

Favorite. Das Porzellanschloss der Sybilla Augusta von Baden-Baden. Von Ulrike Grimm. Deutscher Kunstverlag [Website: www.deutscherkunstverlag.de], Berlin. April 2010. 160 s. ill. litt. 19,80 €.

Glanz und Farbe - Die Porzellansammlung Rudolf von Strasser. Von Johann Kräftner. Brandstätter [Website: www.brandstaetter-verlag.at], Wien/München. 2009. 224 s. ill. litt. hf. 29,90 €.

Fired by Passion. Vienna Baroque Porcelain of Claudius Innocentius du Paquier. By Meredith Chilton, et.al. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2009. 1368 s. ill. litt. noter. hf. 199,80 €.

Höfische Kostbarkeiten aus der Frankenthaler Porzellan-Manufaktur in der Sammlung von Schloss Benrath. Von Gabriele Uerscheln et.al. Verlag Stekovics [Website: www.steko.net], Wettin OT Döbel 2009. 160 s. ill. litt. hf. 16,80 €.

Frankenthaler Porzellan. Von Barbara Beaucamp-Markowsky. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2008-2009. ill. litt. noter. register. ib. Bd. 1: *Die Plastik*. 2008. 644 s. 98 €. Bd. 2: *Das Geschirr*. Efterår 2011. 640 s. 98 €. Bd. 3: Beiband *Archivalien* (zu Bd. 1 und 2). April 2010. 240 s. 49 €.

Die Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin. Eine Kulturgeschichte. Von Volker Koop. be.bra verlag, [Website: www.bebraverlag.de], Berlin. September 2010. 400 s. ill. ib. 78 €.

Berliner Terrakottakunst des 19. Jahrhunderts. Von Katharina Lippold. Gebr. Mann Verlag [Website: www.reimer-mann-verlag.de], Berlin. Maj 2010. 176 s. ill. litt. noter. ib. 39,00 €.

Im Zeichen des Löwen. Porzellan aus Künstlerhand. Die Kunstabteilung Lorenz Hutschenreuther, Selb 1918-1945. Porzellanikon, Deutsches Porzellanmuseum [Website: www.porzellanikon.org], Selb 2009. 496 s. ill. litt. ib. 35 €.

Tanzende Figuren aus den Sammlungen Alain Bernard und Vladimir Malakhov. Katalog. Bröhan-Museum [Website: www.broehan-museum.de], Berlin 2009. 48 s. ill. litt. noter. hf. 10 €.

Von Pfauen, Libellen und Fledermäusen – Geheimnisvolle Tierwelt im Jugendstil. Bröhan-Museum [Website: www.broehan-museum.de], Berlin 2009. 64 s. ill. litt. noter. hf. 10 €.

Hans-Theo Baumann · Design. By/Von Florian Hufnagl/Rüdiger Joppien. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 15.04.10. 288 s. ill. litt. noter. ib. 49 €.

Die Keramikgruppe Grenzhausen. Ihre Arbeiten - Ihre Techniken. Künstlerportraits der Neuen Keramik. Von Martin Goerg. Neue Keramik [Website: www.neue-keramik.de], Höhr-Grenzhausen 2009. 140 s. ill. ib. 19,80 €.

Gabriele Koch - Hand Building and Smoke Firing. By Tony Birks. Introduction by Sir David Attenborough. Stenlake Publishing [Website: www.stenlake.co.uk]. 2009. 128 s. ill. ib. 19,95 £.

Fired by Passion. Wiener Barock-Porzellan des Claudius Innocentius du Paquier. Von Meredith Chilton, Claudia Lehner-Jobst et.al. Melinda and Paul

Sullivan Foundation for the Decorative Arts. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2009. 1368 s. ill. litt. noter. ib. 199,80 €.

Philippe Barde · Ceramiste. Musées d'art et d'histoire, Genève 2009. 50 s. ill. litt. hf.

French Porcelain. Of the Eighteenth Century. By Christopher Maxwell. V & A Publishing, London 2010. 96 s. ill. litt. noter. hf. 9.99 £.

Pierres habitées. Par Daniel de Montmollin. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com], Vendin-le-Vieil 2009. 168 s. ill. litt. ib. 39,50 €.

les Capron. Sculptures Ceramiques. Par Frédéric Ballester. Images en Manoeuvres Editions [Website: www.iemeditions.com]. 2009. 80 s. ill. hf. 24 €.

Robert Deblander. Oeuvre céramique. Par Antoinette Fay-Hallé. [Website: www.revue-ceramique-verre.com], Vendin-le-Vieil 2009. 166 s. ill. litt. ib. 39,50 €.

Claude Champy. Terre complice - Intimate Clay. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com], Vendin-le-Vieil 2010. 168 s. ill. litt. 39,50 €.

Yoland Cazenove. Des reflets métalliques. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com]. 2010. 96 s. ill. lit. 19,50 €.

Salt-glazed Stoneware in Early America. By Janine E. Skerry and Suzanne Findlen Hood. University Press of New England. 2010. 292 s. ill. litt. ib. 61,95 £.

Masters: Earthenware. By Ray Hemachandra and Matthais Ostermann. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 318 s. ill. 17,99 £.

Mastering Raku. By Steve Branfman. Rev. ed. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 176 s. ill. ib. 19,99 £.

Dirt on Delight. Impulses that Form Clay. By Claudia Gould. Institute of Contemporary Art. 2009. 112 s. ill. hf. 35 USD.

The Wheel · Thrown and Altered. By Jack Doherty. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2009. 160 s. ill. litt. hf. 25 £.

Utopic Impulses. Contemporary Ceramics Practice. By Amy Gogarty. Ronsdale Press [Website: www.ronsdalepress.com], Vancouver 2007. 224 s. ill. hf. 26,95 \$.

Keramik i lange baner. 120 års dansk keramik. Af Teresa Nielsen. Vejen Kunstmuseum, Vejen 2009. 408 s. ill. litt. signaturer og fabriksmærker. register. 350 kr.

Bogen fremtræder som et bestandskatalog over Vejen Kunstmuseums samling af omkring 850 stykker moderne dansk keramik, bortset fra museets samling af Niels Hansen Jacobsens keramik, som formentlig gemmes til en anden god gang.

Vejen Kunstmuseum er jo ellers først og fremmest kendt for at rumme billedhuggeren og keramikeren Niels Hansen Jacobsens efterladte værker, hvor kunstnerens livtag med keramikken tog sin begyndelse i Paris i 1890'erne og blev fortsat i hans hjemby Vejen langt ind i det følgende århundrede. Han blev en af stentøjets pionerer i Danmark og en spændende tidlig repræsentant for den frie, skulpturelle keramik.

Prisværdigt nok har disse kendsgerninger fristet Vejen Kunstmuseums mangeårige leder, Teresa Nielsen, til at udbygge museets keramiske samling i en retning, som belyser den moderne stentøjskunst i Danmark, især i dens tidlige fase. Der trækkes i samlingen linier gennem dansk keramik i almindelighed, men med særlig vægt på dens ekspressive og tildels symbolistiske retning. Med lidt god vilje kan man heri finde slægtskab til Niels Hansen Jacobsens keramik.

Denne brede del af samlingen er opbygget siden midten af 1990'erne og er styret af Vejen Kunstmuseums spændende udstillingsvirksomhed og Teresa Nielsens forskning omkring en række keramiske kunstnere, der har interesse i forbindelse med perspektiveringen af Niels Hansen Jacobsens keramik.

Samlingen var frem til 2008 vokset til ca. 350 stykker keramik, men gav nok et lidt fragmentarisk billede af dansk keramik i det tyvende århundredes første halvdel og sporadisk lidt længere frem.

I 2008 blev samlingen med et slag forøget med ca. 500 stykker keramik udvalgt som arv fra antikvitetshandler Per Andersen fra dennes righoldige samling af moderne dansk keramik.

Totalt fik Vejen Kunstmuseum derved en af de største museumssamlinger af dansk keramik fra det tyvende århundrede. De hidtidige indsamlingskriterier blev dog forsøgt fastholdt. De keramikere, der fra da af er repræsenteret i samlingen og nu i kataloget, er opregnet i *keramiske noter 30/2009* under afsnittet *Bøger udkommet 2009*.

Hele samlingen vistes i forårsmånederne 2009 på en særudstilling med den sigende titel ”Keramik i lange

baner”. Udstillingen blev fastholdt i det vægtige katalog, hvor titlen også går på den næsten fuldstændige afbildning af samlingen i lange billedrækker, fotograferet af Pernille Klemp i overbevisende gengivelse og smukt trykt.

Kataloget som sådan giver i en ganske stram form de mest nødvendige oplysninger om de enkelte arbejder: titel, datering, materiale og teknik, producent, mål og mærkning, museumsnummer og evt proveniens. Kunstnernavnet findes ved at bladre tilbage til begyndelsen af det afsnit, hvor den pågældende genstand er katalogiseret, for kunstnernavnene/evt. producenten er katalogets overordnede opdeling i en tilnærmet kronologi gennem en 120-årig periode. Inden for afsnittet om den enkelte kunstner forsøges også om muligt en kronologisk rækkefølge af genstandene. Altsammen systematisk og ordentligt, men ikke helt nemt at gennemføre med konsekvens, hvilket også bemærkes og undskyldes i bogens indledning.

En anden indvending mod katalogets systematik kunne gælde afbildningernes nummerering, der ellers logisk nok er identisk med deres registreringsnumre i museets samling. Disse numre er så anført i et bånd nederst på siden og lige neden for afbildningen af det pågældende stykke keramik i billedrækken. Det er tydeligt nok. Men katalogiseringen af det pågældende stykke er blot sjældent på samme side og kan være ganske vanskeligt at finde. Når man f.eks. i afsnittet om Arne Bang har 18 sider med lige så mange billedstriber med hver 3-4 afbildninger, så skal kataloget/teksten til det afbildede enkelte stykke keramik findes ved at gennemløbe op til alle 61 katalogtekster vedrørende Arne Bang for at finde inventarnummeret, der passer med den dertil hørende tekst. Det er ikke helt rationelt!

Kataloget bliver til en egentlig bog gennem de omkring hundrede indledningstekster, Teresa Nielsen har forfattet til de enkelte afsnit - en sand keramisk lystvandring. Mange af teksterne afspejler Teresa Nielsens primærforskning om de enkelte kunstnere og rummer oplysninger, der ikke nemt kan findes andre steder. Nogle tekster sammenfatter og afrunder, hvad forfatteren har publiceret i sine mange udstillingskataloger og enkelte monografier vedrørende danske keramikere.

Endelig sammenfatter andre tekster - med nøje kildehenvisning og enkelte lange citater - hvad andre har skrevet om nogle af kunstnerne.

Det er bestemt til stor nytte at få al dette stof og alle disse oplysninger sammenstykket og redigeret ind i et sammenhæng i denne bog. Men det har været vanske-

ligt at få vægtet teksterne ensartet og i forhold til betydningen af den enkelte kunstner.

Det er således på mange måder udbytterigt og interessant at arbejde sig igennem det digre værk, men samtidig lidt trættende hele tiden at skulle omstille sig til teksternes betydning i forhold til kunstnerens relative placering i dansk keramisk historie. Måske det heller ikke er meningen, man skal læse bogen i et langt sammenhæng, hvis den snarere er tænkt som et håndbogslignende katalog eller en spredt, kommenteret fremlæggelse af et materiale uden en for stram redaktion.

Mest af alt følte anmelderen, at ”Keramik i lange baner” var som en interessant og hyggelig vandring gennem rum med hylder af keramik, hvor en kyndig og personligt medrivende vogter af herlighederne fik os til at standse op, snart her og snart der, nogle gange med en meget kort bemærkning, for så andre gange med den største ildhu at søge at overbevise os om genstandenes betydning.

De fleste gange følte man sig overbevist.

Jørgen Schou-Christensen

Anne Kjærsgaard. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus [Website: www.grimmerhus.dk], Middelfart 2009. 96 s. ill. ib. 195 kr.

Det var en af de mest spændende begivenheder på det keramiske område sidste år, da Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus kunne realisere udstillingen om den dansk-franske keramikker Anne Kjærsgaard (1933-1990).

Størstedelen af sit kunstnerisk aktive liv tilbragte Anne Kjærsgaard i Frankrig med en kun sporadisk forbindelse til den danske kunstverden. Med års mellemrum havde Anne Kjærsgaard en galleriudstilling i Danmark, hvor hendes keramik vandt anerkendelse, men hvor hun forblev ret ukendt for de fleste. I Frankrig blev hun respekteret for sin indsats og fik en indflydelse, hvis omfang det kan være vanskeligt at vurdere helt præcist.

Udstillingen på Grimmerhus var omfattende især for de sidste årtier af hendes virke og kunne overbevise de bekræfte, at Anne Kjærsgaard har sin helt egen position i europæiske keramik i det tyvende århundredes anden halvdel. Bedst lader hun sig måske karakterisere som en expressiv, artistisk pottemager.

Der var til udstillingen udlånt et stort antal arbejder, især fra familien, hvilket gav det sammenhængende overblik, det ellers har været meget vanskeligt at opnå. Denne dokumentation var der al mulig grund til

at fastholde i en publikation, som det heldigvis også blev realiseret af Danmarks Keramikmuseum samtidigt med udstillingen.

Med op mod et halvt hundrede plancheagtige illustrationssider i gode farvegengivelser og med utallige mindre illustrationer på tekstsiderne er der samlet en overbevisende billeddokumentation om Anne Kjærsgaard, hendes værk, liv, virke og miljø.

En række korte artikler, forfattet af Lise Seisbøll, Brian Erhardtsen og Peter Ohrt, trykt på såvel dansk som engelsk og fransk, fremlægger i store træk Anne Kjærsgaards livsforløb og kunstneriske virke.

Kun Peter Ohrt skriver ud fra et personligt bekendtskab med kunstneren og giver erindringsglimt, der aftegner et særpræget og varmt menneske, som ikke gjorde sig tilværelsen nem, men kom igennem med en stærk vilje og et urimeligt slid.

Brian Erhardtsen skriver med den begejstring, som bragte ham i kontakt med familien og dermed adgang til skriftligt materiale og personlige, følsomme oplysninger, der sammenstykkedes til en livsberetning. Denne siger dog ikke meget om Anne Kjærsgaards kunstneriske intentioner, eller hvad der kan have inspireret hende i det franske pottemagermiljø, som hun arbejdede i. Heller ikke meget om det ophold, hun inden sin tilværelse i Frankrig havde i værkstedet hos den aldrende Bernard Leach i St. Ives/Cornwall. Det er formentlig her, hun har hentet den japanske inspiration, som var meget åbenlys i den keramik, der var samlet på udstillingen.

Først gennem udstillingen blev det egentlig muligt for andre at overskue Anne Kjærsgaards helt egenartede bevægelse fra dansk pottemagertradition via en engelsk/japansk inspiration til et ståsted i noget fransk traditionelt keramik, som hun i det mindste må have haft for øje i sin keramiske dagligdag.

Et forsøg på en sådan kunstkritisk vurdering spores i Lise Seisbølls artikel om Anne fra La Borne. Men det har som sagt været et problem for alle, som ville forholde sig til Anne Kjærsgaards keramik, at de konkrete eksempler på hendes arbejder var så få i danske samlinger.

Så det må nok konkluderes, at den smukke publikation fra Dansk Keramikmuseum i det tekstmæssige er lidt uforløst i forhold til den ikke helt enkle opgave at placere Anne Kjærsgaards fascinerende keramik fyldestgørende i en international sammenhæng.

Til gengæld er publikationen i format og udstyr et forbilledligt eksempel på, hvad Danmarks Keramikmuseum kan præstere i retning af udgivelser i

forbindelse med særudstillinger af enkeltkunstnere. Publikationen om Anne Kjærsgaard nærmer sig den monografi, som det er ønskeligt at se udgivet om flere af vores betydelige keramikere, men som alt for sjældent lader sig realisere uden tilknytning til en særlig anledning som i dette tilfælde udstillingen.

Jørgen Schou-Christensen

Bjørn Nørgaard. Mythos und Morphologie/Myth and Morphology. Herausgegeben von/Edited by Ingrid Mössinger und/and Beate Ritter mit Beiträgen von/Texts by Heinrich Detering, Karin Hoff, Cecil Bojsen Haarder und/and Marie Vinther. Wienand Verlag [Website: www.wienand-koeln.de], Köln 2009. [Katalog til udstilling med samme titel på Kunstsammlung Chemnitz 2009]. 128 s. ill. litt. tysk og engelsk tekst. ib. 36 €.

Det giver en næsten barnlig glæde at få en virkelig god bog imellem hænderne. Følelsen, der melder sig ved at vende de første blade i en publikation, der er godt lavet, kan minde om ærefrygt. Og opdagelsen af, at bogens indre er gennemført velkomponeret, giver begejstring af den slags, der holder resten af dagen. Sådan en bog er i mine øjne *Bjørn Nørgaard – Mythos und Morphologie*.

Bogen, der er teksten på tysk og engelsk, er absolut ikke en sag specielt for keramiktilhængere. Den handler om en bildende kunstner, der blandt sine mange forskellige materialer benytter sig af forskellige typer af keramik, når han skal udtrykke de budskaber, som han har på hjerte. Når dette er sagt, kan fortællingen begynde: Bjørn Nørgaard, der har præsteret endnu i live at blive et suverænt dansk nationalklenodie, præsenteres i denne tysk udgivne bog som den markante spiller på den internationale kunstscene, som manden også er. Dette gøres både meget stramt og samtidig meget nuanceret, krydret med flotte fotos af nogle ganske bestemte, udvalgte værkserier, der strækker sig i tid fra midt i 1960'erne og frem til 2007.

Præsentationen sker gennem fire artikler, der flot undgår at overlapse hinanden: Redaktør Ingrid Mössinger indleder med at give en overordnet indføring i bogens emner og opbygning. Fokus bliver straks stillet ind på, at vi vil erfare noget om en meget målrettet kunstner: "Die selbst gestellte gigantische Aufgabe, heutzutage etwas kollektiv Verständliches zu schaffen, zeigt Bjørn Nørgaards Anspruch und seine überbordende Schaffenskraft." (s. 11). Man hører om inspirationskilder, fra græske templer og gotiske skulpturer til Michels maskot og Mickey Mouse, og spandet af materialer remses op: støbt jern, træ, granit, bronze, sølv, elfenben og keramik, der sporadisk og ind imellem de øvrige materialer nævnes som: "Fayence,

Majolica, Keramik, glasiert und unglasiert, bemalt und unbemalt, [... und] Porzellan". Passagen bevidner, at bogen ikke er en decideret keramikbog!

Efter indledningen skriver litteraturprofessorerne Karin Hoff og Heinrich Detering fra Universität Göttingen en indsigtfuld og grundig artikel om forholdet imellem dansk og nordisk mytologi hhv. litteratur og nyere dansk kunst, selvfølgelig med særlig vægt på Bjørn Nørgaards inspirationskilder. Derpå bidrager Cecil Bojsen Harder fra Københavns Universitet med en række udmærket fortolkende tekster omkring hver af de 32 konkrete Bjørn Nørgaard-værker, som bogen kredser sin helhed ind omkring. Endelig er bogen bagest udstyret med både en ret grundig, internationalt orienteret biografi og et egentligt CV for kunstneren.

Bogen med temaoverskriften Mythos und Morphologie (det sidste betyder i denne sammenhæng: læren om organismers form og bygning) kredser om Bjørn Nørgaards karakteristiske "deformering" af menneskefigurer i relation til kildne etiske spørgsmål omkring bl.a. genmanipulation. Tidens tyngende normalitets- og skønhedspres problematiseres igennem Bjørn Nørgaards figurverden, og en af de tidligste figurserier, der vises, er keramisk. Det drejer sig om syv godt mandshøje reliefskulpturer, der skabtes som forarbejder til den serie allegoriske figurer (tolv i alt), der fra 1986 har udsmykket Panum Institutet i København. Figurerne symboliserer forskellige sygdomstyper. Institutet hører under Medicinsk Fakultet, Københavns Universitet. De syv forarbejder har i 1998 været udstillet på Danmarks Keramikmuseum som led i en udstilling om værker skabt på Tommerup Keramiske Værksted. I Tommerup havde Bjørn Nørgaard allerede i begyndelsen af 1980'erne samarbejdet med Esben Lyngsaa Madsen om realiseringen af de mange keramiske fliser til Thors Tårn, der står ved Høje Taastrup Station. Hen i 1980'erne følges Panumserien op af en serie kaldet Figurer fra Berlin, hvor kunstneren bl.a. bruger porcelæn til en række støbte engle, der udgør de seks "arme" på en træfigur, hvis krop er slynget som en slange eller (omtrent) en dna-kæde.

Gennem et ophold i 2005-06 i Guangzhou i Kina videreudvikler Bjørn Nørgaard sine idéer med formfordrejede "menneskevæsener" i en ny serie på otte værker kaldet "Atypia", angiveligt for at gå imod "utopitænkningens tyranni" og derved protestere imod enhver slags totalitarisme. Disse sære væsener, der er lavet af bronze, får deres keramiske pander i en serie, også fra Kina, som bliver kaldt "Mickey Værk". Tolv sært vanskabte og vidunderligt tegneserieagtige fajancefigurer vrider og vender sig foran øjnene på én i alle regnbuens klareste glasurfarver med titler som "Mickey's Tante" og "Mickey's Bedstefar." Hver

figur er knapt en meter høj, alle udtrykker de store følelser såsom smerte, flovhed, vrede, vanvid.

Denne bog kan stærkt anbefales til enhver, der gerne vil følges ikke alene hen til synet af en række spændende værker, men også til forståelsen af, hvilke tanker og inspirationskilder der ligger bag dem. Vi får endda historien ridset op helt tilbage til Bjørn Nørugaards Joseph Beuys-inspirerede ungdomsarbejder forud for en vis slagtning af et vist firbenet dyr. Bjørn Nørgaard selv ønsker med sit arbejde langt fra blot at demonstrere teknisk dygtighed eller kunstnerisk iderigdom. Lad mig slutte med et citat fra Marie Winthers artikel: ”Nørgaard sagte vor einigen Jahren: ”Das Werk ist auch ein Rednerpult”. Hierin liegt ein wesentlicher Schlüssel für die Motivation [...] Denn gleichgültig, ob es sich um eine Aktion, eine Installation oder Kunst am Bau handelt, so wird das Werk [...] zum Anlass, die tragenden Werte der Gesellschaft zu diskutieren” (s. 34). Kunsten bliver et talerør.

Lise Seisbøll
Museumsdirektør
Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus

Eva Hild. Av Love Jönsson och Petter Eklund. Carlsson Bokförlag [Website: www.carlssonbokforlag.se], Stockholm 2009. 96 s. ill. Text på svenska och engelska. 390 SEK.

Wilhelm Kåge. Formgivare i folkhemmet. Av Petter Eklund. Gustavsbergs Porslinsmuseum [Website: www.porslinsmuseum.se], Gustavsberg 2009. 88 s. ill.

Mönsterfabriken. Marianne Westman på Rörstrand 1950-1971. Av Märith Ehn. Katalog till utställningen på Rörstrand och Leksands konstmuseum 2009. [Website: www.rorstrand-museum.se]. Falun 2009. 36 s. ill. 90 SEK.

247 svenska konsthantverkare. Konsthantverkscentrum. [Website: www.konsthantverk.info]. Redaktör Monika Sarstad. Arvinus Förlag, Stockholm 2008. 320 s. ill. 298 SEK/42 EUR.

Europeiskt porslin ur Hallwylska museets samlingar. Redaktör Gösta Sandell. Hallwylska Museet [Website: www.hallwylskamuseet.se]. Stockholm 2009. 192 s. ill. 160 SEK.

Boken om den svenska keramikern *Eva Hild* presenterades i samband med höstens utställning i Stockholm. Den innehåller många bilder, fotografier som försöker översätta hennes fantastiska former, ögonblicksbilder som försöker berätta om arbetet med att forma rymd och tomhet i vitt eller svart stengods.

Eva Hild finns till i gränslandet mellan konst och konsthantverk. Hennes skulpturer är gränslöst vackra samtidigt som de är kvalificerat konsthantverk. De är utförda i en tunn stengodslera som slipats till extra mjukhet i formerna. Det organiska formspråket känns ursprungligt med rötter i jordens tillblivelse, det för tankarna till urformer, till snäckor och skal och skelett. Formerna är aldrig lugna, de välver sig och virvlar mellan öppna och slutna rum. De känns helt unika samtidigt som de kan knytas till en modernistisk tradition med t.ex. Henry Moore och Constantin Brancusi, det påpekas varje gång vare sig det är sant eller inte. Kanske handlar det hela om en fråga var vi befinner oss, i en stor oformligt rymd på väg in i nebulosornas virvlar och svarta hål som slukar allt, till slut, oändligt långt bort i tid och rum.

Jönsson har i en väl filosofisk text tolkat in för mycket tankegods i skulpturerna, Eklund lägger tyngdvikten mer på kvaliteten, hantverkets kvalitet och processen i arbetet. Hur som helst, skulpturerna är fantastiska och boken kunde gärna ha varit ännu rikare illustrerad.

Skrifterna om *Wilhelm Kåge* och *Marianne Westman* är också de utgivna till utställningar vid respektive Gustavsbergs Porslinsmuseum och Rörstrand Museum i Lidköping. Det är två namn i svensk keramisk historia som är alltför välkända för att behöva presenteras närmare. Märith Ehn i sin skrift om Marianne Westman lyfter fram hennes populära bruksporlin med många olika mönster, t.ex. Picknick och Mon Amie, än idag uppskattade som bruksvara och samlarobjekt. Rörstrand kom f.ö. i höstas ut med en latte-kopp med Mon Amie. Petter Eklund i sin bok om Wilhelm Kåge betonar mer Kåges breda insatser under fyra decennier som konstnärlig ledare vid Gustavsberg, där han arbetar över hela skalan från bruksporlin i vackrare vardagsvara till konstpjäser som Argenta och Farstagods. Hans bok med sitt bredare folkhemsperspektiv kompletterar väl de senaste årens litet väl samlarorienterade böcker om Kåges keramik.

I *247 svenska konsthantverkare* är över en tredjedel keramik, kanske fler. De har alla fått en, några gånger två sidor att presentera sig på. Alla har uppenbarligen fått svara på (enkät)frågorna *Vilket material och tekniker arbetar du med?, I vilka sammanhang kan dina verk ses?, Var kan man köpa ditt konsthantverk?* Alla har fått med en eller flera bilder i färg. Det hela blir litet stereotyp och tradigt, men boken ger ett bra tvärsnitt av vad svenskt konsthantverk kan visa upp idag, och som sagt var man kan hitta det. Till detta finns också register och kartor över olika delar av Sverige med markeringar av var respektive konsthantverkare finns. Det har på så sätt blivit en god guidebok till svenskt konsthantverk likaväl som en bra översikt. Och man blir nog litet imponerad av bredd och variation, av kreativiteten, det håller man

nog med Staffan Bengtsson om, chefredaktør for Form, som han skriver i sitt forord.

Boken om *Europeiskt porslin ur Hallwylska Museets samlingar* ger oss ett helt annat tvärsnitt av en gången tid och av en samlares brede intressen och är också utkommen med anledning av en specialutställning. Wilhelmina von Hallwyl var en av Sveriges allra största samlare av konst och konsthantverk vid förra sekelskiftet. Sina inköp gjorde hon under resor i Europa, Afrika och Orienten med målet att skapa ett museum och hon och hennes man donerade 1920 samlingarna och palatset i centrala Stockholm till en stiftelse. Wilhelmina katalogiserade sina samlingar omsorgsfullt, 78 band tryckta i 110 exemplar som finns vid flera museer i Sverige och i andra länder! Samlingarna och samlandet finansierades med de medel hennes far byggt upp som ägare av skogsbolaget Ljusne-Woxna.

Samlingarna är till stora delar permanent utställda i palatset om ”Fyrtio rum och kök”, som en utställning hette. Porslinsinsamlingen består av nära tusen föremål varav många från 1700- och 1800-talen. Merparten av dåtidens mest kända europeiska manufakturere är företrädare; de svenska försöken är också belysta. Boken gör all rättvisa åt samlingen och utställningen och är skriven av ett flertal experter på de områden och fabriker de behandlar. Den inleds med ett par kapitel som behandlar samlingen och samlaren av Ingalill Jansson, redaktör och producent. Boken är försedd med en utförlig *Summary in English* och är tillika väl illustrerad med bra tagna porslinsbilder.

Bengt Nyström

Keramik aus Leidenschaft. Das Hetjens-Museum und seine Sammlungsgeschichte. Red. von Sally Schöne. Dietrich Reimer Verlag [Website: www.reimer-mann-verlag.de], Berlin 2009. 223 s. ill. litt. hf. 19,90 €.

Det tyske keramikmuseum Hetjens-Museum i Düsseldorf rundede i 2009 de første 100 år. Museet er et af Europas fineste specialmuseer for såvel historisk som moderne keramik. Blandt museets kendteste værker finder man – foruden en meget fin samling af tysk saltglaseret stentøj – en fantastisk samling ældre arbejder fra Fjernøsten, herunder en meget spektakulær kuppel af fajancefliser fra Pakistan, der daterer sig tilbage til 1600-tallet. Jeg kan absolut anbefale alle at give sig selv lejlighed til at opleve museet.

Ikke helt så begejstret er jeg for bogen *Keramik aus Leidenschaft*, som museet har udgivet i anledning af 100-året for museets åbning. Bogen, der er redigeret af Hetjens-Museum's nuværende direktør Dr. Sally Schöne, lader os i underoverskriften vide, at et

hovedærinde er at få fortalt selve historien omkring museet og dets samlinger. Først læser man om den tid i Tyskland, der muliggjorde museets etablering. Så stifter man bekendtskab med samlaren og museumsstifteren Laurenz Heinrich Hetjens, en fantastisk ildsjæl, der portrætteres, rigt dokumenteret, både som fagmenneske og som privatperson. Derpå følger fire lange artikler, én om hver af de fire direktører, som har drevet og udviklet museet frem til Sally Schönes egen nuværende æra. Det drejer sig om Heinrich Ritterfeld (direktør 1909-1953), Adalbert Klein (1953-1978), Joachim Naumann (1979-1996) og Bernd Hakenjos (1998-2006). Lyder indholdet umiddelbart lidt kedeligt? Hvis man er oprigtig interesseret i museumshistorie, er stoffet langt fra kedeligt, da hver af disse frontkæmpere har haft betydning for udformningen af den enestående keramiksamling, som museet besidder i dag.

Der er bare det lidt kedelige ved bogen, at den i udstyr med hensyn til layout og papirkvalitet, er udformet så stramt og diskret, spinkelt og sort/hvidt, at bogens atmosfære ville have passet langt bedre til en videnskabelig afhandling om f.eks. laboratoriekolber end til en jubilæumstryksag omkring noget så visuelt berigende som et keramikmuseum. De 34 farvefotos af i øvrigt smukke og spændende værker, som bogen rummer, er klassisk forvist til en blok af sider midt i bogen, ligesom skrifttyper og opsætning følger en så spinkel og forfint æstetik, at formentlig omtrent alle potentielle læsere, ud over den inderste kreds af interesserede omkring museet, falder fra, førend de når ret langt ind i bogen. Det er lidt synd; for bogens ærinde, nemlig dét at udbrede kendskabet til en helt central europæisk keramiksamling og dens historie, er ellers vigtigt nok!

Lise Seisbøll
Museumsdirektør
Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus

Iznik Ceramics and Tiles. In the Calouste Gulbenkian Collection. By Maria d'Orey Capucho Queiroz Ribeiro. Scala Publishers [Website: www.scalapublishers.com], London 2009. 136 s. ill. litt. noter. ib. 29,95 £.

Museu Calouste Gulbenkian er en af Lissabons topattraktioner og absolut et must [sammen med Museu de Arte Antiga og for kakkeliinteresserede også Museu Nacional do Azulejo].

Calouste Gulbenkian (1869-1955) var en særdeles velhavende armensk oliemagnat. På baggrund af sine evner til at opspore store olieforekomster i den asiatiske del af Tyrkiet spillede han en betydelig rolle som mellemmand mellem stormagterne og sultanerne i de olierige områder. I 1928 oprettede han Iraq Petroleum Company, hvor en aktiepost på 5 % gjor-

de ham umådelig rig. Med denne formue i ryggen kunne han dyrke sin passion for udsøgt kunst og kunsthåndværk. Under 2. Verdenskrig slog han sig ned i det neutrale Portugal og boede i Lissabon fra 1942 frem til sin død i 1955, hvor det viste sig, at han havde testamenteret størstedelen af sin formue og enestående samling til en fond - Calouste Gulbenkian Foundation.

Calouste Gulbenkian Foundation kunne så i 1969 åbne denne meget fine samling for offentligheden i Museu Calouste Gulbenkian. Museet dækker en periode på 4.000 år, lige fra tidlig egyptisk og mesopotamisk kunst; orientalsk og islamisk kunst, som stod hans hjerte nært; kunst fra Fjernøsten; fransk brugskunst fra 1700-tallet, europæisk kunst fra 1700- og 1800-tallet samt en fantastisk samling af smykker mv kreeret af René Lalique, som Gulbenkian var en god ven af.

Forfatteren Maria d'Orey Capucho Queiroz Ribeiros beskriver i *Iznik Ceramics and Tiles* 80 af Museu Calouste Gulbenkians vigtigste og mest repræsentative stykker keramik fra Izniks keramiske værksteder lige fra det tidlige 1500-tal frem til industriens nedtur i 1600-tallet, hvor produktionen ophørte helt omkring år 1800.

Forfatteren redegør indledningsvist for samlingens historie og kort for Izniks keramiske industri. Iznik-keramikken har oprindelse i den lille by Iznik i det vestlige Anatolien i Tyrket. Iznik-keramikken var oprindeligt en efterligning af kinesisk porcelæn, der var højt værdsat af de osmaniske sultaner. Man kunne ikke fremstille porcelæn som kineserne, men derimod fritteporcelæn. I Iznik anvendte man en masse, der bestod af et gråhvidt sandholdigt ler tilsat glaspulver (en fritte). Fritten blev tilsat, for at man kunne sintebrænde helt nede ved 900° C. Før brændingen blev genstanden dækket af et tyndt lag meget hvidt ler (en begitning), for at det skulle ligne det kinesisk porcelæn. Sammensætningen af massen forandrede sig dog gennem årene.

Efterhånden fjernede man sig også fra de kinesiske dekorationer og Iznik-keramikken fik sit eget udtryk, hvor stiliserede og ofte symmetriske motiver med blomster, blade, frugter og dyr ud over abstrakte baseret på disse planter og dyr var fremherskende. I midten af 1500-tallet udvidedes antallet af farver fra blå og hvidt til også at inkludere turkis, forskellige nuancer af grønt samt violet og sort, mens rødt blev en almindelig anvendt farve i slutningen af 1500-tallet.

Herefter følger bogens to hovedafsnit efter genstandstype: *Pottery* [tallerkener, fade, kander og skåle mv] og *Tiles* [paneler og friser]. *Pottery* udgør størstedelen med 60 genstande, mens der kun er beskrevet 20

paneler og friser i *Tiles*-afsnittet. Billedteksterne til de enkelte genstande er meget kortfattede og udelukkende af faktisk karakter. Afsnittet *Pottery* er kronologisk opdelt efter dekoration, som er Blue-and-white decoration, The evolution of the colour range (Slipware) og Polycromy (Flora decoration, Animal decoration, Eclecticisms, Turkey and Europe [reciprocal influence]). Forfatteren giver en kort indsigtfuld redegørelse for hver dekorationstypes fremkomst og udvikling.

Iznik Ceramics and Tiles er med sine 136 sider ikke stor af omfang, men absolut en meget fin introduktion til såvel samling som emne. Bogen er derudover en nydelse at få i hånden med dens pragtfulde store farvefotos af de 80 genstande, suppleret af adskillige detailfotos, så man får et meget fint indtryk af såvel farver som dekorationer. Bogen er en herlig appetitvækker til et snarligt [gen]besøg på museet.

Gunnar Jakobsen

Italian Renaissance Ceramics. A Catalogue of the British Museum Collection. By Dora Thornton and Timothy Wilson. British Museum Press [Website: www.britishmuseum.org], London 2009. 1-2 [Box set]. 816 s. ill. litt. noter. ib. 122,50 £/175 £.

British Museum er et af verdens ældste museer og samtidigt et af de største. Museet er en enestående oplevelse med sine fantastiske arkæologiske samlinger, der spænder fra forhistorisk til moderne tid og dækker hele verden, fra Ægypten, assyrere og sumerere til oldtidens grækere og romere og videre til Asien, Afrika og senere tiders Europa. I samlingen findes fund af alle arter og i alle dimensioner, som kan tage pusten fra enhver: Hele tempelbygninger, skulpturer, friser og relieffer, mumier, våben og religiøs kunst samt landkort, keramik og glas og endelig mønter og smykker.

Midt i denne mangfoldighed gemmer en af verdens bedste samlinger af italiensk renæssancekeramik, majolika, sig. Den omfatter knap 500 stykker majolika, og dens tyngdepunkt ligger på perioden fra omkring år 1450 og 150 år frem. På andre museer i London findes også store og udsøgte samlinger af majolika, f.eks. i Victoria & Albert Museum og i Wallace Collection. British Museums samling adskiller sig fra de øvrige ved, at den indeholder et meget stort antal værker, som bærer mærker og datering, og i nogle tilfælde er signerede. Det er oplysninger af enestående betydning, når det drejer sig om så gammel keramik, hvor en række usikkerhedsfaktorer ofte kan gøre det endog meget vanskeligt at afgøre, hvor et stykke er lavet og af hvem. En samling med mange "sikre" værker giver faste holdepunkter for vurderinger af, hvorledes en bestemt stil eller kunstner udviklede sig, hvorledes nye ideer blev spredt fra et

område til et andet, og hvornår og hvor man arbejdede i forskellige teknikker og med bestemte farver og glasurer.

En samling som British Museums kan på denne måde blive normgivende for en ny forståelse af genstande i en række andre samlinger rundt om i verden, der har et større antal af ikke mærkede og usikkert tilskrevne værker. For forskere indenfor området italiensk tin-glaseret lertøj, majolika, har denne usikkerhedsmargin igennem de sidste 100 år betydet, at man løbende har ændret opfattelse vedrørende malere, kronologi og tilskrivning af lokalitet, efterhånden som nye arkæologiske fund rundt om i Italien har rykket ved det allerede etablerede billede. At stadige omvurderinger er dagens orden, er ikke så mærkeligt, når man betænkter, at den italienske majolika blev fremstillet i et utal af værksteder, primært i et bælte fra Lombardiet til det sydlige Umbrien, i en række byer, der lå utrolig tæt på hinanden. Værkstederne i de enkelte byer konkurrerede med hinanden, malere skiftede arbejdsplads, modetendenser bredte sig hurtigt og ændrede sig efter efterspørgslen. En gennemarbejdet og detaljerig publikation af en så central samling som British Museums kan danne grundlag for fornyede lødige diskussioner i fagkredse mange år frem. Mange nye erkendelser vil være endeligt sat på plads, men hver generation ser fortsat på sin måde på stoffet og også fremtidige arkæologiske udgravninger vil kræve finjusteringer i helhedssynet på den italienske majolikas udvikling og historie, deri ligger netop emnets charme.

Bogen er i to bind på over 800 sider. I et indledende afsnit fortælles om samlingens tilblivelse. Majolika-samlingen i British Museum er tilkommet etapevis over en lang periode. Den ældste lille kerne går tilbage til museets grundlægger Hans Sloanes egen privatsamling erhvervet i 1753. De næste 100 år var fokus på helt andre områder i museets indsamlingspraksis, og først fra omkring 1850 begyndte majolika-erhvervelsen for alvor at tage fart. Man købte mindre grupper majolika fra en række privatsamlinger, bl.a. samlinger, som havde tilhørt kunstnere eller embedsmænd, der havde rejst eller virket i Italien. Igangsætter for disse initiativer var samlingens inspektør, A.W. Franks (1826-1897), der også selv købte fine stykker, som han senere donerede til museet. I anden halvdel af 1800-tallet kom en række store samlinger på auktion i London, og her kom Franks i et dilemma, for andre museer, først og fremmest det nyetablerede Victoria & Albert Museum (dengang under navnet South Kensington Museum indtil 1899) ønskede også at erhverve nogle af de samme genstande. Denne rivalisering var ødelæggende, og det var nødvendigt at lægge en stram erhvervespolitik, hvor British Museum primært skulle erhverve genstande af arkæologisk og kulturhistorisk interesse for samlingerne, mens Victoria & Albert Museum skulle erhverve

majolika, der kunne være stilforbilleder for samtidens kunsthåndværkere, altså eksempler af designhistorisk interesse. Grænsen var svær at trække, og der var naturligvis genstande, som begge museer ønskede, og hvor erhvervelsen kompliceredes af, at staten var indkøber til begge institutioner, og fonde også støttede begge institutioner. Det lykkedes dog Franks at opbygge en lødig og bredspektret samling. I den tidlige erhvervesfase havde interessen mest samlet sig om højrenæssancens arbejder, især arbejder med fortællende figurfremstillinger, *istoriati*. Et højdepunkt i erhvervelser fra denne periode netop af dokumenterede og mærkede stykker kom omkring år 1900 fra mangemillionæren Rothschilds samling, Waddesdon arven.

I tiden efter Første Verdenskrig sammenfaldende med den abstrakte kunsts gennembrud, vendte museers og samlers interesse sig imod et mere "primitivt" udtryk, altså tidlige stykker majolika med rent ornamentale dekorationer, og en fin gruppe af disse erhvervedes. Nu vendte museets erhvervespraksis sig igen i stigende grad mod andre områder. Samlingen er i de forløbne 60 år blevet suppleret punktvis med fine erhvervelser, senest i 2008 med to stykker fransk *istoriato*, der viser den franske traditions nære tilknytning til italienske forbilleder. Under 2. Verdenskrig gik en del af samlingen tabt, da en tysk bombe ramte lige ned i majolikasalens under et luftangreb i 1941 og ødelagde 21 stykker fuldstændigt og skadede mange andre.

Efter den indledende beskrivelse af samlingens erhverveshistorie følger det store kommenterede katalog, den første samlede præsentation nogensinde. Bogen er frugten af mere end 25 års studier i samlingen af de to forfattere, hvoraf den ene, Dora Thornton, er den ansvarlige inspektør for samlingen siden 1990, mens den anden, Timothy Wilson, var ansat i afdelingen fra 1980 til 1990, og nu fungerer i Ashmolean Museum i Oxford. Dora Thornton har tidligere skrevet om specialiserede emner på feltet og delaspæker vedr. samlingen i artikler i bøger og internationale tidsskrifter. Timothy Wilson skrev første gang om British Museums samling i 1985 og skrev et oversigtsværk om samlingen i 1987. Nu krones hans mangeårige studier med bidragene til dette værk, der repræsenterer det højere skoleridt i den krævende disciplin: kommenterede samlingskataloger. På dette område besidder Timothy Wilson herkuliske kræfter og har indenfor de seneste år publiceret et utal af artikler og flere fagligt tilbunds-gående, forskningsbaserede kataloger bl.a. til samlingen i Ashmolean i Oxford i 1989 og igen i 2003 samt leveret hovedbidraget til kataloget over samlingen tilhørende Fondazione Cassa di Risparmio i Perugia i 2006-2007. At han også har fundet plads til at skrive hovedparten af dette katalog er imponerende.

I indledningen gør forfatterne rede for, at de ikke har inkluderet hele samlingen i kataloget. En gruppe på ca. 50 stykker blyglaseret og sporadisk dekoreret keramik fra Orvietoområdet, en art protomajolika, er ikke medtaget, bl.a. fordi stykkernes ægthed er usikker, og de er af uegal kvalitet. En anden gruppe, som er udeladt, er helt sene stykker keramik, som viser majolikatradsitionens videreførelse i det 18. og 19. århundrede. Dele af dette materiale blev præsenteret i et udstillingskatalog fra 1987. Den sidste beslutning beklager anmelderen lidt, idet det ville perspektivere renæssanceperiodens majolika yderligere, hvis senere århundreders stilpåvirkninger og brug af denne keramiktradition blev beskrevet og vist i kataloget. Men - med et katalog på allerede over 800 sider, er forfatterens beslutning forståelig. Til gengæld inkluderes flere andre grupper keramik i kataloget. En er blyglaseret keramik fra Norditalien med delvis indridsede dekorationer, såkaldt sgraffito keramik, som kronologisk og motivmæssigt er beslægtet med majolikaen og derfor hensigtsmæssigt at beskrive sammen med denne. En anden er flere stykker af det første porcelæn, man fremstillede i Europa, det yderst sjældne Medici-porcelæn. Grunden til at inkludere stykker af en helt anden teknik i majolikasammenhængen er, at samlere og museer i begyndelsen af 1800-tallet troede, at de tilhørte majolikagruppen. Først senere identificeredes de som porcelæn. Bogen indeholder også et særskilt afsnit om fliser samt et afsnit om forfalskninger og moderne stykker. Med disse tillæg kommer antallet af beskrevne katalognumre op på 473 numre.

Bogens katalogdel er opbygget således, at den overordnede inddeling er kronologisk og delt i tre hovedgrupper: 14. og 15 årh. samlet og det 16. og 17. årh. hver for sig. De tre grupper er hver underinddelt geografisk fra nord til syd i Italien. I gruppe to, der omfatter højrenæssancen, er der yderligere underinddelinger af flere geografiske områder, fordi mange værker kan tilskrives en bestemt by og en række navngivne malere, som behandles i hver deres afsnit. Her er også inkluderet nogle få franske stykker majolika, fordi de i udførelse baserer sig fuldstændig på principperne fra den italienske tradition. Hver hovedgruppe afsluttes med et lille afsnit om stykker, der kun med stor usikkerhed kan stedbestemmes. I den overordnede struktur følger beskrivelsen af hvert enkelt katalognummer samme klassiske katalogiseringsprincipper værket igennem. Teksten er overskueligt sat op dobbeltspaltet. Tekstlængden for hvert nummer er yderst varieret afhængigt af stykkets vigtighed. Hvert nummer indledes med en række generelle oplysninger som betegnelse for art: *vase*, *fad*, *fragment* osv. efterfulgt af sted og datering. Så følger i mindre skrift proveniens og en grundig beskrivelse, mål og bevaringstilstand. Derefter følger bibliografi for stykket og et kommentar afsnit med noter. Kommentarafrsnittet er rettet mod specialister,

og er for læseren langt det mest interessante. Her udfoldes diskussionen om et stykkes ægthed og stilistiske særpræg eller motiv, og her har forfatterne virkelig mulighed for at bringe ny viden for dagen i en række detaljerede analyser. På forbilledlig vis opsummeres forskningstraditionen med grundige henvisninger til tidligere forfattere og ikke kun i engelsksproget litteratur. Det sker koncentreret og med mange henvisninger, der kræver et forhåndskendskab til litteraturen om emnet for at få det fulde udbytte af kommentarerne. Der argumenteres detaljeret i forhold til den tidligere "Stand der Forschung".

Kommentarafrsnittene for de enkelte numre varierer fra fem eller ti linjer op til fem til seks sider, alt efter stykkernes betydning. Hvad der især muliggør, at læseren virkelig kan engagere sig i diskussionen af de enkelte stykker og tage stilling til dem, er bogens fremragende fotoside, varetaget af fotografen Saul Peckham, der til hvert nummer har flere billeder. Her er der ikke sparet på noget: Tallerkener og fader er afbildet med både for- og bagside, og de tredimensionelle genstande med vuer fra flere sider, så man kan se alle motiver på f.eks. en krukke. Dertil kommer gengivelser af fortegninger og stikforlæg, hvor det er relevant, samt i nogle tilfælde stregtegninger med et snit af en genstand, der viser lergodsets tykkelse og form. Værkets fotostandard overgår, hvad man normalt har set i engelske kataloger; men er på niveau med, hvad der er brugt i nyere tyske og for den sags skyld også danske publikationer. Forfatterne har delt stoffet efter områder og kunstnere, men har kollektivt sammenskrevet teksten til sidst.

Efter kataloget følger et appendiks, der omhandler de stykker majolika, som gik tabt i 2. Verdenskrig. Et andet appendiks beskriver resultaterne af at anvende de analysemetoder, man har til at datere lertøj. En er NNA, eller neutronaktiveringsmetoden, en anden metode, som er anvendt sporadisk, er termoluminiscens. Bogen slutter med en ordliste, en meget grundig bibliografi og et godt emne- og navneindeks.

Det er naturligvis ikke muligt med næsten 500 katalognumre at gå ind på blot en rimelig diskussion af alle eller et flertal af numrene. I stedet beskrives de enkelte gruppers grundkarakter kort med fokus på udvalgte numre, der både kan give et indtryk af samlingens bedste stykker, og et indtryk af de problemstillinger, forfatterne har arbejdet med. Den tidlige gruppe omfatter 59 numre, primært skåle, kander og apotekerkrucker, der er dekorerede i blå med geometriske mønstre eller egebladsborter eller med groft skitserede portræthoveder i profil og ornamentborter, i en farvesætning med tre til fire farver. Et af de mest spektakulære stykker i denne gruppe, er såmænd nr. 1, en stor flise (26 x 26 cm) med en figurfremstilling af en indtagende Maria med

barnet. Den er ikke blot det tidligst kendte eksempel på et istoriato motiv, men også på dateret og signeret majolika. Den bærer årstallet 1493 og er signeret af en Giorgio fra Lombardiet, en maler man p.t. ikke kender andre værker af. Et andet stykke, en krukke med fire jagtskener på baggrund af en ornamentbort med rød-orange farve kan demonstrere, hvorledes tilskrivningspraksis i majolika til stadighed ændres. Da stykket kom ind i samlingen i 1855, vurderede man ud fra et kvalificeret stilistisk skøn, at den nok var malet i Faenza. Senere fandt man beslægtede stykker i både Forli, Siena og Deruta og kom i tvivl. Nu har nye udgravninger i Pesaro efter 1984 afdækket tilsvarende stykker, som gør det sandsynligt, at krukken er malet der.

Gruppe to beskriver katalognumrene 56 til 344 med en perlerække af spektakulære stykker. Her underinddeles områder og byer yderligere i malere, for samlingen rummer et unikt materiale af værker udført af højrenæssancens kendteste malere. Fade og tallerkener og dele af servicer dominerer. Det var i byen Urbino, man i særlig grad specialiserede sig i figurmaleri med temaer hentet i historie, mytologi eller kristendom. Den maler, som først arbejdede på feltet, var Nicola da Urbino. Denne samling rummer et af de fem helt sikre værker af maleren i verden og i alt 7 værker, der med stor sandsynlighed kan tilskrives ham. Senere kom yngre repræsentanter som den legendariske Francesco Xanto Avelli, af hvem samlingen rummer 17 værker, malet mellem 1525 og 1542. Samlingens rige repræsentation giver forfatterne mulighed for at opsummere hidtidig forskning og tillægge nye detaljer i deres beskrivelse og fortolkning af de aktuelle værker. Konturen af en kunstner som Nicola begyndte først for alvor at tegne sig fra 1855, hvor han blev identificeret af Franks. Det hidtidige højdepunkt i Xantoforskningen kom med en udstilling og et katalog ved John Mallet publiceret af Wallace Collection i 2007, et grundlag forfatterne her kan trække på, men ikke havde mulighed for at studere i detaljer, før deres tekst gik til tryk. I disse kapitler går meget af diskussionen på dels, om et værk med sikkerhed kan tilskrives kunstneren, og hvis det er signeret på en diskussion af motivet og dets mulige litterære og billedmæssige forlæg. De sidste kan ofte findes i stik i illustrerede bøger fra tiden. Det interessante ved højrenæssancens istoriati er netop, at de blev til i et intellektuelt miljø, hvor subtile litterære referencer spillede en rolle for køberne, og hvor en pointe i at bestille disse værker bestod i at teste og imponere sine gæster med temaerne og vise sin egen indsigt i samtidens litteratur.

I dag er steldele fra flere af renæssancens servicer spredt ud over museer og samlinger overalt i verden. Det er nyttigt, at forfatterne under de enkelte katalognumre anfører, hvor beslægtede eksemplarer kan findes. Et særskilt afsnit helliges i katalogets sidste

del fire eksempler på sjældent Medici-porcelæn, det første porcelæn fremstillet i Europa. Det var en særlig smuk type blødt porcelæn produceret i Firenze i perioden 1574 til ca. 1618. Porcelænets dekorationer var inspireret af Mingporcelænets blå ornamentik eller istoriato majolikaens figurfremstillinger.

Med denne publikation har British Museum fået en værdig synliggørelse af en pragtfuld samling. Bogen er først og fremmest rettet mod fagfolk, specialister på området italiensk majolika, der i forvejen kender noget til forskningstraditionen indenfor emnet og kan tage stilling til, om de to forfatters antagelser forekommer rimelige i forhold til tidligere publikationer på området. Forfatterens skrivestil er imidlertid let tilgængelig, og debatformen i kommentarafsnittene af en art, der lever op til de bedste britiske traditioner for kvalificeret information om komplicerede forskningsresultater skrevet i et levende og forståeligt sprog. På denne måde har bogen også sin værdi for den alment interesserede læser som opslagsværk og referencelitteratur. Her anskueliggøres, hvilke redskaber og problemstillinger, der arbejdes med i keramikforskning, når det drejer sig om at bedømme keramik med adskillige århundreder på bagen. Metode og arbejdsform ville uden videre kunne overføres på arbejde med f.eks. østasiatisk keramik, hvor mange parallelle problemstillinger gør sig gældende. Det er blot at ønske tillykke til museet, som har sørget for, at et så krævende og lødigt projekt kunne gennemføres og publiceres og til de to forfattere, som hermed har skabt et nyt standardværk i majolikaforskningen, som vil have værdi mange år frem.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, cand.mag. og mag.art.
Det danske Kunstindustrimuseum

Fürstliche Majolika. Das Majolika-Service für Herzog Albrecht V. von Bayern. Von Gudrun Szczebanek. Schriftenreihe der Gesellschaft der Keramikfreunde, Band III. Hirmer Verlag [Website: www.hirmerverlag.de], München 2009. 320 s. ill. litt. noter. personregister. ib. 95 €.

Bogen er udgivet i den fornemme skriftserie, som det tyske Gesellschaft der Keramikfreunde forestår. I serien publiceres keramikhistorisk speciallitteratur, der ellers ville have få muligheder for offentliggørelse, på grund af emnernes ikke-kommercielle karakter. Skriftserien består af videnskabelige afhandlinger, der detaljeret behandler specielle keramiske emner med udgangspunkt i særlige dele af offentlige samlinger. (Cf. anmeldelse i *keramiske noter* 23/2006 "Die Galerie der Meißener Tiere · Die Menagerie Augusts des Starken für das Japanische Palais in Dresden" af Samuel Wittver. [Schriftenreihe der Gesellschaft der Keramikfreunde, Bind 1, Hirmer Verlag, München 2005] og *keramiske noter* 29/2009 og „Frankenthaler

Porzellan 1-3“ af Barbara Beaucamp-Markowsky [Schriftenreihe der Gesellschaft der Keramikfreunde, Bind II, 1-3, Hirmer Verlag, München 2008-11]). Her er tale om dybdegående historiske keramikstudier. De involverer såvel kunst- og kulturhistoriske, som ikonografiske og museologiske tilgange og perspektiverer det keramiske stof på nye måder. Publikationerne er forskningsrelaterede, men skrevet i en form, der formidler materialet på en interessant måde for et generelt keramikinteresseret publikum. Takket være generøse donationer først og fremmest fra Ceramica-stiftung Basel fremtræder publikationerne desuden usædvanligt velillustrerede, hvilket supplerer læsningen fint, og anskueliggør stoffet på en visuelt stimulerende måde.

Den aktuelle publikation realiserer mange af de ovennævnte kvaliteter. Den er velskrevet, introducerer emnets generelle problemstillinger godt og har en utrolig detaljeringsgrad især i det kommenterede katalog.

Bogen omhandler italiensk majolika, mere specifikt et bestemt majolikaservice. I megen nyere litteratur om italiensk majolika består hovedopgaven for forskeren i at undersøge fortidens tilskrivningspraksis for keramikken og siden at revidere tilskrivninger til byer, værksteder og måske enkelte malere ud fra fund af nyt materiale. Dernæst kan man på grundlag af stilhistoriske studier diskutere tilskrivninger, dateringer og dekorationspraksis mere overordnet. I denne afhandling er præmisserne for opgaven på mange måder modsat, for bogen omhandler et majolikaservice, om hvilket man både ved, hvor det blev fremstillet, af hvem, hvornår og hvem aftageren var.

I 1576 fremstilledes i byen Faenza i Leonardo di Ascanio Bettisis værksted et majolikaservice til hertug Albrecht V af Bayern (1528-1579). Servicet var et pragtservice formodentlig på oprindelig knap 200 dele, hvoraf 108 stadig er bevaret. Det er dermed et af de største bevarede majolikaservicer fra renæssancen. I renæssanceperioden blev Faenza kendt for en særlig type majolika, kaldet *bianchi*, hvor den hvide glasur var fremtrædende kun brudt af skitseprægede, malede dekorationer, som regel udført i tre farver: gul, brun-orange og blå. Malestilen kaldes *stile compendiaro*. Denne type majolika udførtes formodentlig først i maleren Virgilio Calamellis værksted i Faenza, hvor Bettisi var oplært. Den gav senere materialet sit navn fajance (afledt af *Faenza*) på en række europæiske sprog. Albrecht V's service er udført i denne teknik.

Forfatteren har undersøgt mange aspekter af dette services historie. Bogen indledes af en fortællende del opdelt i 7 kapitler. I det første kapitel gives en kortfattet, generel introduktion til materialet italiensk majolika, til majolikateknikken, dens udbredelse og

karakteristika (s. 10-13). I næste kapitel rettes blikket imod Bayern og bestilleren Albrecht V og hans hof i München (s. 13-17). Der fortæles om hans kulturelle initiativer og hans aktiviteter som bygherre og kunstsamler. Albrechts forbindelser til kunstcentre rundt om i Europa fra Italien til Prag og Antwerpen omtales, og hans ambitioner om kulturelt at figurere som en renæssancefyrste efter italiensk forbillede. Betydning for hans evne til at skabe et kulturelt hofmiljø på et vist niveau havde det også, at han var indgift i den østrigske kejserfamilie, Habsburgerne.

I det efterfølgende kapitel følger en introducerende beskrivelse af servicet, af teknik, dekoration og værksted (s. 19-25). Dette leder op til bogens hovedtema og centrale kapitel, en ikonografisk undersøgelse af motiverne på servicets dele, og et forsøg på at finde forlæggene til motiverne både i form af skriftlige kilder og billedforlæg først og fremmest fra bogillustrationer (s. 27-45). Det er her bogens virkelig fortjeneste er. Der ligger et krævende detektivarbejde i de studier, forfatteren har foretaget af italiensk illustreret litteratur fra 1400-tallets anden halvdel til midten af 1500-tallet. I datidens bibellitteratur og i historiske og mytologiske værker identificerer hun overbevisende en række kilder, som appliceres på servicets malede motiver. Hun redegør detaljeret for de litterære værkers art og indhold og for forskelle og ligheder imellem forskellige udgaver af bøgerne. Dette fortælles på en engagerende måde, og den minutøse gennemgang tjener som udgangspunkt for bogens tre næste kapitler. I kapitel 5 og 6 fokuseres der igen på det bayeriske hof og de tanker, en renæssancefyrste kunne have med at bestille et service med religiøse scenerier og mytologiske og historiske emner, der kunne spejle hans egen tid og regering bl.a. i den romerske oldtid (s. 46-66). Motivernes rolle generelt som fyrstespejl og ideal sammenlignes med andre lignende præentioner i beslægtede bestillinger til bl.a. det bayeriske hof før og efter. Nyt kildemateriale inddrages i forsøget på at efterspore, hvorledes servicet blev brugt i tidens hofceremoniel, og dernæst afdekkes det, hvilke scener, der blev bestilt til servicet. På alle steldele figurerer fyrstens våbenskjold. De fortællende scener fordeler sig således, at en mindre gruppe på 6 tallerkener blev dekoreret med bibelske motiver, alle fra Det gamle Testamente. En langt større gruppe på 33 er dekoreret med scener fra antikkens mytologi, hentet i den romerske forfatter Ovids *Metamorfoser* (Forvandlinger). Næsten halvdelen af servicet, 60 dele, er derimod dekoreret med scener fra antikkens romerske historie. Her blev der brugt forskellige kilder. En var Caius Julius Caesars bog om borgerkrigen, *Bellum Civile*, en anden var Titus Livius' romerske historie, *Ab urbe condita*. Yderligere en række scener er formodentlig fra romersk historie, men her har kildegrundlaget endnu ikke kunnet identificeres, så der er et stykke arbejde at gøre for fremtidig forskning. Det var kutyme at

forsyne denne type keramik med korte påskrifter ofte på bagsiden, der beskrev emnet, men de er langt fra altid til at dechiffrere i dag.

Et centralt spørgsmål er, hvorfor netop disse scener blev valgt? Her er en af forfatterens pointer, at temaerne kan paralleliseres med dekorationer i de rum i fyrstens residenser, som blev dekoreret i samme årrække, og hvor man kunne forestille sig, at servicet blev brugt. Bl.a. ud fra steldelens formater argumenterer Szczepanek overbevisende for, at de religiøse, mytologiske og historiske steldele ikke blev brugt samtidig, men til præsentation på buffeter efter tur til forskellige dele af måltidet. Hun forestiller sig således ikke, som man formoder i sammenhæng med en del andre servicer med motiver af denne karakter, at de kun stod til skue, som udstilling ved hoffester, men havde en reel funktion som fade i banketterne.

I kapitel 7 rettes fokus imod servicets enkelte dele i et meget grundigt kommenteret katalog. Hver servicedel beskrives og afbildes for sig i helsides illustrationer ledsaget af mindre billeder af motivforlæggene og en kommentar (s. 79-290). Her kan læseren ved selvsyn efterprøve, om forfatterens identifikation af forskellige motivforlæg holder, når man sammenligner med den afbildede majolikagenstand. Identifikationerne virker troværdige, og samtidig er kataloget en utrolig nyttig kilde for fremtidige studier af italiensk majolika, idet en næsten 500 år gammel illustreret litteratur, som kun i meget begrænset målestok findes tilgængelig for offentligheden i specialbiblioteker, nu tilgængeliggøres i billedform. Sandsynligheden for, at nogle af de identificerede motiver vil dukke op på andre majolikastykker, er temmelig stor. Når et værksted havde indarbejdet et motiv og fik succes med det, lå der en kommerciel interesse i at bruge det flere gange. En ting er ret usædvanligt ved denne bestilling. Normalt var det malere fra byen Urbino, der havde specialiseret sig i at male netop den motivgenre og i en helt anden stil, end den, malerne i Faenza brugte. Måske beroede placeringen af denne bestilling i netop Faenzaværkstedet på fyrstens personlige smag? Til sidst i kataloget gøres der rede for, hvilke servicedele, der blev tilintetgjort under 2. Verdenskrig, og hvor de bevarede dele af stellet findes i dag. Hovedparten af stellet findes i forskellige offentlige samlinger i München, bl.a. i Bayerische Nationalmuseum og Antiquarium i Münchens Residenz. Et antal genstande findes i museer i Cambridge, Faenza, Paris og Sèvres, mens et fåtal er i privateje.

Kapitel 8, der er bogens sidste kapitel (s. 295-320), indeholder trykte arkivalier, bibliografi, navne- og emneregistre.

Samlet betragtet skildrer publikationen medrivende det spændende detektivarbejde, der er et grundelement i al god forskning, og den eksemplificerer, at et

service set i en bredere kunst- og kulturhistorisk kontekst kan være langt mere end "blot" et spisestel. Dette service var en kostbarhed, og er et eksempel på, hvorledes keramik kunne have stor betydning i fortidens hofkultur og for fyrsternes selviscenesættelse. Bogen er ikke letlæst, men bygget systematisk og logisk op i et letflydende sprog, der sammen med det fremragende billedmateriale gør læsningen til en fornøjelse. Man følger med spænding forfatterens afdækning af nye facts omkring servicet og overraskes over, hvor gode historier, der ligger gemt i noget, der måske ved første blik kunne ligne endnu en gruppe ret ens tallerkener og skåle af ældre dato.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, cand.mag. og mag.art.
Det danske Kunstindustrimuseum

The Hockemeyer Collection * 20th Century Italian Ceramic Art. By Lisa Hockemeyer. Hirmer Verlag [www.hirmer.de], München 2009. 240 s. ill. litt. noter. engelsk og tysk tekst med italiensk tekst på indlagt hefte på 15 s. ib. 85 €.

Samlere og samlinger er spændende at stifte bekendtskab med og således også *Hockmeyers*, hvis samling udelukkende består af italiensk keramik fra det 20. århundrede med en del fra 1930'erne, dog mest fra 40'erne, 50'erne og 60'erne. Samlingen er ikke egentlig brugsrelateret, men for størstedelens vedkommende af mere skulpturel karakter og i stort omfang dekoreret.

Bogen indledes med et essay af Gillo Dorfles, som giver en udmærket introduktion til Hockmeyers og deres samling, mens et kunsthistorisk essay af Lisa Hockemeyer giver et fint billede af 1900-tallets italienske keramik og dets udvikling, af såvel de keramiske værksteder som deres forhold til kunstnerkeramikken. Lisa Hockemeyer er af den opfattelse, at keramikken i det 20. århundredes Italien adskiller sig væsentligt fra keramikken i det øvrige Europa, og at den italienske kunstnerkeramik af forskellige årsager i høj grad er overset.

I katalogdelen gengives 60 udvalgte værker, som for nylig har været vist på en udstilling i London, hvortil bogen er udkommet. De 60 arbejder repræsenterer 23 forskellige italienske keramikere og kunstnere, som er meget forskellige af udtryk, men for de flestes vedkommende også meget præget af den tid, som de er udrundet af. Værkerne er gengivet med fine helsidefotos, hvor hvert værk beskrives med hensyn til teknik såvel som værket ofte placeres i kunstnerens øvre samtidigt med, at der drages sammenligninger til andre kunstneres samtidige arbejder og inspirationskilder.

Bogen afsluttes på udmærket vis med biografier af de i samlingen repræsenterede keramikere og kunstnere, hvilket især for os, der ikke har noget større kendskab til italiensk keramik, keramikere og kunstnere, er med til at øge forståelsen af de gengivne arbejder. Hertil kommer så en omfattende litteraturoversigt.

Med *The Hockemeyer Collection * 20th Century Italian Ceramic Art* har den italienske kunstnerkeramik i det 20. århundrede i hvert fald fået et væsentligt talerør. Blandt samlingens bedst kendte kunstnere finder man først og fremmest Lucio Fontana, som er velrepræsenteret med mange fine værker. Af andre spændende og kendte kunstnere må nævnes Marino Marini, Arturo Martini, Salvatore Meli og Fausto Melotti.

Bogen bidrager, sammen med Valerio Terrarolis meget informative bog om *Italian Art Ceramics 1900-1950* [Forlaget Skira, 2007 – anmeldt i *keramiske noter* 26/2007], som omhandler landets keramiske industris produktion i første halvdel af 1900-tallet, til at fuldstændiggøre billedet af den keramiske produktion i Italien i det 20. århundrede. Begge bøger må derfor siges at være et must for den, der interesserer sig for det 20. århundredes italienske keramik.

Gunnar Jakobsen

Contemporary Ceramics by Emmanuel Cooper. Thames & Hudson [Website: www.thameshudson.co.uk], London 2009. 304 s. ill. index. ib. 24,95 £.

Den grundlæggende idé med denne bog er at give et meget bredt indtryk af, hvor forskelligartet arbejdet med keramik tager sig ud i slutningen af det 21. århundredes første årti – worldwide. Det er naturligvis både selve dens *raison d'être* og samtidig dens store begrænsning. Der vises værker af omkring 300 udøvere (i øvrigt med danske keramikere godt repræsenteret), fordelt på mere end 600 illustrationer og der er faktisk mange rigtig gode værker imellem. Det er først og fremmest endnu en billedbog, velegnet til at bladre igennem med let hånd og hvor de enkelte viste værker må forsøge at tale for sig selv i den kakofoniske strøm, som bogen tilbyder.

Men bogen vil gerne mere end det, jf. titlen om det nutidige. Den er inddelt i 5 afsnit: *Beyond Utility: The Useful Pot*; *Defining Space: The Vessel as Container and as Metaphor*; *Mind the Gap: Sculptural Form in Clay*; *A Sense of Space: Installation, Site Specific, Environmental*; *The Line of Beauty: Studio, Design and Industry*.

Med denne opdeling forsøger forfatteren at tegne konturerne af nogle tidstypiske tendenser indenfor

arbejdet med ler. Samtidig er enhver antydning af geografiske tilhørsforhold for kunstnerne ophævet i selve bogen, hvilket for en overfladisk betragtning måske giver god mening, da vi jo alle angiveligt er del af det globale samfund, hvor inspirationen flyder frit på tværs af hvad som helst. Men spørgsmålet er naturligvis om ikke et lokalt tilhørsforhold af én eller anden karakter (keramisk tradition, uddannelsesmæssigt, politisk, o.a.) alligevel ikke er en væsentlig nøgle til en dybere forståelse af i hvert fald de værker, som hæver sig op over den almindelige idémæssige påvirkning og kopiering ud fra diverse tidsskrifter.

De enkelte afsnit introduceres af tekster, der desværre ikke formår at gøre én meget klogere på de aktuelle tendenser. De ultrakorte kommentarer til de enkelte kunstners praksis flyder i en lind strøm; der drages paralleller over stok og sten og ønsket om at få så mange som muligt nævnt resulterer i unødvendigt mange almindeligheder. Specielt i afsnittet med den sigende titel *Mind the Gap*, som er bogens største, ender med at være en kæmpecontainer, der kan rumme alskens keramiske udtryk, som dybest set ikke har andet til fælles end fraværet af det funktionelle aspekt. I de øvrige afsnit er begrundelserne for kategoriseringen mere åbenbar, selvom det kan virke lidt tilfældigt, hvem og hvad der er blevet inkluderet. Eksempelvis er egentlig stedsspecifik keramisk udsmykning af arkitektur kun i ringe grad repræsenteret.

Ved gennemlæsning falder man over den manglende konsistens i billedteksterne, der virker uredigerede (dog er der altid årstal og mål; men f.eks. oplyses det ikke om tingene befinder i tilgængelige samlinger, hvis det skulle være tilfældet), og i kapitelteksterne er der ingen sidehenvisninger til billederne af de værker, der omtales, hvilket sender én på en irriterende evig jagt frem og tilbage i bogen for at finde syn for sagen.

Bogen har et afsluttende afsnit med biografier og de obligatoriske artist's statements og en mærkelig liste over museer og samlinger verden over. Her er f.eks. Kunstindustrimuseet udeladt, mens The Royal Copenhagen Collection på Amagertorv er taget med, selv om den blev nedtaget for et års tid siden. Og i Kina er der åbenbart kun én samling, der er værd at nævne.

Emmanuel Cooper er som bekendt redaktør af *Ceramic Review* og bogen bærer da også umiskendeligt præg af et anglo-amerikansk blik på en nutidig keramisk verdensscene. Hvis man kan se bort fra fornemmelsen af sjuksk her og der, tilbyder bogen et overdådigt visuelt katalog over nutidig keramik – måske især til den i forvejen orienterede læser, som selv kan se værkerne i en større historisk sammenhæng.

Martin Bodilsen Kaldahl

Modern British Potters & Their Studios. By David Whiting with Studio Photographs by Jay Goldmark. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2009. 176 s. ill. litt. hf. 29,99 £.

David Whitings bog *Modern British Potters & Their Studios* er en grundig præsentation af et lille udsnit af Englands mange markante nutidige keramikere. Teksten fortæller indgående om den enkelte keramikers baggrund og miljø. Bogen er rigt illustreret med fotografier af keramikeren og hans/hendes værksted samt arbejder, taget af den dygtige fotograf Jay Goldmark.

Valget af de 24 keramikere er meget bredt. Det går lige fra Clive Bowen, Phil Rogers, Jim Malone over Walter Keeler, Sandy Brown til Claire Curneen og Michael Flynn.

Det er en stor flot og gedigen bog i rækken af keramiske portrætter, som jeg absolut vil anbefale, selv om jeg i bogen nok savner flere af de andre gode engelske keramikere.

Hans Börjesson

Grayson Perry. By Jacky Klein. Thames & Hudson [Website: www.thameshudson.co.uk], London 2009. 256 s. ill. litt. noter. index. ib. 35 £.

Grayson Perry (f 1960) er en meget spændende og særpræget engelsk kunstner, som har gjort keramikken til sit hovedmedie. Grayson Perry blev først rigtig kendt, da han meget overraskende vandt den prestigefyldte Turner Prize i 2003. Væsentlig for tildelingen af prisen var, at han i 2002 havde haft en succesfuld særudstilling på Stedelijk Museum i Amsterdam.

Prisen modtog han klædt som sit alter ego "Claire", idet et andet særkende for Grayson Perry er, at han som transvestit ofte optræder i det offentlige rum iklædt kvindekæder.

On 7 December 2003, wearing a lilac satin babydoll dress, frilly socks and red pumps, Grayson Perry stepped up to the podium in Tate Britain's grand Duveen galleries to receive one of the art world's most coveted accolades, the Turner Prize. It was a moment of apotheosis.

Grayson Perry dimitterede fra Portsmouth Polytechnic i 1982 med en BA i "fine arts". Efteråret 1983 startede han på at tage "pottery evening classes" og blev hurtigt begejstret for den fysiske proces i arbejdet med leret. Allerede i 1984 havde han så sin første separatudstilling med keramik i et London-galleri.

Fra første færd valgte Grayson Perry at lave fæde og vaser, hvis flader er velegnede til at fortælle en historie på, frem for mere funktionelle ting som kopper

o.lign. Hans vaser er klassiske i formen og motiverne ofte af seksuel karakter, seksuelle perversioner, sado-masochisme, transvestisme samt politisk satire, krig og ødelæggelse.

Ofte optræder han også selv på sine vaser som sit alter ego "Claire", som er meget selvudleverende, og der udvises ingen tilbageholdenhed med at vise Claires virkelige køn.

Han benytter sig af collager, hvor der indgår fotografier [ofte af ham selv i kvindekæder] og tegninger, som har tætte relationer til tegneserier med talebobler, samt ofte også med længere tekster. Hans keramiske udtryk er overraskende og fantasifuld – han er helt sin egen, samtidigt med at han udtrykker noget universelt om nutiden og menneskets livsvilkår.

Grayson Perry følger i øvrigt heller ikke tidens trend for etablerede kunstnere med at beskæftige en hel flok assistenter til at udføre det grove arbejde, for ikke at sige hele arbejdet, nej han laver selv sine arbejder helt fra bunden, for som han siger "I want my fingerprint to be on the work". Hvis man følger hans arbejder over årene, så ser man også, at han har udviklet sin håndværksmæssige kunnen.

I bogen er fortrinsvist gengivet keramik, men vi finder også eksempler både på arbejder i papir samt mere skulpturelle ting såvel i bronze som i ler, arbejder der absolut er ligeså spændende som de keramiske fæde og vaser.

De gengivne mere end 150 værker er fyldigt kommenteret af Grayson Perry, hvilket giver bogen en ekstra dimension og bidrager til at give en dybere indsigt i hans kunst, forestillingsverden og kreative proces samt inspirationskilder. Disse tekster er i sig selv små historier, som man læser med stor fornøjelse og bliver klogere af samt supplerer Jacky Kleins mere kunsthistoriske tekster på udmærket vis.

Secret woman. This pot was about my acknowledgment of Claire as a central plank of my creative drive. I was already starting to build up a narrative of her, a sort of internal iconography. Here, there's an angel figure with a hard-on and Claire, wearing a dress from the office, appears with a halo, patting the angel on the shoulder. It's like the spirit of my femininity descending to earth and blessing me with inspiration. There is also an elfin-looking boy in a suit, perhaps as a more integrated idea of the male and female.

Bogen er opdelt efter de temaer, som beskæftiger Grayson Perry, indledende med en introduction mapping the world of grayson perry · 1 beginnings · 2 class · 3 war and conflict · 4 sex and gender · 5 religion and folk culture · 6 inner landscapes · 7 the art world · 8 pottery and aesthetics, hvorefter der følger noter, udstillingsoversigt, en selektiv bibliografi samt index mv.

Bogen er i stort format og rigt illustreret med 329 fotos, hvoraf de 313 er i farve, så man virkelig får et godt indtryk af Grayson Perrys arbejder. En væsentlig monografi, der byder på visuelle overraskelser og fornøjelig og spændende læsning. Grayson Perry bliver man ikke sådan fædig med.

Gunnar Jakobsen

Gilbert Portanier · Œuvres 2000-2008. Von Peter Nickl & Susan Jefferies. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2009. 200 s. ill. engelsk, fransk og tysk tekst. ib. 49,80 €.

Ligeså sprudlende som selve den sydfranske keramik-by Vallauris, der ligger mellem Cannes og Nice, er den nye store bog, der er kommet om den keramiske kunstner Gilbert Portanier (f. 1926 i Cannes), der i over 60 år har boet og arbejdet i den lille by nær Azurkysten. Portanier er uddannet billedkunstner fra École des Beaux-Arts i Paris allerede i slutningen af 1940'erne, og allerede fra studietiden og frem har han haft kontakt til og hentet inspiration fra ældre kunstnere i Frankrig såsom André Breton, Francis Picabia, René Magritte og Pierre Alechinsky samt forfatteren Jean-Paul Sartre og komponisten Pierre Boulez. I 1948 besøgte han for første gang den lille by Vallauris, en visit der skulle få afgørende betydning for hans videre virke. Han kastede sig dér over det keramiske materiale og skabte, efter et par tilløb, i 1954 sit eget keramiske værksted, der ligger i hjertet af Vallauris. Dér fungerer han endnu den dag i dag.

Det var Pablo Picasso, der dengang boede og arbejdede i Vallauris, som mere end nogen anden inspirerede Gilbert Portanier til at begynde at arbejde med leret, og den nye bog fortæller da også, at der herskede et specielt, venskabeligt forhold imellem de to mestre. Begge var de sydlandske i deres uhæmmede form- og farveudladninger, men stilistisk udfoldede de sig vidt forskellige indbyrdes. Om Portanier citeres Picasso for respektfuldt at have sagt: ”Hvert af mandens værker hører hjemme på et museum”!

Portaniers tidlige keramiske værker var i form og farver knyttet til Vallauris' traditionelle pottemager traditioner. Med årene frigjorde han sig imidlertid fuldkommen fra bindingerne til de regionale – endsige de nationale – keramiktraditioner. I dag synes såvel hans collageagtigt sammensatte former som de viltre dekorationer, der fylder overfladerne, at flyde fra ham i en lind, anarkistisk strøm. Værkerne har altid én eller flere bundfarver, der så fungerer som billedbunde for dekorationer der i ét og samme værk sagtens kan omfatte både fine grafiske stregtegninger, fede konturer, akvarel-lignende farveorgier og kalligrafiske skrifttegn. Samtidig vil der typisk – men ikke altid – under de tegnede og malede dekorationer være trykt

et eller flere dekorerende mønstre ned i selve leret, f.eks. aftryk af groft vævet tekstil eller indridsede stregmønstre. Portanier er virkelig en forslugen dekoratør; han synes nærmest ikke at kunne få nok af varierende effekter tryllet sammen i hvert enkelt værk. En vildtvoksende og fabulerende stil nærmest råber op om mandens sprudlende livsenergi. Inspirationer fra alle mulige områder, fra de antikke grækere, inka-folket og den gamle mesopotamiske kultur, blander sig frækt med fragmenter af menneskekroppe, himmelskyer, børnetegninger, vilde dyr – til betagende keramiske ”plamage” skulpturer. Halvt abstrakte, halvt surrealistiske objekter.

Bogen rummer artikler af fem forskellige forfattere med hver sin vinkel på kunstneren. En rød tråd igennem alle artikler er dog beskrivelsen af Portanier som inkarnationen af ”intuition” og ”spontanitet”. Artiklerne er hver især forholdsvis kortfattede og letlæselige, bogens absolutte hovedformål er at vise flotte billeder af farvestrålende værker. Bogen er som en god læseservice oversat fra fransk til både tysk og engelsk, hvilket jo højner den internationale udbredelse af publikationen. Et interessant træk ved denne dyrt fremstillede sag er, at den er udgivet af ”Les Amis de Gilbert Portanier”. Sådan en supportergruppe er der ikke mange levende kunstnere, der har!

Bogen om Gilbert Portanier er et fornøjeligt og flot udstyrsstykke at få i hænderne. Det store format (30 x 24 cm) giver masser af plads til et sandt væld af fine farvefotos, der i underholdende skift viser eksempler på kunstnerens arbejder igennem det seneste tiår og forførende fotos fra hans sol- og blomsterrige arbejdsomgivelser nede i middelhavsbyen Vallauris.

Lise Seisbøll

Museumsdirektør

Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus

Wall Pieces. By Dominique Bivar Segurado. Chapter One by Anne Mercedes. *Ceramics Handbooks. A & C Black* [Website: www.acblack.com], London 2009. 128 s. ill. litt. index. hf. 15,99 £.

Et vægreliéffer er noget ganske særligt. Ikke blot fylder det ikke noget i rummet, men kan alligevel være i stand til at bibringe rummet en tredimensional oplevelse, alt imens man føler, at rummet har fået en særlig udstråling. Bogen, *Wall Pieces*, handler om alt dette og mere til. Den hører til den udmærkede serie ”*Ceramic Handbook*” og forfatteren til denne bog er Dominique Bivar Segurado.

Første kapitel er dog skrevet af Anne Mercedes, som beskriver vægfliser og vægreliéffer i et historisk perspektiv. Der omtales ægyptiske vægfliser fra år 2630-2611 f.kr., videre hen over mange smukke og originale relieffer og frem til industrielt fremstillede

vægfliser, der er digitalt dekorerede. Kapitlet giver en mængde interessante beskrivelser og vurderinger af forskellige typer relieffer verden over.

Efter introduktionen og nævnte første afsnit kommer der et afsnit om ”design og planlægning”. Her gives anvisninger på, hvordan man bedst kan gennemføre et projekt. Afsnittet starter med, at det første og vigtigste er, at kunstneren vurderer ophængningsstedet, da dette har indflydelse på designet, størrelse, vægt og ikke mindst på det æstetiske udtryk, vægdekorationen bør have på netop dette sted. Et virkeligt godt og oplysende afsnit.

Efterfølgende afsnit omhandler ”ophængning og montering”, hvori mange forskellige materialer og metoder gennemgås grundigt og instruktivt. Fjerde kapitel kaldes ”projects in action”. Her optræder ti kunstnere fra forskellige lande, der meget interessant hver især fortæller om forløbet af deres projekt med problemer og tilhørende løsninger. Her, som i hele bogen, er alt ledsaget af fine illustrationer.

Sidste afsnit hedder ”innovative vægfliser”. Forfatteren har valgt ti keramikere, som opfattes som særligt kreative og med flotte billeder vises deres spændende resultater, der har haft succes ikke blot på grund af deres originalitet men også, efter forfatterens mening, på grund af kunstnerens personlige dialog med arkitektur og interiør. Blandt disse kunstnere finder vi den danske keramik Stine Jespersen omtalt med et vægre relief i Cookbook Café, InterContinental Hotel, London.

Karakteristisk for denne bog er, at der ikke lægges vægt på, hvordan en kunstner skaber et relief, men i stedet gives der grundige og systematiske beskrivelser af alt det andet, og meget vigtige, der hører med til, at et projekt kan lykkes. Netop dette gør bogen speciel og interessant. Det er således lykkedes for forfatteren, Dominique Bivar Segurado, ikke blot at give virkelig gode erfaringer videre, men også at åbne op for inspiration til læseren.

Erik Linnet

Low-firing and Burnishing. By Sumi von Dassow. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2009. 112 s. ill. litt. index. hf. 15,99 £.

Dette er bogen for alle, som uden de store investeringer vil eksperimentere med lavtbrændt keramik. Det kan være begyndere, som vil starte med at brænde en skål i et bål, der kan have glæde af denne lettilgængelige og instruktive bog. Bogen handler om forskellige brændingsmetoder ved så lave temperaturer som segerkegle 010 svarende til 900°C, hvor man fremstil-

ler halvblanke genstande uden brug af glasurer. Derfor er overfladen oftest baseret på poleret terra sigillata, hvorfor fremstillingen heraf gennemgås meget grundigt med forskellige kunstneres opskrifter og fremgangsmetoder.

Fordelene ved lavtbrændt keramik er, at det er billigt at fremstille, og at man let kan få klare og stærke farver frem. Ulempen er til gengæld, at lavtbrændte genstande sjældent er ret stærke og kan være så porøse, at de skal behandles indvendigt med lak eller fernis, hvis de skal anvendes som vaser, så vandet ikke siver igennem, som forfatteren nævner i bogens slutning. Et værre eksempel var min meget smukke vase, købt i Zimbabwe. Den var så lavtbrændt, at den kun holdt en halv time med blomster i, så faldt den fra hinanden, i stykker med vand ud over det hele.

Undertiden er der nogle keramikere, der anvender almindelig maling til dekoration, eventuelt med klar eller mat lak over. Om det er snyd og bedrag, er et temperamentsspørgsmål.

Bogen beskriver meget seriøst milebrænding i et hul i jorden, ”sortbrænding” som ved jydepotter, kapselbrænding med genstanden i sin egen lille beholder samt rakubrænding suppleret med en sjov hestehårsteknik.

Nok er fremstillingsmåderne i princippet simple, men når man ser bogens mange smukke billeder, opdager man, hvad dygtige keramikere med deres specielle teknikker kan præstere af spændende ting; så også professionelle keramikere vil kunne hente inspiration her, hos Sumi von Dassow.

Erik Linnet

Dry Glazes. By Jeremy Jernegan. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2009. 144 s. ill. litt. index. hf. 15,99 £.

I introduktionen starter forfatteren med at pointere, at glasur er glas. Den teknisk set bedste glasur har derfor en sammensætning, der minder om almindeligt glas. Glasuren er blank, gennemsigtig, glat og slidstærk og velegnet til service og sanitet, men den er, som keramikeren Jim Robinson formulerede sig, ”ludicrous” – latterlig. Man fornemmer, at når forfatteren nævner denne udtalelse, så skyldes det måske, at også han finder blanke glasurer kedsommelige og derfor har skrevet nærværende bog om matte glasurer.

Denne bog handler om alt det andet spændende, der opstår, når en glasur er underbrændt, overmættet med et oxid, mikrokrystallinsk eller har en mystisk sammensætning, så det er lige før det ikke kan kaldes en glasur længere.

Bogen, som er på engelsk, omhandler ”alt det matte” lige fra sintret ler, engober, og til glasagtige matte glasurer. Bogen er opdelt i 10 afsnit: Hvad gør en glasur mat?; Helbred og sikkerhed; Udvikling af overflade, tekstur; Begitninger og engober; Alkali-matglasurer (Li, Na, K); Bor, bly og zink – matte glasurer; Calcium og magnesium matte; Barium og strontium matte; Specielle effektglasurer; Farvende oxider og matte rakuglasurer.

Bogen afsluttes med 27 gode referencer og en bibliografi. Dernæst er der fire udmærkede sider med ord-forklaringer lige fra ”acid” over ”flux” til ”volatize. Efterfølgende en lille engelsk, amerikansk og canadisk leverandørfortegnelse og afslutningsvis et stikordsregister.

Bogen er rigt illustreret med gode farver, dels med billeder af glasurprøver med tilhørende recepter, samt med instruktive billeder af, hvordan man bibringer leret forskellige typer struktur. Mange spændende billeder er der af forskellige keramiske kunstværker, der strækker sig fra aber, en hund med tre hoveder, tepotter og til et udsnit af et relief med navnet *Song of a Drunken Angel!*

Det skal bemærkes, at bogen, som titlen angiver, er direkte rettet mod glasurkemien for matte glasurer og dette er gjort med stor dygtighed, systematik og faglig indsigt af forfatteren, som underviser på Tulan University. Der findes ikke ret megen litteratur *Dry Glazes* som denne bog, der både er dybtgående og samtidigt letlæselig.

Er man keramikker, der ikke ensidigt fokuserer på formgivningen, men stræber videre - forbi de færdig-købte glasurer - og ønsker at udvikle den keramiske genstands stofflighed, så er Jeremy Jernegans bog om ”Dry Glazes” virkelig god.

Erik Linnet

Anmeldes i keramiske noter 32/2010

Sèvres Then and Now. Tradition and Innovation in Porcelain, 1750-2000. By Liana Paredes. D Giles Ltd. [Website: www.gilesltd.com], Washington og London 2009. 176. ill. litt. noter. index. ib. 35 £. [*Leif Lautrup-Larsen*].

Clay, Light & Water. By Margaret O’Rourke. Ceramics Handbooks. A & C Black, London 2010. 112 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

Techniques Using Slips. By John Mathieson. Ceramics Handbooks. A & C Black, London 2010. 144 s. ill. litt. hf. 16,99 £.

Gertrud Vasegaard *efterlysning*

Gertrud Vasegaard (1913-2007) vil blive hædret med bogproduktion og udstilling i 2011 på Holstebro Kunstmuseum, og med henblik herpå efterlyses væsentlige værker af Gertrud Vasegaard i privateje.

Henvendelse - gerne med foto og oplysninger om år, mål og eventuelt titel for værker - til Henning Jørgensen, Kongshøjvej 119, 9210 Aalborg, e-mail: henningj@epa.aau.dk, telefon 98 31 44 97.

Karin Blom (1881-1951) *efterlysning*

Keramikeren Karin Blom (1881-1951) var en af de tidligste kvinder til at eksperimentere og arbejde med stentøj i Danmark. Karin Blom var født i Sverige, men blev i 1909 dansk gift. I 1913 arbejdede hun på Den kongelige Porcelainsfabrik. I modsætning til det meste andet danske stentøj på den tid, så var Karin Bloms arbejder malerisk dekoreret med motiver præget af tidens skønvirke samt med japansk inspiration. I 1920’erne var hun tilknyttet keramikfabrikken P. Ipsens Enke, hvor hun indførte produktionen af stentøj. Karin Blom har derudover haft egenproduktion, hvor hendes arbejder med stor sandsynlighed blev brændt hos den ligeledes svenske stentøjspioner, Patrick Nordström.

Vejen Kunstmuseum efterlyser informationer om og arbejder af Karin Blom, for gradvist at indsamle viden til en artikel og muligvis også en udstilling, om denne foregangskvinde i dansk stentøj.

Vejen Kunstmuseum modtager med glæde henvendelser, enten telefonisk på tlf. 75 36 04 82 eller på mail: museum@vejenkom.dk.

Medlemsarrangementer i Keramikvens Venner (fortsættes)

- Arrangement:** *Weekendtur til Bornholm*
- Dato og mødetidspunkt og mødested: Lørdag den 18. september 2010, kl 10.00 ved Bornholmstrafikken på Rønne havn. [Færgen fra Ystad ankommer kl 09.45].
- Afslutning: Søndag den 19. september 2010, kl.16.30 ved Bornholmstrafikken på Rønne havn. [Færgen til Ystad afgår kl 17.00].
- Deltagere: Medlemmer fortrinsret. Maximum 30 deltagere. Turen gennemføres ved mindst 20 deltagere.
- Pris: 800 kr for medlemmer og 900 kr for ikke-medlemmer fra Rønne. Beløbet dækker bustransport, entréer og tapas om lørdagen, men er excl transporten til og fra Bornholm, indkvartering samt andre måltider. Det anbefales at bestille transport og indkvartering i Rønne hurtigst muligt, da der forventes mindst 500 gæster til biennalen i perioden.
- Arrangør og turleder: Hans-Henrik Dyhr.
- Tilmelding og betaling:** Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 1. juni 2010. Betaling til kassereren senest samme dag.
- Om arrangementet: Weekendtur til Bornholm til den 2. keramikbiennale, hvor der deltager op til 180 keramikere fra 27 EU-lande samt Schweiz, Island og Norge. Dette er faktisk den allerstørste keramikudstilling i Europa.
- Dag 1 besøger vi biennalens 3 udstillingssteder: Hjorths Fabrik, Bornholms Kunstmuseum [mulighed for at købe cafe-frokost her] og Grønbechs Gård. Vi afslutter dagen utraditionelt med at besøge Bornholms bedste gårdslagter – Hallegård Gårdbutik – med café og butiksudsalg, hvor vi får serveret en lille tapas-tallerken med bl.a. spændende krydderispegepølser. Bussen returnerer til Rønne kl ca 19.00.
- Dag 2 besøger vi 3 bornholmske værksteder: Eva Brandt i Rønne, Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersen i Rø samt Charlotte Thorup i Svaneke. Vi mødes hos Eva Brandt, Larsegade 23 [NB: altså ikke Laksegade] i Rønnes gamle bydel ca 200 m syd for Sct. Nicolai kirke. Sidste besøg gælder Gudhjem Museum, hvor keramikvens Venners formand Hans-Henrik Dyhr udstiller værker fra egen samling. Bussen returnerer til Rønne havn kl ca 16.30.

Medlemsarrangementer i Keramikens Venner (fortsat)

Arrangement: *Værkstedbesøg hos Peter Carlsen*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 8. maj 2010, kl 13.00.
Sted: Peter Carlsens atelier, Værkstedsvvej 48, Valby.
Deltagere: Kun for medlemmer.
Deltagertal: Maksimum 20 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest fredag den 30. april 2010.

Om arrangementet: Der vil bl.a. være mulighed for at se Peter Carlsens værker fra hans udstilling på Vejen Kunstmuseum, hvor han som en slags hilsen til Niels Hansen Jacobsens keramiske skulpturer, har lavet sine helt egne tolkninger af de gamle sagn fra den nordiske mytologi. Se evt. www.petercarlsen.dk for yderligere information.

Arrangement: *Jais Nielsen udstilling i Tønder samt keramikere Heidi og Aage Birck i Haderslev*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 12. juni 2010, kl 11.15 [busafgang].
Mødested: Fredericia banegård - vest, hvor bussen holder.
Afslutning: Fredericia banegård - kl. ca 18.30
Deltagere: Medlemmer fortrinsret. Maximum 30 deltagere.
Turen gennemføres ved mindst 20 deltagere.
Pris: Fra Fredericia banegård: 425 kr uden frokost. 525 kr med frokost [excl. drikkevarer] i Sønderjyllands Kunstmuseums café. Hvis man ønsker frokost, skal denne bestilles ved tilmeldingen.
Arrangør og turlleder: Hans-Henrik Dyhr.
Tilmelding og betaling: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest onsdag den 12. maj 2010. Betaling til kassereren senest samme dag.

Om arrangementet: Besøg på Sønderjyllands Kunstmuseum i Tønder, hvor vi skal se udstillingen *Jais Nielsen · Maleri - Keramik – Udsmykning*. Leif Lautrup-Larsen, tidligere direktør på Den kongelige Porcelainsfabrik, viser rundt i keramikafdelingen og fortæller om sin gamle medarbejder. Udstillingen har tidligere været vist på Bornholms Kunstmuseum og Fuglsang Kunstmuseum i Toreby.

Herefter går turen til Heidi og Aage Bircks værksted i Haderslev, hvor Aage Birck vil fortælle om deres keramik. Aage Birck er kendt for sine fantasifulde værker i saltglaseret stentøj, som han behersker til fuldkommenhed, mens Heidi Guthmann Birck arbejder skulpturelt med sin keramik i ofte meget fantasifulde menneskeskikkelser.

Bestyrelse:

Hans-Henrik Dyhr, formand
Erik Linnert, næstformand
Anne Rosengaard Jørgensen,
sekretær
Birte Mathisen, kasserer
Gunnar Jakobsen
Turi Heisselberg Pedersen,
suppleant
Line Skovlod, suppleant

Formand:

Hans-Henrik Dyhr
Billensteinsvej 33
7120 Vejle Øst
Tlf 75 81 40 80

Sekretær:

Anne Rosengaard Jørgensen
Ved Stampedammen 31
2970 Hørsholm
Tlf.: 45 86 86 09
E-mail: anne.knud@post.tele.dk

Kasserer:

Birte Mathisen
Parcelvej 104 B
2830 Virum
Tlf.: 35 43 55 75
E-mail: birte.mathisen@mail.dk
Bank: Danske Bank reg nr 1551
Kontonr.: 9 46 17 87

*"keramiske noter" udgives af
"Keramikens Venner" og
udkommer to gange årligt,
henholdsvis primo marts og
primo august.*

ISSN 1603-0664

*Redaktør af "keramiske noter
31/2010" er Gunnar Jakobsen
med tak til de, der har leveret
stof til dette nummer samt til
Barbro Haar og Hans-Henrik
Dyhr for gode kommentarer.
Redaktionen afsluttet 09/03/10.*
